

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

POZIV U MEĐIMURJE

BROJ
634

Subotica, 5. lipnja 2015. Cijena 50 dinara

MAČEHINŠKI
ODNOS DRŽAVE

LUDE KRAVE IZ
LABORATORIJA

MIJENJATI ZAKON
O MANJINAMA

INTERVJU
BOŽO GALIĆ

»Naša djeca«
u Salzburgu

POSTAVITE OGLAS

**JEDNOSTAVNO,
BRZO,
LAKO...**

[illegible]

www.svastara.rs

VOJVODANSKA Svaštara

AKCIJA!

5G

internet

već od

649

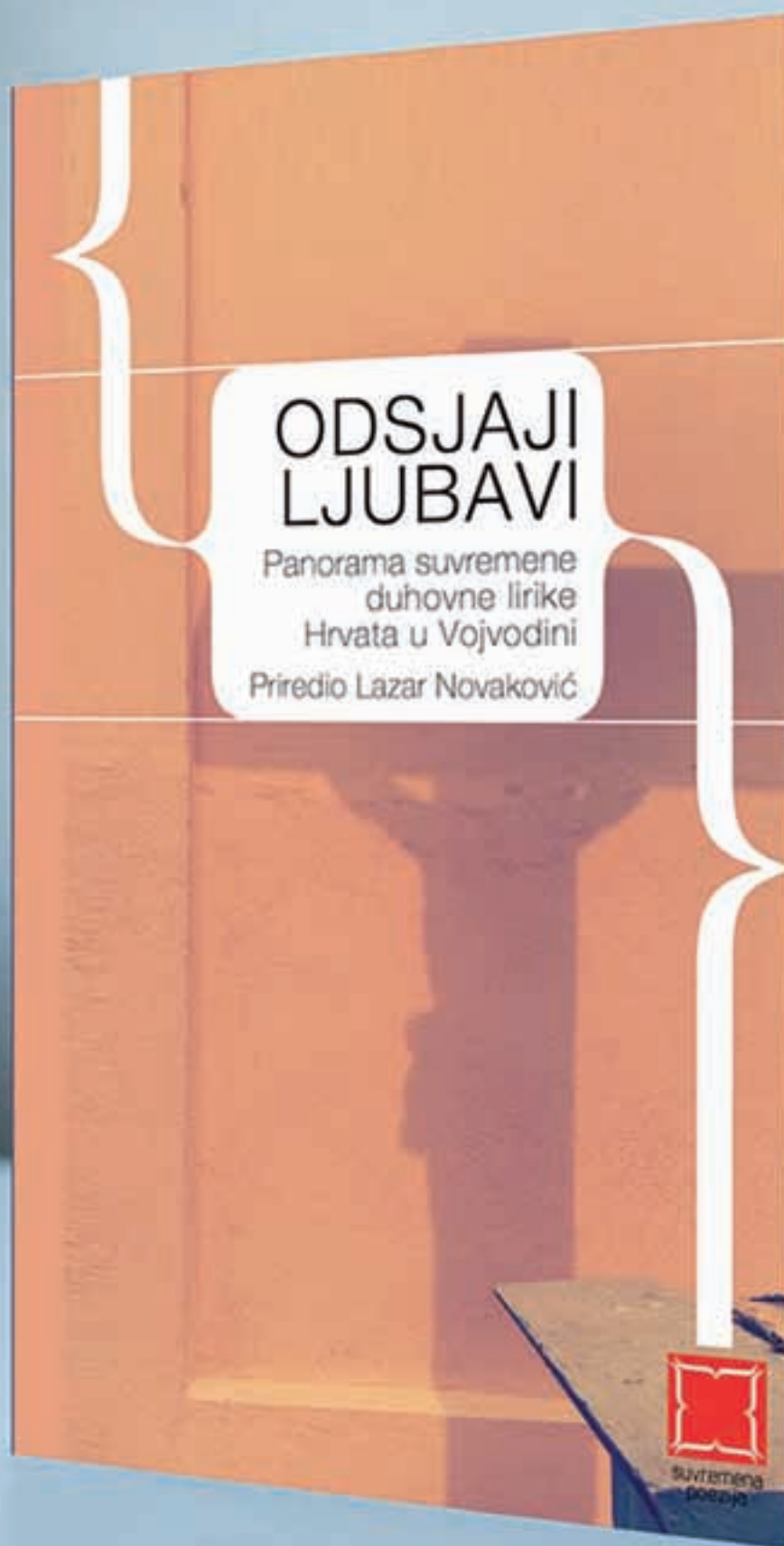
din

KARADORDEV PUT 2.
SUBOTICA
TEL:024/555765
WWW.TIPPNET.RS

***Lijepa lica dobre književnosti!
Nova knjiga u nakladi NIU »Hrvatska riječ«.***

Knjiga se može nabaviti u NIU »Hrvatska riječ« po cijeni od 600 dinara.

AKTUALNO

**Josipović osnovao stranku Naprijed
Hrvatska 6**

TEMA

Udžbenici na hrvatskom jeziku

Mačehinski odnos države 8-9

III. sastanak hrvatskih tvrtki kćeri i predstavništava
poduzetnika u Srbiji

Najava intenziviranja suradnje ... 14-15

INTERVJU

Božo Galić, župan Vukovarsko-srijemske županije

**Susjed sa susjedom, čovjek s čovje-
kom 12-13**

SUBOTICA

Nezadovoljni položajem zbog zatvaranja otkupnih
stanica mali proizvođači mlijeka prošlog tjedna u
Subotici održali prosvjedni skup

Lude krave iz laboratorija 22-23

ŠIROM VOJVODINE

Godišnji koncert Velikog tamburaškog orkestra
HKPD Matija Gubec iz Rume

Dušanu Stuparu u čast 24

Prvi put u organizaciji HKD Ljuba

Igrom i pjesmom kroz Srijem 26

KULTURA

U Zemunu je održana ovogodišnja XIII. *Lira naiva*

Duše u Neuzoranim brazdama ... 33-34

SPORT

Filip Krajnović, profesionalni tenisač

**Susret protiv Goffina je veliko isku-
stvo 55**

Etnicitet

Ovoga tjedna u krugu novinara i suradnika našeg tjednika povela se rasprava o dvije često rabljene riječi posljednjih godina – multi-kulturalnost i interkulturalnost. Podsjetilo me to na početke mog bavljenja novinarstvom – tada je suprotstavljanje pojmova nacionalno i građansko bilo u »modi«. Više se ne potencira toliko ta suprotstavljenost, što je dobro – jer ta dva pojma nisu suprotstavljena i ne isključuju se međusobno. Biti Hrvat, Srbin, Mađar, Slovak, Rusin, Rumunj itd. ne znači da nisi i građanin ili građanka neke države i obrnuto – biti »građanin« ne znači da nemaš vlastiti nacionalni identitet. Međutim biti Hrvat, Srbin, Mađar, Slovak, Rusin, Rumunj itd. u državi čije se ime ne poklapa s tvojim nacionalnim »imenom« često unosi određenu napetost u rasprave kada sugovornici imaju različite stavove po ovim pitanjima. Za nacionalne skupine čije se ime poklapa s imenom države u kojoj žive (većinski narod) najčešće nema većih dilema, barem po nacionalnom pitanju (što ne isključuje ideologijske, slojne i druge razlike i suprotstavljenosti). Oni žive u svojoj domicilnoj, a u isto vrijeme i u svojoj matičnoj državi. Tako je za Srbe u Srbiji, Hrvate u Hrvatskoj, Mađare u Mađarskoj, Rumunje u Rumunjskoj, Slovake u Slovačkoj itd. Za pripadnike nacionalnih manjina pak stvari su malo drugačije. Iz »građanističke« perspektive moglo bi se zapitati – u čemu drugačije? Pa svi smo mi građani ili građanke jedne te iste države. To je točno, ali stvari nisu iste ma koliko mi to željeli prikazati (sebi ili drugima) iz niza razloga. Na primjer za mlade ljude iz manjinskih grupa izazov odrastanja donosi dodatne izazove, jer moraju naučiti i kako da se odnose prema svojoj grupi, ali i prema širem društvu i uspostave osjećaj svoje vrijednosti često se suočavajući s konfliktnim porukama i predrasudama o svojoj grupi. Razvijene države nastoje se s multietničnošću svojih društava suočiti određenim javnim politikama. Kako stvari stoje u društvu i državi u kojoj živimo? Od sljedećeg broja našeg tjednika kroz serijal koji se bavi problemima etniciteta i mogućim modelima društvene integracije nacionalnih manjina, a koji bi trebali počivati na suštinski ravnopravnim odnosima građana, pokrećemo ovo pitanje kroz vizure različitih sugovornika. Nastojat ćemo prezentirati kritičko sagledavanje ovoga problema u cjelini aktualnog društvenog konteksta. Moći ćete pročitati i razne odgovore na pitanje – nedostaje li u Srbiji odgovarajuća integrativna politika u vezi s ostvarivanjem manjinskih prava, a u okviru ove teme donosimo i različita promišljanja je li samouprava nacionalnih manjina u oblasti kulturne autonomije, dovoljan garant ostvarivanja njihovih priznatih prava.

J. D.

Josipović osnovao stranku Naprijed Hrvatska

Bivši predsjednik Hrvatske **Ivo Josipović** osnovao je stranku *Naprijed Hrvatska - Progresivni Savez*, sa čije je osnivačke skupštine u nedjelju, 31. svibnja, u Zagrebu poručio kako će se boriti za napredak koji će omogućiti novi ekonomski uzlet, radna mjesta i pristojan život za svakog čovjeka te kako je vrijeme »da se prestanemo pitati tko je gdje bio 1941., 1971. i 1991. godine.«

Nova stranka odmah će postati parlamentarna, jer je među osnivačima i saborski zastupnik **Josip Kregar**.

Stranci su se pridružili odvjetnik **Anto Nobile**, profesor Ekonomskog fakulteta **Velimir Srića**, operna pjevačica **Dunja Vejzović**, filmska i TV redateljica **Irena Škorić** te bivši ministar branitelja i član Socijaldemokratske partije **Ivica Pančić**.

»Naša je dužnost da pobijedimo bijedu, naša je dužnost da ne dopustimo da se ustavni poredak ruši na cesti, naša je dužnost da osiguramo mir i red i stabilnost, naša je dužnost da se ljudi ne boje proći cestom da im ne eksplodira boca plina, naša dužnost je da se borimo da svaka osoba bude osoba digniteta, poštovanja i uspjeha«, poručio je Josipović na osnivačkoj skupštini, prenose hrvatski mediji.

Josipović je naglasio da je novoj stranci cilj Hrvatska koja je utemeljena na načelima lijevog centra, svih onih vrijednosti koje lijeva zastupa.

»Svih onih dobrih želja koje sebi želimo, od radnih mjesta, boljeg standarda, ljudskih prava te više demokracije neće biti bez napretka. Svjesni smo toga da je počela nova tehnološka revolucija i da joj se moramo priključiti i da Hrvatska, ako ne bude dio naprednog svijeta, neće imati dobru budućnost«, istaknuo je Josipović.

U ovoj fazi, rekao je, ne razgovaraju o koalicijama te žele pokazati javnosti tko su i što su.

Josipović je kazao da će se stranka, između ostalog, zalagati za obrazovanu, poduzetničku, demokratsku, ekološku i međunarodno afirmiranu Hrvatsku, socijalnu pravdu i privredni uzlet, regionalizaciju i decentralizaciju zemlje te izbornu reformu.

KARDINAL KURT KOCH U POSJETU SRBIJI

Produbljivanje odnosa između kršćanskih crkvi

U višednevnom posjetu katolicima u Republici Srbiji boravio je prošloga tjedna kardinal **Kurt Koch**, predsjednik Papinskoga vijeća za jedinstvo kršćana. On je u okviru toga posjeta u Subotici, u utorak, 26. svibnja u Pastoralnom centru Augustinianum održao predavanje svećenicima, redovnicima i redovnicama, te vjeroučiteljima na temu – Ekumensko stanje danas.

Kardinala Kurta primio je i gradonačelnik Subotice **Jenő Maglai**. Susretu su prisustvovali monsinjor **Orlando Antonini**, apostol-

ski nuncije u Republici Srbiji, i monsinjor **Ivan Penzeš**, subotički biskup.

Gradonačelnik Maglai je, obraćajući se novinarima nakon sastanka u subotičkoj Gradskoj kući, izjavio da se tijekom susreta s visokim predstavnikom Svete stolice razgovaralo o položaju katoličke zajednice u Subotici i okolici i pitanjima koja su se odnosila na ekumenizam, dok je kardinal Kurt Koch rekao da je od strane Svete stolice odgovoran za ekumenizam i da je, u tom smislu, za njega osobno, veoma važan dolazak u Srbiju.

»Zadovoljan sam što sam mogao posjetiti i ovaj dio Srbije u kojem živi većina katolika i upoznam se sa situacijom u ovom zanimljivom gradu i regiji s puno nacija i religija. Nadam se da će moja posjet doprinijeti produbljivanju odnosa između kršćanskih crkvi«, istaknuo je Kurt Koch.

Kada je riječ o eventualnoj posjeti pape Srbiji, dodao je, »katolici se mogu nadati i željeti takvo što, ali oni ne mogu odlučiti o papinom posjetu, jer, ima i drugih strana koje bi tu posjetu trebali prihvatiti.«

Predsjednik **Tomislav Nikolić** se, 28. svibnja, u razgovoru s papiskim izaslanikom kardinalom Kurtom Kochom, zahvalio Vatikanu na stavu o Kosovu, i izrazio zabrinutost da bi odluka o proglašenju kardinala **Alojzija Stepinca** za sveca, narušila, sve do sad urađeno na poboljšanju odnosa između Srbije i Hrvatske.

Izrazivši uvjerenje da bi posjet pape Srbiji značajno doprinijela čvršćoj suradnji vjerskih zajednica i pomirenju naroda bivše Jugoslavije, kardinal Koch je naglasio da će o tome razgovarati i s patrijarhom srpskim **Irinejem** i predstavnicima SPC.

Z. S.

Ministar Verbić s predstavnicima nacionalnih vijeća

Ministar prosvjete, znanosti i tehnološkog razvoja dr. **Srdan Verbić** i državna tajnica **Zorana Lužanin**, razgovarali su početkom tjedna s predstavnicima nacionalnih vijeća o zaključcima skupštinskog Odbora za obrazovanje. Na sastanku održanom u Ministarstvu, bilo je prije svega riječi o zaključcima formuliranih u smislu zahtjeva, prijedloga i potreba nacionalnih manjina u oblasti obrazovanja. Osim općih tema koje predstavljaju podjednake izazove za sve nacionalne manjine u Republici Srbiji, tijekom razgovora, predstavnici nacionalnih vijeća su iznijeli i specifične probleme nacionalnih manjina koje zastupaju, kao što su nastavni planovi i programi, udžbenici, ispit za licencu i definiranje afirmativnih mjera.

Kolokvij o Strossmayeru

Znanstveni kolokvij na temu *Josip Juraj Strossmayer – ličnost, etičnost, kroatocentričnost* bit će održan večeras (petak, 5. lipnja), s početkom u 18 sati, u prostorijama Pastoralnog centra Augustinianum (Trg svete Terezije 3). Uvodničar će biti prof. dr. sc. **Stanislav Marjanović**, profesor emeritus, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.

Kolokvij skupa organiziraju Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata i Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost **Ivan Antunović** u povodu 200. obljetnice Strossmayerova rođenja.

POLITIKA O ZASTUPLJENOSTI NACIONALNIH MANJINA U PARLAMENTU

Mađarski recept za nacionalne manjine

Beogradski dnevni list *Politika* je u broju od nedjelje 24. svibnja objavio tekst koji se bavi temom zastupljenosti nacionalnih manjina u parlamentu. Tekst je naslovljen 'Mađarski recept' za nacionalne manjine a njegova autorica je **Mirjana Čekerevac**. Tekst prenosimo u cijelosti:

Nacionalne manjine mogle bi biti zastupljene u parlamentu ukoliko prođe ideja Socijaldemokratske stranke da na razini glasnogovornika sudjeluju u raspravi, ali bez prava da utječu na izbor i smjenu vlade. Ovaj prijedlog, koji priprema SDS, svakako će biti jedna od tema akcijskog tima srpskog parlamenta koji će se baviti reformom političkog sustava i odlučiti hoće li on postati dio novog izbornog zakonodavstva. Ali ideju stranke **Borisa Tadića**, međutim, nisu baš dobro ocijenili sami predstavnici nacionalnih manjina.

Janko Veselinović, koji je na čelu tima SDS-a za izradu ovih akata, rekao je za *Politiku* da će u sklopu izmjena izbornog zakonodavstva SDS predložiti i nov način zastupljenosti nacionalnih manjina, jer »po sadašnjem, od 18 nacionalnih manjina, samo Mađari, Bošnjaci i Albanci imaju svoje predstavnike u parlamentu«.

»Po našem modelu, a sličan postoji u Mađarskoj, nacionalne manjine bile bi zastupljene preko glasnogovornika. Glasnogovornici bi nazočili svim sjednicama parlamenta, mogli bi diskutirati o svim pitanjima važnim za nacionalne manjine, a takva su praktično sva, ali ne bi mogli sudjelovati u odlučivanju, ne bi utjecali na izbor i smjenu vlade. Glasnogovornici bi mogli biti predsjednici nacionalnih vijeća nacionalnih manjina, jer su oni već prošli izbore i većin-

skom voljom svojih sunarodnika izabrani na tu dužnost«, objašnjava Veselinović.

Ovaj prijedlog SDS-a, sudeći po prvim reakcijama, nije naišao na oduševljenje onih nacionalnih manjina koje su brojčano najzastupljenije u Srbiji i koje godinama imaju svoje zastupnike u parlamentu.

Balint Pasztor, šef zastupničke skupine Saveza vojvođanskih Mađara, kaže da zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u Skupštini Srbije treba biti jedna od najbitnijih tema akcijskog tima parlamenta koji će se baviti reformom političkog sustava. Pasztor ističe: »Može se povesti rasprava o eventualnim garantiranim mjestima za pripadnike nacionalnih manjina, ali bi o tome trebalo uzeti mišljenje brojčano manjih nacionalnih zajednica, budući sve organizirane nacionalne manjine imaju nacionalna vijeća. Ako nešto predložimo, red je pitati i one na koje se to i odnosi.«

Petar Kuntić

Petar Kuntić, predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, koji je u nekoliko skupštinskih saziva, pa i u prethodnom, bio zastupnik tako što je izabran na listi Demokratske stranke, ideju o glasnogovornicima smatra neprihvatljivom.

Kuntić kaže: »DSHV već dulje od deset godina uporno inzistira na provođenju Sporazuma između Hrvatske i bivše države Srbije i Crne Gore, čija je pravna sljednica Srbija. Posebno bih apostrofirao članak devet, koji omogućava garantirana mjesta pripadnicima nacionalnih manjina u parlamentu. Hrvatska je odavno ispunila obvezu iz tog sporazuma, a Srbija sve vrijeme nalazi razloge zašto to ne ispunjava, pozivajući se pri tome na prirodni prag koji

Mujo Muković, predsjednik Bošnjačke narodne stranke, koji je zastupnik u srpskom parlamentu izabran na listi SNS-a, kaže da nije vidio Veselinovićev prijedlog da bi ga mogao decidirano komentirati, ali smatra da »autohtone stranke nacionalnih manjina koje žive na određenom prostoru Srbije trebaju adekvatno biti zastupljene u parlamentu«. Muković misli da glasnogovornici nisu adekvatno rješenje i dodaje: »Građani

PRIRODNI PRAG BI OSTAO

Mađari, Bošnjaci i Albanci uvijek su imali svoje zastupnike, pa i u onom prvom višestranačkom sazivu, kada se biralo po većinskom izbornom sustavu (glasa se za konkretnog čovjeka). Kada je izborni sustav promijenjen u proporcionalni, prije svega kada je uveden prirodni prag za nacionalne manjine, koji je i sada na snazi, partije nacionalnih manjina su još lakše ulazile u parlament. Većina njih smatra da je ovaj sustav, po kome je za jednog zastupnika u parlamentu potrebno oko 14.000 glasova, sasvim dobar. Ova prirodni prag ostao bi i po modelu koji priprema SDS, kaže Janko Veselinović, za brojčano veće nacionalne manjine koje na izborima mogu preći cenzus, a glasnogovornike bi imale brojčano manje nacionalne manjine.

je definiran izbornim zakonom. Prijedlog Janka Veselinovića nije u duhu ovog sporazuma, a mi inzistiramo na njemu, s obzirom na to da su sve političke opcije u Hrvatskoj za njegovo provođenje. Siguran sam da će vlast Srpske napredne stranke ići u tom pravcu prilikom izrade izbornog zakona, a mi smo svoj prijedlog izbornog zakona lužbeno uputili predsjednicima Skupštine Srbije, Vlade Srbije i svim resornim skupštinskim odborima.«

bošnjačke, mađarske, albanske i drugih nacionalnih manjina, koji su ozbiljno politički organizirani, trebaju imati svoje predstavnike u parlamentu, a hoće li oni biti izravno izabrani sa svojih manjinskih lista, ili u koaliciji sa strankama većinskog naroda, manje je bitno. Prirodni prag je dobro rješenje, a jedina dilema koju ja imam jeste oko smanjenja broja poslanika, koje načelno podržavam.«

H. R.

UDŽBENICI NA HRVATSKOM JEZIKU

Maćehinski odnos države

I dućeg petka završava se još jedna školska godina. Ni nakon trinaest godina, koliko se odvija nastava na hrvatskom jeziku, pitanje udžbenika nije u potpunosti riješeno, iako je Republika Srbija dužna osigurati udžbenike svim svojim građanima, pa tako i onima koji nastavu pohađaju na nekom od jezika nacionalnih manjina. Valja naglasiti da ovo pitanje nije riješeno premda su to javno i u više navrata obećavali dužnosnici države u kojoj živimo, pa i oni najviši.

Čitavo desetljeće za potrebe nastave na hrvatskom jeziku koristili su se udžbenici uvezani iz Republike Hrvatske, a od prije tri godine situacija se ipak promijenila na bolje. Tada su izrađeni i tiskani prvi udžbenici koji su u usklađeni s nastavnim planom i programom Republike Srbije. Bili su to udžbenici iz hrvatskog jezika za sve razrede osnovne škole. Iste godine prevedeni su udžbenici *Kreativnog centra* za niže razrede,

a iduće 2013./14. školske godine i veliki dio udžbenika *Školske knjige* za više razrede čime se ukupan broj udžbenika i radnih bilježnica popeo na 90. Međutim, za sve navedeno nije zaslužna Republika Srbija nego Hrvatsko nacionalno vijeće sa svojim inicijativama. Ono je za taj posao angažiralo stručnjake i nakladnike, te osiguralo novčana sredstva kako iz vlastitog proračuna tako i od strane Republike Hrvatske. Kakva je aktualna situacija i što glede glede udžbenika možemo očekivati na jesen kada počne nova školska godina, razgovarali smo s **Andelom Horvat**, članicom Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća zaduženom za obrazovanje.

BESPLATNI UDŽBENICI I OVE GODINE

Andela Horvat ističe kako je HNV i ove godine u svojem proračunu za potrebe obrazovanja

izdvojio oko milijun dinara, a za iste namjene konkuriralo je i na sredstva iz Republike Hrvatske. Time će se osigurati da i ove jeseni učenici hrvatskih odjela dobiju sve udžbenike besplatno, što je jedna od poticajnih mjera kako bi se što veći broj djece školovao na hrvatskom jeziku. Ujedno, i briga manje za roditelje. Dio udžbenika će, kako kaže, biti prenijet s jedne generaciju na drugu, čime će biti postignuta određena ušteda. »Udžbenici za niže razrede su radnog karaktera te su moraju mijenjati svake godine. No, kod viših razreda udžbenici se mogu prenositi s generacije na generaciju, što će biti i učinjeno. Tu ćemo imati uštedu«, kaže Andela Horvat.

Dio sredstava za udžbenike bit će osiguran i kroz projekt pomoći Ministarstva prosvjete, znanosti i tehnološkog razvoja. »Ministarstvo ove godine nema projekt besplatnih udžbenika kao prijašnjih godina kada su svi uče-

nici od prvog do četvrtog razreda dobili osnovni paket – materinski jezik, Matematiku i Svijet oko nas (Prirodu). Ove godine je postojao natječaj za učenike od prvog do osmog razreda koji su slabijeg materijalnog stanja. Oni su se mogli prijaviti a ministarstvo je na osnovu njihovih parametara dodjeljivalo određene iznose pomoći. Neki su dobili 2.000, neki 4.000 dinara pomoći za kupnju udžbenika. HNV će korisnicima pomoći doplatiti nedostajući dio sredstava a onima koji nemaju pomoć u potpunosti financirati udžbenike«, kaže Horvat.

Glede nedostajućih udžbenika, za sljedeću školsku godinu rade se prijevodi udžbenika iz Matematike za više razrede osnovne škole. Prevođe se udžbenici *Kreativnog centra*. Prevoditeljica je profesorica matematike **Jelena Piuković**, a lekturu i korekturu radi **Željka Zelić**. U planu je izrada i udžbenika za Hrvatski jezik s elemen-

Poanta je da roditelji djece mogu otići u knjižaru i tamo kupiti udžbenike za nastavu na hrvatskom jeziku, iako se radi o niskotiražnim udžbenicima. To podrazumijeva da resorna tijela države koja se bave prosvjetom angažiraju nakladnike kako bi njihovi stručnjaci izradili udžbenike u skladu s nastavnim planom i programom te ih potom i tiskali za potrebe tržišta, kaže Anđela Horvat iz HNV-a

Republike Hrvatske te 750.000 dinara iz proračuna HNV-a. Međutim, Republika Srbija je refundirala tek 170.000 dinara projektom besplatnih udžbenika. Ministarstvo je 'pokrilo' nakladniku samo komercijalnu cijenu udžbenika od prvog do četvrtog razreda za predmete Hrvatski jezik, Matematika i Svijet oko nas. Komercijalna cijena udžbenika je ista za sve, primjerice 500 dinara za udžbenik iz srpskog ili hrvatskog jezika, a realna cijena tog hrvatskog udžbenika je znatno veća – 1.500 dinara, jer se radi o niskotiražnom udžbeniku», pojašnjava Anđela Horvat.

Po njezinim riječima, ključni problem je što država nije osigurala ove udžbenike na isti način kako je to učinila za obrazovanje na većinskom, srpskom jeziku ili za neke druge manjinske zajednice. »Poanta je da roditelji djece mogu otići u knjižaru i tamo kupiti udžbenika za potrebe nastave koja se izvodi na hrvatskom jeziku, iako se radi o niskotiražnim udžbenicima. To podrazumijeva da resorna tijela države koja se bave prosvjetom angažiraju nakladnike kako bi njihovi stručnjaci izradili udžbenike u skladu s nastavnim planom i programom te ih potom i tiskali za potrebe tržišta. Mi ne tražimo ništa više od onoga što imaju učenici koji pohađaju nastavu na većinskom jeziku. To što HNV osigurava besplatne udžbenike za učenike koji se školuju na hrvatskom jeziku, stvar je naše želje i odluke, to je jedan vid poticaja. Ali važno je da Ministarstvo uradi svoj dio posla. No, naznaka da će to učiniti ove godine za sada nema«, ističe naša sugovornica.

NEPOVOLJAN ZAKON

Jedna od tema je i novi Zakon o udžbenicima koji se

nedavno ipak povučen iz skupštinske procedure i vraćen na doradu. Pojedine stavke toga zakona, prema riječima Anđele Horvat, mogle bi biti nepovoljne po nastavu na hrvatskom jeziku. »Novi zakon donosi nekoliko novina. Naime, ranije je postojala obveza da nakladnici izdaju 1 posto godišnjeg prihoda za potrebe tiskanja niskotiražnih udžbenika po natječaju. Iz tog fonda bi se trebali financirati niskotiražni udžbenici – njihova izrada, prijevod i sve ostalo, a ne samo tiskanje. A u prijedlogu novoga zakona, koji je doduše povučen, ali će se u neko dogledno vrijeme sigurno naći u proceduri, te obveze nema već se tiskanje niskobudžetnih udžbenika najvjerojatnije prebacuje na državnog nakladnika – Zavod za udžbenike, što hrvatskom školstvu ne odgovara jer nama udžbenike tiskaju privatni nakladnici – Školska knjiga i Kreativni centar. A druga stvar koju novim zakonom planiraju uvesti jest da više u katalogu odobrenih udžbenika neće biti udžbenici svih nakladnika već samo oni koji dobiju 15 posto ili više glasova na osnovu ankete roditelja i nastavnika. To u praksi znači da naši udžbenici teško mogu konkurirati na tržištu sa svojim skromnim tiražama. Ukoliko se zakon usvoji s ovim elementima postoji mogućnost da od školske godine 2016./2017. udžbenike koje smo sami preveli i koje koristimo nećemo moći više koristiti«, kaže Horvat.

SREDNJOŠKOLSKI UDŽBENICI I NACIONALNI DODACI

I dok je situacija sa osnovnoškolskim udžbenicima manje-više regulirana, pitanje udžbenika za srednjoškolsku nastavu na hrvatskom, koja je za sada

izvodi u dvije škole u Subotici, je znatno kompliciranije. »U srednjim su školama dostupni udžbenici uvezeni iz Republike Hrvatske. Međutim, udžbenici se slabije koriste jer se nastavni planovi i programi u dvije zemlje ne poklapaju. U Gimnaziji gdje imamo jednu vrstu općeg programa situacija je nešto bolja nego u strukovnoj Politehničkoj školi. Tu se ni sami predmeti ne poklapaju s programom u Republici Hrvatskoj. Inače, ovu smo temu pokretali par puta u razgovorima s djelatnicima Zavoda za udžbenike gdje nam je rečeno da se na izradu srednjoškolskih udžbenika bolje sačeka reforma srednjeg obrazovanja kako trud ne bismo 'bacili u vjetar«, kaže naša sugovornica.

Nacionalne manjine imaju pravo na »nacionalni dodatak« u udžbenicima za tzv. nacionalnu skupinu predmeta – povijest, geografiju, likovnu i glazbenu kulturu te materinski jezik. Udžbenici koji se koriste u nastavi na hrvatskom jeziku takve dodatke još nemaju. To je pitanje, kaže Horvat, još uvijek otvoreno – kako kadrovski tako i financijski. »U udžbenicima Hrvatskog jezika postoje određeni sadržaji vezani za kulturu Hrvata u Vojvodini. Međutim, kod ostalih predmeta iz tzv. nacionalne skupine tih sadržaja nema. Udžbenici iz povijesti su prevedeni sa srpskog na hrvatski jezik. Takvi dodaci zahtijevaju kompliciranu proceduru koja može trajati i više godina. Dobro je da se oni mogu uraditi kao dodaci i u fizičkom smislu te stoga ne treba raditi nove udžbenike. Ovaj posao svakako zavisi od financija, te tek onda možemo početi razmišljati o kadrovima koji bi to radili«, kaže na kraju razgovora Anđela Horvat.

Davor Bašić Palković

tima nacionalne kulture za prvi ciklus osnovnog obrazovanja, a da bi lista udžbenika za osnovce bilo kompletirana, kako navodi Horvat, nedostaju još Geografija za sedmi razred, Povijest za šesti i sedmi razred i Fizika za osmi razred.

ZANEMARLJIVA POTPORA DRŽAVE

Pitanje udžbenika je i značajno financijsko pitanje. Troškovi izrade udžbenika (prijevoda, lektura, prijeloma, tiska...) dosad su ukupno stajali oko 40 tisuća eura za što su sredstva osigurana iz proračuna HNV-a i iz Hrvatske. Republika Srbija je u tome vrlo malo sudjelovala, izdvojivši gotovo zanemarljiva sredstva kojima je refundirala određene troškove nakladnicima.

»Za potrebe udžbenika prošle je godine (2014./15.) izdvojeno 2,1 milijun dinara. Milijun i 350 tisuća dinara iz proračuna

DR. SLAVEN BAČIĆ NA SASTANKU ESKSPERTNE MISIJE EUROPSKE KOMISIJE

Potrebne su izmjene Zakona

Tijekom razgovora predsjednici nacionalno-manjinskih vijeća iznijeli su svoja stajališta o ostvarivanju manjinske samouprave prema postojećim zakonima, a koji svode nadležnosti nacionalnih vijeća na tek simbolične, kazao je dr. Slaven Bačić

Predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća dr. **Slaven Bačić** prošlog je četvrtka skupa s predsjednicima drugih vijeća nacionalnih manjina u Srbiji sudjelovao na sastanku s prof. dr. **Rainerom Hofmannom**, članom ekspertne misije Europske komisije o implementaciji Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina na poljima obrazovanja, kulture i informiranja na jezicima manjina, kao i pitanje službene uporabe jezika i pisma manjina. Tijekom trodnevnog posjeta Srbiji bilo je riječi i o financiranju nacionalnih vijeća, funkcioniranju tijela koji su njihov sastavni dio kao i o specifičnostima zakonodavnog okvira kojim je regulirana ova materija. Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave organiziralo je sastanke od 27. do 29. svibnja u kojima su sudjelovali predstavnici Ministarstva i predstavnici državnih institucija koja se bave pitanjima ostvarivanja prava nacionalnih manjina (resorna ministarstva, Kancelarija za ljudska i manjinska prava, Republička izborna komisija i Republički sekretarijat za zakonodavstvo), kao i predstavnici svih nacionalnih vijeća nacionalnih manjina. Ova analiza bit će polazna osnova za izmjene i dopune Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina i predstavlja jednu od aktivnosti predviđenih Akcijskim planom za poglavlje 23 – pravosuđe i temeljna prava.

Tijekom razgovora predsjednici nacionalno-manjinskih vijeća iznijeli su svoja viđenja u ostvarivanju manjinske samou-

prave prema postojećim zakonima, a koji svode nadležnosti nacionalnih vijeća na tek simbolične, kazao je dr. Slaven Bačić za naš list.

Na koje ste nedostatke ukazali u pogledu funkcioniranja

manjinske samouprave prema postojećem zakonu?

Ključno pitanje manjinske samouprave jesu nadležnosti nacionalnih vijeća. Suštinske zakonske nadležnosti, a to je sudjelovanje u procesu odlučivanja u tijelima državne uprave u pitanjima važnim za manjine, simbolične su i tek formalne nakon što su odredbe o davanju suglasnosti u nekim oblastima stavljene van snage odlukom Ustavnog suda, te se svode na davanje prijedloga i mišljenja, koja nisu pravno obvezujuća. Među posljednjima, značajni su davanje prijedloga za raspodjelu sredstava na natječajima u području kulture odnosno mišljenja u području obrazovanja i informiranja, a koje raspisuju državna tijela. Implementacija ovoga je ambivalentna: tijela AP Vojvodine ove prijedloge uglavnom poštuju; Ministarstvo kulture i infor-

miranja ih najčešće ignorira s obrazloženjem kako su stručna povjerenstva Ministarstva mjerodavna za odlučivanje, a ne nacionalna vijeća; lokalne samouprave različito postupaju. Nakon što je Ustavni sud ukinuo

odredbu o obveznosti pribavljanja mišljenja i prijedloga te roka za njihovo dostavljanje, u praksi državna, pokrajinska i tijela lokalne samouprave često ostavljaju vrlo kratke rokove (čak i samo jedan dan) za davanje mišljenja i prijedloga, ili uopće ne dostavljaju iznose sredstava za manjinske projekte o kojima vijeća trebaju dati prijedlog ili mišljenje, što obesmišljava funkcioniranje nacionalnih vijeća i implementaciju zakona. Dešava se i da ta tijela uopće ne traže mišljenja ili prijedloge za raspodjelu sredstava. Sve ovo obesmišljava pravo na manjinsku samoupravu, pa je potrebno novim zakonom ojačati nadležnosti nacionalnih vijeća.

Na sastanku je bilo riječi i o financiranju nacionalno-manjinskih vijeća. Koji su tu problemi?

Za sada proračunsko financiranje nacionalnih vijeća nije rije-

šeno sustavno, posebnom stavkom u državnom proračunu, već se vrši iz proračunskih pričuva. Potrebno je, dakle, promijeniti proračunske propise i uvesti posebnu proračunsku stavku za financiranje nacionalnih vijeća. U pogledu pak funkcioniranja rada tijela nacionalnih vijeća nedostaje državna podrška institucionalnoj izgradnji i podizanju kapaciteta djelovanja nacionalnih vijeća, primjerice, definiranje politike financiranja profesionalno uposlenih u ovisnosti od broja pripadnika manjine, disperziranosti te opsega ostvarivanja manjinskih prava. Potrebno je stoga institucionalno podizanje kapaciteta urediti podzakonskim aktima.

Posebno je važno istaknuti kako Proračunski fond za nacionalne manjine nije ustanovljen. Ukoliko on počne efikasno djelovati, s dovoljno sredstava i uz efektivno sudjelovanje nacionalnih vijeća u raspodjeli sredstava za projekte, preko njega bi se morali financirati svi projekti za manjine na državnoj razini, čime bi problemi koje sam naveo bili riješeni, a pravo na manjinsku samoupravu u ovom segmentu efektivno bi se implementiralo.

Jesu li nacionalno-manjinska vijeća uključena u kreiranje javnih politika?

Nacionalna vijeća nisu uključena u kreiranje državnih, regionalnih i lokalnih politika u pitanjima od značaja za manjine. Vijeća se ne obavještavaju o započetim procesima (npr. o privatizaciji lokalnih medija), već se uključuju tek naknadno, npr. na javnim raspravama, o kojima se također uglavnom ne

obavještavaju, nego saznaju tek putem javnih medija. Primjerice, o izradi nacrtâ Akcijskog plana za Poglavlje 23, čiji se dio odnosi i na nacionalne manjine, nacionalna vijeća uopće nisu bila obavještavana, već se isključivo saznavalo preko internetske stranice Ministarstva pravde. Potrebno je Zakonom o nacionalnim vijećima propisati obavezno uključivanje nacionalnih vijeća od početka kreiranja politika i propisa koja se tiču manjinskih prava.

Je li bilo riječi o izborima za nacionalno-manjinska vijeća?

Predstavnici manjinskih vijeća su pohvalili izmjene procesnih odredbi Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina, koje su utjecale na kvalitetu izbornog procesa. No, ukazao sam na biračke spiskove za manjine koji se za razliku od općeg biračkog spiska, posebno vode na temelju dobrovoljnosti. U praksi su prisutne zlouporabe kroz česta ispisivanja iz spiska jednih manjina radi upisivanja u spiskove drugih manjina, ili upisivanje pripadnika većinskog naroda u manjinske biračke spiskove po nalogu velikih nemanjinskih stranaka. Ukoliko

bi se u opći birački spisak uvela rubrika nacionalnost, također na temelju dobrovoljnosti, zlouporabe bi praktično bile onemogućene. Smatramo da je potrebno u članku 71. Zakona o nacionalnim vijećima izričito zabraniti nemanjinskim političkim strankama da sudjeluju na izborima za nacionalna vijeća. Osim toga sredstva za izbore za nacionalna vijeća ne osiguravaju se iz državnog proračuna, kao za opće izbore, što otežava provedbu izbora.

Što se može očekivati u daljnjem uređenju zakonodavnog okvira za manjine?

Više puta je u javnosti najavljivana izmjena materijalnih odredbi Zakona o nacionalnim vijećima, no još je nejasno hoće li se ići na daljnje izmjene i dopune postojećeg zakona ili izradu novoga zakona. Zagovornik sam, što sam također istaknuo u razgovoru, izrade novog jedinstvenog zakonskog okvira manjinskih prava, jer se prava manjina ne mogu svesti na nacionalna vijeća, čak i ako se odluči krenuti u izradu novog zakona o nacionalnim vijećima.

J. D.

PREDSJEDNIK MAĐARSKOG NACIONALNOG VIJEĆA, JENŐ HAJNAL

Da prava postanu jednoznačna

Predsjednik Mađarskog nacionalnog vijeća mr. sc. **Jenő Hajnal** je na sastanku s izaslanicima Europske komisije ukazao na neophodnost izmjene odnosno dopune Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina. Za list *Magyar Szó* kazao je kako su tijekom razgovora predsjednici nacionalnih vijeća uspjeli ukazati na brojne nedostatke zakona o nacionalnim vijećima a također su ukazali i na postojanje disonancije između zakona o pravima nacionalnih manjina u najvažnijim područjima – prosvjeta, kultura, informiranje, upotreba službenog jezika i pisma i ostalih zakonskih rješenja.

»Rekli smo da je za mađarsku nacionalnu zajednicu i za MNV najvažnije da izmjenom zakona prava manjina postanu jednoznačna, i da bude posebno istaknuta važnost razmjernog zapošljavanja. Željeli bismo da izmjenom zakona u prosvjeti, kulturi i informiranju u budućnosti umjesto dobre volje i slučajnosti, u prvi plan dođu prava po sili zakona«, rekao je Hajnal.

»Prvenstveno smo govorili o nedostacima zakona o nacionalnim manjinama prilikom primjene u praksi, prije svega

o nedostatku točno određenog djelokruga, kao i nedostatka harmonizacije između zakona o kulturi, prosvjeti i informiranju sa zakonom o nacionalnim vijećima (npr. ograničenja prilikom primjene osnivačkih i ko-osnivačkih prava, sprječavanje, usporavanje ili odbijanje od strane ministarstava, pokrajinskih i lokalnih tijela ili institucija da provode zakon). Mnogo nesporazuma izaziva nedostatak kriterija, na temelju kojih bi se odlučivalo o podjeli osnivačkih prava u slučaju da više nacionalnih vijeća žele jednu kulturnu instituciju proglašiti značajnom za te zajednice. Za nas bi bilo prirodno, da u ovim slučajevima zakon primjenjuje iste kriterije koje određuje Zakon o kulturi prilikom određivanja nacionalnih institucija u kulturi. Treba uzeti u obzir npr. kakav značaj ima određena knjižnica, muzej, arhiva ili galerija u otkrivanju, stvaranju, proučavanju, prikazivanju širenju i očuvanju kulture pojedine nacionalne zajednice«, kaže Hajnal.

Hajnal ističe i da su, po mišljenju eksperata, najveći nedostaci u ostvarivanju prava nacionalnih manjina u Srbiji nejasnosti i neodređenosti zakona i istovremeno je problem što

kršenje prava manjina ne izaziva nikakve ozbiljnije posljedice ili sankcioniranje.

Glede akcijskog plana za poglavlje 23, Hajnal je kazao kako su predstavnici nacionalnih vijeća jedinstveni u stavu, da će tražiti zadržavanje djelokruga nacionalnih vijeća, njihovo osnaživanje i garancije za osiguravanje materijalnih sredstava za njihovo funkcioniranje. Ovaj akcijski plan je prema Hajnalu važan zato što će u određenom roku, staviti u zajednički okvir one odredbe zakona čije donošenje garantira najvažnija prava nacionalnih manjina. »Za vojvođanske Mađare sada se otvara mogućnost, da u pogledu službene uporabe jezika i pisma učine jako značajne korake, i da se u institucijama uvede razmjerno zapošljavanje. Glede vojvođanske mađarske zajednice moramo naročitu pažnju posvetiti preporukama za zapošljavanje u javnoj sferi, jer se u mnogo točaka analizira ova problematika: u policiji, u sudovima, u javnom tužiteljstvu, u državnim javnim poduzećima i u lokalnim ispostavama državne administracije. Ali dok izvještaj EU naglašava nedostatke na nivoima lokalnih samouprava, preporukama Europske

komisije se i u centralnim tijelima očekuju promjene ovakvoga tipa, i poželjuju se određene pravne sankcije protiv govora mržnje. Ali preporuke ne zaobilaze ni materijalno potpomaganje medija, koji izvještavaju na jezicima manjina, ukazujući na to da se u ovoj temi državna tijela trebaju usuglasiti prvenstveno s nacionalnim manjinama. Uostalom, nakon prošlogodišnje odluke Ustavnog suda, ponovno treba odrediti djelokrug nacionalnih vijeća, i treba ih jače utvrditi. Baš zbog ovog i ovdje se očekuje značajni napredak. Ono što je sada već jasno u vezi pregovaračkog poglavlja 23 je da je započeo dvostruki proces: izrađuje se jedan opći akcijski plan, koji je zapravo uvjet za otvaranje poglavlja pregovora, a usporedo s ovim piše se i manjinski akcijski plan. A to znači, i za nas je trenutačno to najvažnije, da je problematika ostvarivanja prava nacionalnih manjina od početka pregovora o priključenju nezaobilazna, i dok pregovori traju četiri-pet godina, ona će biti otvorena, i tako će kroz procese usklađivanja garantirati utemeljenje i uspješno ostvarivanje prava nacionalnih manjina na duži rok«.

J. D.

BOŽO GALIĆ, ŽUPAN VUKOVARSKO-SRIJEMSKJE ŽUPANIJE

Susjed sa susjedom, čovjek s čovjekom

Dobre odnose i zajednički život trebaju graditi ljudi koji ovdje žive, susjed sa susjedom, čovjek sa čovjekom, gradonačelnik sa zamjenikom i župan sa zamjenikom župana * Ovo je područje izuzetno osjetljivo i treba vrlo vrlo osjetljivo, raditi, činiti i razgovarati

Razgovor vodila: Jasminka Dulić

Božo Galić već punih deset godina obavlja dužnost župana Vukovarsko-srijemske županije koja je najviše stradala za vrijeme rata i još uvijek se od toga nije oporavila. Nekada među najrazvijenijima, uslijed posljedica rata, velikog broja žrtava i stradalnika i materijalnih šteta, nije do danas uspjela vratiti svoje mjesto u gospodarstvu, pa i dalje veliki broj mladih odlazi iz županije u potrazi za radnim mjestom. S druge strane, županija nastoji maksimalno koristiti svoje resurse kako bi osigurala što više sredstava iz EU fondova posebice u području razvoja poduzetništva i investicijske klime te nastoji razvijati prekograničnu suradnju. U prekograničnim projektima, župan smatra, svoje mjesto treba ju naći i vojvođanski Hrvati.

HR: Već dugo dajete potporu vojvođanskim Hrvatima. Kako je suradnja započela i što Vas je motiviralo da se posebno angažirate na tome?

I prije Domovinskog rata sam taj dio Srbije posjećivao zbog sportskih i drugih aktivnosti i poznajem hrvatski narod u Vojvodini dosta dobro. Znam da je situacija u kojoj su bili Hrvati u Vojvodini bila teška, iako tamo nije bilo rata, kao što je bilo teško i nama s ove strane

granice. Zbog toga sam na neki način, bar svojom nazočnošću, htio pomoći Hrvatima koji su tamo. To se nastavilo suradnjom s predsjednikom Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, **Petrom Kuntićem**, s tom stranom i Hrvatskim nacionalnim vijećem, a zatim i mnogim kulturnim i sportskim udrugama. Imao sam želju što više povezati hrvatski narod s obje strane granice u Hrvatskoj i u Srbiji, to jest Vojvodini. Mislim da smo u tome uspjeli. Koliko sam pratio, običaji ljudi u Vojvodini i ovdje su slični i drago mi je da je ta povezanost sve snažnija. Mislim da će u budućnosti biti još jača i čvršća.

HR: Na kojim poljima bi se ta suradnja mogla osnažiti?

Mi smo županija koja ima oko 20 posto nacionalnih manjina, i u tih 20 posto je 15 posto srpske nacionalne manjine. Srpska nacionalna zajednica ostvaruje svoja prava prema zakonu i Ustavu, a mi kao županija na tome surađujemo i više nego što zakon traži pomažući srpskoj nacionalnoj manjini. Sada očekujem da nam ona pomogne da se ostvaruju prava hrvatskog naroda u Srbiji tj. Vojvodini i očekujem da treba djelovati u tom pravcu i ubuduće. Nisam zadovoljan koliko se prezentira i koliko se radi od strane

srpske nacionalne manjine prema svojoj matičnoj državi da pokažu dobru volju da se ostvaruju prava vojvođanskih Hrvata. Mislim da se na tom planu treba više raditi i spreman sam kao župan s mojim suradnicima pomoći i ovdje u infrastrukturi nacionalnim manjinama i zajednicama, ali bar nešto da se učini i za vojvođanske Hrvate. To je jedan dio suradnje. Drugi dio suradnje je kulturna baština – manifestacije koje se događaju, sportski susreti, očuvanje kulturne baštine. Mi čuvamo kulturnu baštinu ovdje kod nas, a meni je drago što i vojvođanski Hrvati to isto čine na svom području. Važna je suradnja u gospodarstvu, razvoj naše županije, a i razvoj Vojvodine bi mogao ići u pravcu da se poduzeća povezuju, da se poduzeća osnivaju i da se što više Hrvata uključi u realizaciju raznih projekata i da se život poboljša. Mislim da sad, budući je Hrvatska ušla u Europsku uniju, može i Hrvatska i naša županija pomoći jačanju demokratskih odnosa zajedničkim gospodarskim projektima i prekograničnom suradnjom.

HR: U medijima, kako u Hrvatskoj tako i u Srbiji, često se govori o tome kako srpska manjina ne ostvaruje svoja prava, dok se malo govori o problemima u ostva-

rivanju prava Hrvata u Srbiji. Kako manjine ostvaruju prava u Vukovarsko-srijemskoj županiji?

Princip je da koliko ima pripadnika nacionalne manjine toliko radnih mjesta zauzimaju u javnim poduzećima. Moguće je to negdje više, a negdje manje, ali je to vodilja. Moj pristup je takav da ako je kvalitetna osoba i da tu dužnost može obaviti onda je i obavlja. Stipendiramo i pripadnike srpske nacionalne manjine koji studiraju u Beogradu i Novom Sadu, ili Zagrebu i Sarajevu ili negdje drugdje. Trebalo bi tako biti i za hrvatsku manjinu, ali mislim da se ne ostvaruju ta prava u Srbiji odnosno Vojvodini na isti način. Nadalje, kod nas se zamjenik župana bira isključivo od pripadnika srpske zajednice i posebni su izbori na listama direktno iz srpske zajednice. Tako je i u gradu Vukovaru gdje imamo dogradonačelnika iz srpske zajednice i pozicije unutar same skupštine, zatim u izvršnoj i u zakonodavnoj vlasti. Isti je princip kao i u Hrvatskom saboru.

HR: Je li dovoljno uključeno Hrvata iz Srbije u dosadašnje prekogranične projekte?

Potpisali smo sporazume o suradnji s mnogim općinama i

okruzima i dobar dio Vojvodine je tim sporazumima pokriven. Nama je želja da se programi prekogranične suradnje realiziraju s općinama i gradovima, ali isto nam je želja da se u to uključe i sportske i kulturne udruge i pojedinci pripadnici hrvatske manjine, a važni su i gospodarski projekti koji se mogu realizirati na područjima gdje žive Hrvati. Na žalost, to ide dosta sporo i teška je realizacija tih projekata. Hrvatska je u EU, a Srbija nije i taj dio prekogranične suradnje ide na drugačiji način, pa se pojavljuju kao naši partneri različiti subjekti. Moguća je jača i intenzivnija suradnja, ali mislim da razvojne agencije u Srbiji, odnosno Vojvodini, još nisu dovoljno spremne i obučene za apliciranje na projekte kod različitih fondova, tako da je teško to u partnerskim odnosima ostvariti. Kod nas su se otvorili i kohezijski fondovi jače financijske težine i mi pripremamo i značajnije projekte, a mogućnost postoji za suradnju i kroz Dunavsku strategiju za infrastrukturu na obje strane.

HR: Koja se konkretna suradnja do sada ostvarila?

Postoji suradnja Iloka i Bačke Palanke, objekti s jedne i druge strane, zatim vinarstvo i s jedne i druge strane, zatim suradnja u zdravstvu, socijalnoj skrbi, radi se na biciklističkim stazama.

HR: Poslije Vašeg posjeta Staroj Pazovi dogovoreno je da će se suradnja nastaviti. Je li bilo nekih konkretnih koraka na tom planu?

Taj se uzvratni posjet još nije dogodio, ali očekujem da će se uskoro dogoditi. Ostaje otvoreni poziv da nam se jave kad dolaze i u kojem sastavu, koji gospodarstvenici, da možemo i kod nas realizirati susret i razgovore prije svega o gospodarskoj suradnji. Bili smo tada i u Golubincima i u hrvatskoj udruzi i razgovarali o eventualnoj mogućnosti da im se pomogne u dovršetku objekata koji se tamo grade.

HR: Kako su hrvatske udruge u Srbiji

prilično slabe u pogledu kapaciteta za pisanje projekata na koji način se one mogu uključiti?

Mogu se uključiti idejom i javiti se našoj agenciji. Tu se opet ne može bez općina i gradova kojima pripadaju, a u pogledu financija naše su agencije spremne da im se pomogne u izradi aplikacija projekata. Ponudili smo da možemo primiti na edukaciju određeni broj mladih ljudi koji mogu u našim agencijama raditi i boraviti, a mi ćemo osigurati i boravak za dva-tri tjedna koliko je potrebno da se educiraju kako bi mogli raditi na projektima. Imamo i lokalne i općinske i županijsku agenciju, a HRAST koordinira sve aktivnosti. To se za sada nije realiziralo, ali očekujemo da će se u narednom periodu i to realizirati. Na raspolaganju smo, samo očekujemo da se jave i preko institucija hrvatske manjine u Srbiji, pa ćemo to realizirati.

HR: Koliko je stradavala Vukovarsko-srijemska županija tijekom rata i je li se oporavila do danas?

Vukovarsko-srijemska županija je stradala najviše u Domovinskom ratu, najviše je ljudskih žrtava, invalida, stradalnika, a najviše je i materijalno stradala u pogledu infrastrukture i stambenih objekata, a gospodarstvo je u cijelosti uništeno, što je porazno. Naša županija, koja je bila najrazvijenija u Hrvatskoj i Vukovar koji je poslije Maribora bio drugi grad po razvijenosti, danas jedva preživljava. To su posljedice rata. Hrvatska je jako puno uložila u oporavak tako da je teško ratne štete koje su se dogodile i izbrojiti i one nikad nisu konačne. Ne govorimo samo o materijalnim štetama i žrtvama, jer su sigurno posljedice i traume nakon ratnih događanja ostale. Ova je županija 50 posto bila okupirana, a toliko i razrušena. Polako se oporavlja, ali ono što najteže ide je oporavak poduzetništva, gospodarstva i radnih mjesta, tako da je županija koja je bila najrazvijenija u Hrvatskoj sada najnerazvijenija. Teško je to stići, jer se druge županije brže razvijaju. Očekujem da i odnos

Vlade Republike Hrvatske prema ovom kraju bude takav da se naši strateški projekti podržavaju, što moram reći, u posljednje vrijeme baš nije bilo tako. Očekujem da će doći do promjena i da će se podržavati naši projekti, da će se ulagati u razvoj poljoprivrede i drvenu industriju, stimulacijama i u zakonskoj regulativi i da će biti radnih mjesta.

HR: Da li posljedice koje je rat ostavio i ova tema predstavlja problem u suradnji sa Srbijom?

Činjenica je da mora predstavljati, jer tolika tragedija, takve žrtve i zločini koji su učinjeni je nešto što sigurno smeta. S druge strane, za neke nove generacije koje dolaze, suradnje mora biti. Granica nije neki zid već je to granica suradnje koja se mora širiti i dalje i političari moraju biti svjesni da se ta suradnja mora ostvarivati. Ona je teška i najteže je u Vukovaru i u ovom kraju ovdje kod nas, gdje je bilo najviše stradalnika. Ali jednom razumnom politikom, prije svega je to na političarima, može se ići korak po korak naprijed. Moraju toga biti svjesne obje strane kako bi mogli zajedno živjeti na ovome prostoru. Stalno naglašavam da odnos Srba i Hrvata na ovome prostoru trebaju ostvarivati ljudi koji ovdje žive. Ne da se donose kojekakve odluke iz centra, onih koji ne poznaju situaciju na terenu. Život Srba i Hrvata u Vukovaru i oko je drugačiji nego negdje u centru i dobre odnose i zajednički život moraju graditi ljudi koji ovdje žive. Susjed sa susjedom, čovjek s čovjekom, gradonačelnik sa zamjenikom i župan sa zamjenikom župana, jer su to pokazatelji – kako se ponaša politika i vodstvo, a to prate i ostali. Zato mislim da je ovo područje izuzetno osjetljivo i treba vrlo, vrlo osjetljivo raditi, činiti i razgovarati.

HR: Problem dvojezičnih ploča u Vukovaru često se spominje kako u Hrvatskoj tako i u Srbiji. Kako gledate na ovaj problem?

Dugo surađujem, radim i razgovorim sa pripadnicima srpske

nacionalne manjine. Ne mogu se ploče stavljati preko noći, da to nitko ne zna. Rane su još teške i vrlo je osjetljiv dio ostvarenja prava. Mislim da Vukovar još treba ostati grad posebnog pijeteta, jer su stradanja i zločini toliki i rane su još duboke. To je za mene skretanje s onih pravih tema, a to je odlazak mladosti s ovog prostora. Obitelji nemaju što raditi i odlaze – to su problemi broj jedan, a ako ljudi nemaju što raditi, što jeste, onda se naravno pojavljuju i ostali problemi. I u Srbiji neke grupe na tome pokušavaju dio političkih poena pokupiti, no mislim da će i Srbija morati u drugačijem smjeru razmišljati i jače se protiviti ekstremima.

HR: Jeste li zadovoljni kako se Srbija suočava s prošlošću i svime što je bilo?

Nisam zadovoljan. Ponekad se pokaže neko svjetlo, smatram da ide u dobrom pravcu, pa onda dođe razočaranje poslije toga.

HR: Što očekujete od izbora u Hrvatskoj koji slijede?

Očekujem uvjerljivu pobjedu moje stranke Hrvatske demokratske zajednice s koalicijskim partnerima. Očekujem pobjedu politike buduće vlade, novog programa kojeg definiramo i na kojem radimo i razvoj ovog našeg kraja, županije i Slavonije u cijelosti. Mislim da će to tako i biti da će se program prihvatiti i da će se onda zasukati rukavi. Neće biti lako, ali vjerujem da ćemo pokrenuti našu Hrvatsku, pogotovu našu Slavoniju u boljem smjeru. Mislim da će bolje biti i vojvođanskim Hrvatima, a znam razmišljanja predsjednice Kolinde Grabar Kitarović koja su slična mojima i znam da želi pomoći i posvetiti pažnju Hrvatima u Srbiji, u BiH i svim Hrvatima izvan Hrvatske. Mislim da će i odnos Vlade Hrvatske kada se dogodi promjena i kad se dobro definira program biti takav da će se moći pomoći Hrvatima u Srbiji. To je već i predsjednica i svojim nastupima i izjavama pokazala i dokazala.

III. SASTANAK HRVATSKIH TVRTKI KĆERI I PREDSTAVNIŠTAVA PODUZETNIKA U SRBIJI

Najava intenziviranja suradnje

Glavna tema sastanka na kojem su predstavljeni i gospodarski potencijali Međimurske županije bilo je proširenje gospodarske i investicijske suradnje između Republike Hrvatske i Republike Srbije, s ciljem povećanja vanjskotrgovinske razmjene na području Vojvodine

Susretom u Skupštini Autonomne pokrajine Vojvodine, u utorak, 2. lipnja, počeo je III. sastanak hrvatskih tvrtki kćeri i predstavništava poduzetnika u Republici Srbiji, u organizaciji Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici. Glavna tema sastanka bilo je proširenje gospodarske i investicijske suradnje između Republike Hrvatske i Republike Srbije, s ciljem povećanja vanjskotrgovinske razmjene na području Vojvodine. Sastanku je prisustvovala gospodarska delegacija Međimurske županije na čelu sa županom **Matijom Posavcem**, pokrajinski tajnik za gospodarstvo, ravnopravnost spolova i zapošljavanje **Miroslav Vasin**, predsjednik Privredne komore Vojvodine **Ratko Filipović**, predsjednik RPK Subotica **Slobodan Vojinović**, predsjednik Unije poslodavaca Vojvodine **Stanko Krstin**, generalni tajnik RPK Subotica **Ivan Vojnić Tunić**, konzul savjetnik GKRH u Subotici **Neven Marčić** i nekoliko poduzetnika iz Vojvodine, zainteresiranih za najavljene teme.

ZADOVOLJNI REALIZIRANIM

U ime domaćina sastanak je otvorio i goste, delegaciju Međimurske županije na čelu sa županom **Matijom Posavcem**, te prisutne domaće dužnosnike i gospodarstvenike, pozdravio pokrajinski tajnik za gospodarstvo, ravnopravnost spolova i zapošljavanje **Miroslav Vasin**. Osobito se zahvalio Generalnom konzulatu RH u Subotici i kon-

zulu savjetniku **Nevenu Marčiću** za posredovanje u realizaciji ovoga sastanka. **Vasin** je prezentirao precizni pregled financijskih pokazatelja suradnje Vojvodine i subjekata iz Hrvatske. Izrazio je veliko zadovoljstvo realiziranim, ali i pretpostavku da još uvijek postoji veliki prostor za proširenje sadašnje suradnje. U uvodnim izlaganjima, pored navedenih, sudjelovali su i predsjednik Gospodarske komore Vojvodine **Ratko Filipović**, pred-

sjednik RPK Subotica **Slobodan Vojinović** i predsjednik Unije poslodavaca Vojvodine **Stanko Krstin**. Svi su bili suglasni da su ovakvi susreti dragocjeni, osobito s aspekta gospodarstva, te suradnje i razmjene iskustva u svim segmentima rada regionalnih uprava.

POZIV U MEĐIMURJE

U ime svoje delegacije domaćine je pozdravio Župan

Obraćanje Stanka Krstina

Međimurske županije Matija Posavec, a potom su sve značajke županije prezentirali njegovi suradnici. Sa zadovoljstvom je ustvrdio da su po mentalitetu, a osobito po marljivosti i ukorijenjenim radnim navikama stanovnici Vojvodine i Međimurja vrlo slični, što bi moglo puno značiti u nekoj budućoj suradnji ove dvije regije. »Međimurska županija je najgušće naseljeno područje u Hrvatskoj, s vrlo razvijenom proizvodnjom u više grana. I s ponosom mogu reći da smo jedina županija u Hrvatskoj koja više proizvedene robe izvozi, nego uvozi. Većina industrijske proizvodnje nekada je bila bazirana na tekstilnim tvrtkama, a danas na mnoštvu industrijskih djelatnosti obućarske i metalno-prerađivačke grane, te u građevinarstvu, tiskarstvu i kemiji, a vrlo značajni rezultati postižu se i u poljoprivredi«, rekao je među ostalim župan Matija Posavec. Njegovi suradnici su izložili sva postignuća u radu županijske administracije, a svima zanimljiv podatak je da se razne dozvole, uključujući i građevinsku, dobiju za samo jedan dan. Na koncu, Župan Posavec je svojim domaćinima uputio poziv za uzvratni posjet Međimurju, što je s velikim zadovoljstvom prihvaćeno.

KOMPLEMENTARNE MOGUĆNOSTI

»Danas smo imali jedan vrlo zanimljiv i konstruktivan razgovor s predstavnicima Međimurske županije. Razgovarali smo o unapređenju gospodarske suradnje Vojvodine i ove županije. Konstatirali smo da u okviru ukupnih ekonomskih odnosa Srbije i Hrvatske postoji značajan prostor za unapređenje suradnje između Međimurske županije i Vojvodine. konstatirali smo i mnoge sličnosti u ekonomskom razvoju, mnoge komplementarne mogućnosti, čuli smo i probleme gospodarstvenika iz Vojvodine koji surađuju s Hrvatskom. S najvećim zadovoljstvom prihvatili

smo poziv za uzvratno gostovanje naše delegacije. Oduševila me je prezentacija potencijala Međimurske županije. Siguran sam da su viđenim bili zadovoljni i nazočni gospodarstvenici i da ćemo sa zadovoljstvom organizirati uzvratni posjet«, rekao je Miroslav Vasin.

»Danas nagoviještena suradnja na regionalnoj razini je istodobno i jačanje ukupnih

suradnje s Vojvodinom, samim tim i intenziviranje suradnje Hrvatske i Srbije. »Međimurska županija ima razvijenu tekstilnu, obućarsku, metaloprerađivačku industriju, građevinarstvo, turizam, vinarstvo, kulturu, a otvorena su i druga područja suradnje. Nadamo se da će najavljeni uzvratni posjet vojvođanske delegacije Međimurju bitno pridonijeti jačanju međusobne

osobitim zadovoljstvom ističem da sam kao jedan od istaknutih pripadnika hrvatske nacionalne zajednice u Vojvodini od samih početaka uključen u sve vidove suradnje, osobito u gospodarsku, uspostavljenu između Srbije i Hrvatske. Mislim da smo mi gospodarstvenici oni koji otvaraju sve puteve suradnje. Mislim da su i naši gospodarstveni subjekti sada više kompatibilni, nego

Razmjena darova

odnosa među našim državama. Protokolom godina granica između Hrvatske i Srbije više se ne shvaća kao prepreka ni u kom smislu, nego kao prednost u realizaciji gospodarske i druge suradnje i podizanje kvalitete života općenito. Puno je sličnosti između stanovnika Vojvodine i Međimurja. I jedni i drugi su vrijedni, radišni i marljivi ljudi, koji žive od svojega rada i koji isključivo vlastitim rukama stvaraju materijalne vrijednosti. Zbog toga me veseli što danas u turizmu, a sutra i u gospodarstvu, razmjenom iskustava stvaramo uvjete za najintenzivniju moguću suradnju«, potvrdio je i Matija Posavec.

Neven Marčić je istaknuo kako je je cilj sastanka i prezentacija Međimurske županije bio najava mogućnosti proširenja gospodarske i investicijske

suradnje naših dviju država, jer samo zajedničkim nastojanjem svih struktura život građana obiju država možemo učiniti boljim.«

Stanko Krstin je istaknuo da je od samih početaka uključen u sve vidove suradnje: »S

konkurentni, pa imamo odista još puno prostora za suradnju. Već imamo i uspostavljenu suradnju vojvođanske i hrvatske Unije poslodavaca, pa nam je tako već i u tom segmentu suradnja intenzivirana.«

Ivan Andrašić

B2B

U drugom dijelu sastanka, u B2B susretu, predstavnici više tvrtki iz Vojvodine i Hrvatske razgovarali su o problemima s kojima se trenutačno susreću u poslovanju, a daju se eliminirati primjenom novih tehnologija u međusobnom poslovanju. Oznaka B2B odnosi se na *Business to business* elektroničko poslovanje, odnosno na uporabu interneta i Web tehnologija u svrhu boljitka u suradnji poslovnih subjekata. Prednosti ovakvog poslovanja su drastično smanjenje troškova, maksimalno povećanje transparentnosti i mogućnost pristupa novim tržištima. Uspješan B2B odnosi se na optimizaciju poslovnih procesa i načina upravljanja, a ne na tehnologiju proizvodnje.

Zašto je sve manje publike na kulturnim događanjima?

IGOR BESERMENJI,
politolog i kolumnist,
Novi Sad

Svakodnevica ubila volju

Mislim da događanja u oblasti kulture imamo dovoljno i nije problem u obimu i kvaliteti, ali isto tako mislim da bi bilo sasvim pogrešno za to što mali broj posjetitelja prati ta dešavanja kriviti građane. Prosto oni su opterećeni time kako preživjeti dan. I tako iz dana u dan i onda prosto nemaju ni snage, ni volje da odu na nekakav koncert ili kazališnu predstavu. Vidite i sami kakva je situacija u zemlji i jako je teško opustiti se i razmišljati o nečem drugom osim o tome kako preživjeti, zaraditi i platiti račune... Točno je da bi možda neki odušak od svega toga bio odlazak na neki kulturni događaj. Ja to redovito i prakticiram, ali ne možemo očekivati od svih da tako razmišljaju. Naročito ova naša umiruća srednja klasa.

Drugi problem je što kulturna događanja dobivaju dovoljno prostora u medijima, a s druge strane nemate ni politički, a sve manje i intelektualnu elitu koja bi se potrudila da ta kulturna dešavanja popularizira na neki novi način.

Da bi se nešto promijenilo važno je imati pozitivne primjere. Obzirom da najviše prapoličke teme meni je najviše krivo kada vidim da u politici nemamo elitu koja bi dala pozitivne primjere našoj omladini u smislu zašto je dobro biti politički aktivan. Mislim da je sličan problem i u kulturi. Ne manjka intelektualaca, ne manjka ljudi koji jesu u oblasti kulture, ali mislim da je potrebno pronaći drugi način da se ljudima pokaže zašto je važno ne zanemariti ni taj dio života.

Z. V.

TONKA ŠIMIĆ,
kulturna djelatnica, Plavna

Traganje za smislom

Mladi, nažalost, sve više uviđaju da kultura i evolucija ne čini mnogo korisnog za njihov život. Čak im ne pričinjava gotovo nikakvo dobro. S ovog svijeta nestaje prava ljepota, koju su starije generacije bar donekle imale. Naprotiv, nastaje čovjekova neodgovornost, netolerancija i nestanak empatije. Nametnuti modeli koji se prihvaćaju uništavaju im energiju i stvaralačku snagu. Prekomjerna upotreba ekranizacije i interneta čini ih pasivnim, »mrtvim« i nezainteresiranim za mnoge dobre stvari. Kada se ugasi ekran, oni ne pronalaze odgovarajuće sadržaje i postaju sve više otužni, umjesto da se bave kulturnim aktivnostima. Oni uz to ne uspijevaju pronaći prave motive za život, a zbog teške gospodarske situacije manjkaju im financijska sredstva za uljudni civilizacijski život. Zbog toga pribjegavaju mobilnim telefonima i sve manje ostvaruju kontakte među sobom.

Kapitalizam je učinio da se čovjek sve više osamljuje, a neki traže utočište zbog takvih razloga u različitim lošim stvarima. To je neka vrst tehnološkog barbarizma. »Upoznaj sebe« nije više ironična rečenica, a nikada ne možemo propasti ako cijeloga života tragamo za njegovim smislom.

Knjiga i kultura zasigurno su najbolje rješenje, ali naše obrazovne i kulturne ustanove su u svemu tome zakazale. Pa zašto bi se onda mladi čovjek njima priklonio. Kompjutori su možda protjerali prijateljstvo iz čovjeka, a romantična stvarnost mladosti pretvara ih u što bržu starost.

Z. P.

ZLATKO NAČEV,
član IO HNV-a zadužen za
kulturu, Srijemska Mitrovica

Zabrinjavajuće

Riječ je o problemu koji je prisutan ne samo u manjinskoj kulturi, nego općenito u kulturi u Republici Srbiji. Činjenica da i izrazito kvalitetni programi, osim malobrojnih redovitih posjetitelja, ostaju bez većih posjeta publike, postaju zabrinjavajući. Osobno sam upoznat da Centar za kulturu iz Srijemske Mitrovice godišnje organizira oko 100 samostalnih programa, ako uzme u obzir i programe drugih institucija kulture, primijetiti ćemo da je kulturna ponuda u Srijemskoj Mitrovici izuzetno bogata. Nažalost, posjećenost ovih programa je relativno slaba, a ako bismo pitali građane kakva je kulturna ponuda, većina bi ih odgovorila da je nedovoljna. Pri čemu dolazimo do zaključka da nije problem u kulturnoj ponudi i kvaliteti programa, nego u publici i njihovoj sve manjoj zainteresiranosti da dolaze na kulturne manifestacije. Razlozi za slabu posjećenost su mnogobrojni, ali mislim da je u pitanju teška ekonomska situacija i borba za egzistenciju koja kod građanstva guši želju za bilo kakvim kulturnim aktivnostima. Problem je i u slaboj navici posjete kulturnih zbivanja, a u čemu su odgovorne obrazovne institucije, kao i svi drugi činitelji koji utječu na oblikovanje ličnosti i stvaranje njihovih kulturnih navika. Ako je za utjehu, uzevši u obzir, brojnost naše zajednice i broj posjetitelja, moglo bi se reći da je gledajući u postotcima, posjećenost naših programa ipak iznad prosjeka u Republici Srbiji. Što smatram, uzimajući u obzir sve navedeno, pozitivnim.

S. D.

RAZGOVOR POVODOM 10 GODINA RADA FONDACIJE ZA OMLADINSKU KULTURU I STVARALAŠTVO DANILO KIŠ:
**ANA PATARČIĆ,
MENADŽERICA**

Uspješno pozicioniranje na kulturnoj mapi Subotice

Fondacija za omladinsku kulturu i stvaralaštvo *Danilo Kiš* iz Subotice obilježila je 25. svibnja deset godina postojanja i rada. Što držite vašim najznačajnijim postignućima i u kolikoj mjeri ste zadovoljni postignutim?

Fondacija za omladinsku kulturu i stvaralaštvo *Danilo Kiš* je od svoga osnutka nastojala ponuditi što više programa za mlade, koji su, posebno u vrijeme naših početaka, u potpunosti nedostajali ili jednim dijelom manjkali u gradu. Tada mlada i nova gradska ustanova ponudila je stabilnu platformu za afirmaciju i prezentaciju stvaralaštva mladih lokalnih autora kao i inicijativa skupina i pojedinaca, te njihovu neformalnu edukaciju iz različitih oblasti. Uz to, ovdaj smo publici nastojali prezentirati suvremeno umjetničko stvaralaštvo iz zemlje i regije, a povremeno iz drugih europskih zemalja. Kao rezultat tih nastojanja realizirali smo projekte kao što su Regionalni glazbeni festival *Trenchtown*, Međunarodni književni festival *Pisci u fokusu*, Festival nove glazbe *Ambush*, edukativne i kreativne radionice kroz koje su prošle generacije mladih Subotičana, natječaji za stipendije, objave knjiga mladih književnih autora, kultur-propagandni list *Karton*, glazbene kompilacije subotičke autorske scene, kulturni vodič *Flash*, strip fanzin i mnogi drugi.

Držimo da smo se realiziranim programima uspješno pozicionirali na kulturnoj mapi Grada Subotice, o čemu svjedoči dobra posjećenost i medijska recepcija događaja koje organiziramo. Dokaz tomu je i likovni

natječaj povodom 80 godina od rođenja **Danila Kiša** i 10 godina od osnutka Fondacije na koji je pristiglo više od 150 radova iz različitih krajeva naše zemlje. Drago nam je i da među publikom, osim mladih koji su naša primarna ciljna skupina, ima i sugrađana drugih generacija. Smatramo da imamo prava biti

zadovoljni učinjenim i postignutim, kako onime što smo realizirali ranijih godina tako i onime što radimo sada u uvjetima restriktivnog proračuna za programe, što otežava planiranje i realizaciju financijski zahtjevnijih projekata.

Koliko su mladi u Subotici zainteresirani za kulturu, u prvom redu programe koje vi organizirate?

Na osnovu posećenosti programa i starosne strukture publike, mogli bismo reći da mlade interesira kultura, ali, naravno, postoje programi koje više preferiraju, kao što su koncerti, radionice, natječaji, te predavanja iz oblasti psihologije, popularne

kulture i putovanja (Klub putnika), koje zbog te činjenice posebno i njegujemo. Senzibiliziranje mladih ka kulturi mora se vršiti kontinuirano, a to činimo prije svega u suradnji sa školama, komunikacijom s njima kroz javne pozive i natječaje ali i druge kreativne načine otvaranja vrata naše ustanove.

U sklopu vaših programa proteklih ste godina ugostili solidan broj kulturnih stvaralaca iz Hrvatske...

Najviše umjetnika iz Hrvatske ugostili smo u okviru glazbenog festivala *Trenchtown* (**Darko Rundek**, Jinx, Cubismo, Psihomodo Pop, TBF, Let3, **Edo Majka**, Lollobrigida, **Felon**...) i književnog festivala *Pisci u fokusu* (**Miro Gavran**, **Ivana Šojat Kuči**, **Robert Perišić**, **Boris Dežulović**, **Kruno Lokotar**...). A bilo ih je i izvan ovih programa. Ugostili smo književnice **Vedranu Rudan** i **Helenu Sablić Tomić**, te nekoliko manje poznatih ali važnih alternativnih bendova kao što su *Man Zero*

i *Žbuka*. Prošle nam se godine u okviru Kluba putnika predstavio zanimljivi svjetski putnik **Tomislav Perko** iz Zagreba, a u okviru istog programa od jeseni očekujemo i svjetskog putnika na biciklu iz Vrbice **Mrvoja Jurića**. U okviru spomenutog festivala *Trenchtown* predstavili smo i hrvatsku nezavisnu glazbenu izdavačku kuću *Slušaj najglasnije* **Zdenka Franjića** iz Zagreba, kao i vinkovački Festival dokumentarnog filma DORF na čelu sa njegovim osnivačem **Tonijem Šarićem**.

Također, dvije godine unatrag ostvarujemo suradnju s Udrugom za razvoj kulture *Močvara* iz Zagreba putem koje je dosad tridesetak mladih subotičkih umjetnika predstavio publici u glavnom gradu Hrvatske, a u Subotici gostovao sličan broj autora iz Zagreba, kao što su likovni umjetnici i ilustratori **Igor Hofbauer**, **Miron Milić** i **Vančo Rebac**, književnica **Asja Bakić**, bendovi *Šumski*, *Brujači*, *NT Wave* i *Žen*. Taj bi program kulturne razmjene trebao biti nastavljen i ove godine.

Koje programe pripremate za naredno razdoblje?

Za ljetu planiramo organizaciju nekoliko novih kreativnih i edukativnih radionica, te koncerte i filmske večeri koji će biti održavani na otvorenom, u obližnjem Parku Ferenc Raichlea. A od jeseni nastavljamo i s drugim ciklusima Fondacije – *Kaži A*, *Predstavljamo mlade autore*, *Ikone pop kulture*, *Radna soba*, kao i suradnju sa srednjim školama, mladim autorima i udrugama građana iz Subotice.

Z. S.

SVEČANA AKADEMIJA POVODOM 25 GODIŠNJICE PODUZEĆA BANE

Četvrt stoljeća potvrđene kvalitete

Kompanija *Bane*, subotičkog poduzetnika **Branka Vacija** osnovana je 1990. godine, isprva kao stovarište građevinskog materijala (*Drvara Bane*) da bi se proteklih dvadeset i pet godina svog uspjeha postojanja transformirala u renomiranog proizvođača kupatilskog i kuhinjskog namještaja.

»Nismo ni bili svjesni u što ulazimo, ali smo dobro znali kako se ovom poslu moramo maksimalno posvetiti, biti ustrajni i dati kvalitetu. Početak nije bio nimalo lak, nije bilo dovoljno repromaterijala, niti dovoljno sredstava za strojeve i povećanje obujma proizvodnje. Nakon ukidanja sankcija postavjemo

drugih. Svi ovi poslovi su bili veliki izazov za našu obiteljsku tvrtku, ali smo bili svjesni da se kvalitetom, inovativnošću i upornošću možemo nadati uspjehu i novim narudžbama. Nije danas lako opstati na tržištu jer je konkurencija velika, a kupovna moć sve manja. Zato smo se u posljednje tri godine okrenuli

želim se zahvaliti svima vama koji ste došli iz Kanade, Slovenije, Hrvatske, Švicarske, Crne Gore, Mađarske, Bosne i Hercegovine, Makedonije i raznih dijelova Srbije na podršci i razumijevanju, a posebno se zahvaljujem svojoj obitelji i svim uposlenicima, sadašnjim i bivšim, koji su dali svoj doprinos u ovih 25 godi-

Brojni poslovni partneri i gosti iz nekoliko država nazočili su proslavi srebrnog jubileja renomirane subotičke tvrtke

Branko Vaci

Opremajući brojne poslovne i hotelske prostore glasovitih tvrtki na prostoru Srbije i Crne Gore, ovo subotičko poduzeće steklo je golemu reputaciju, a kruna požrtvovanog rada cijele obitelji Vaci koja uz njenog vlasnika sudjeluje u radu kompanije, jamačno je bilo i potpisivanje strateškog partnerstva s predstavništvom *LG* za Europu, upriličeno na svečanoj akademiji održanoj prošloga petka, 29. svibnja, u Velikoj vijećnici Gradske kuće.

ČETVRT STOLJEĆA KOMPANIJE BANE

Obraćajući se brojnim poslovnim partnerima i gostima na svečanoj akademiji povodom srebrnog jubileja svoje tvrtke, Branko Vaci je u upoznao nazočne s poslovnom povijesti svoje obiteljske tvrtke i radnim dostignućima koja su obilježila njenih prvih 25 godina postojanja.

partneri slovenske *Kolpe* i uvozimo na tržište Srbije novi materijal – solis surfis poznatiji kao kerrock, koji je do tada na ovim prostorima bio gotovo nepoznat. Zahvaljujući ovom materijalu i upornosti cijeloga kolektiva došli smo do brojnih poslova, a uz pomoć pokrajinskog fonda za razvoj gospodarstva dobili smo sredstva za nabavu strojeva i 2005. godine imali najsuvremeniji pogon za obradu drveća u Sjeverno-bačkom okrugu. Rezultati našeg rada u narednom razdoblju danas s ponosom krasi poslovne prostore *MTS* – a, *Telenora*, *VIP*-a, *Zračne luke Nikola Tesla* u Beogradu, hotela *Radisson*, *IN* (Beograd), *Splendid* (Bečići), *Oltrant* (Ulcinj), *Kuće nogometa* u Kovilovu, *Dječjeg kliničkog centra* i *Urgentnog centra* u Novom Sadu, *Kliničkog centra Srbije* (Beograd), *Hemofarma* (Vršac), *Merkatora* (Beograd, Čačak) i još mnogo

izvozu i mogu kazati kako su nam rezultati dobri, i da su nas kompanije u okruženju prihvatile kao pouzdanog i kvalitetnog partnera. Redizajnom našeg programa kupatilskog namještaja svrstali smo se među proizvođače najkvalitetnijeg i najelegantnijeg kupatilskog namještaja u regiji. Na tragu ovih poslovnih uspjeha mi smo na početku ove godine, skupa s arhitektom **Mihajlom Jurićem** krenuli u nov poslovni izazov i s njegovim dizajnom počet ćemo proizvodnju nove linije kupatilskog namještaja za potrebe tržišta Zapadne Europe. Usporedo s ovim projektom radimo i na opremanju Show rooma u Portsmouthu (Engleska), a otvaranje ovog salona planirano je za početak jeseni. Suradnjom s renomiranom tvrtkom *LG* smo stavili Suboticu na svjetsku mapu pouzdanih biznis partnera i postavili novi izazov za sve nas u kompaniji Bane. Ovom prilikom

na. Na svemu vama, veliko, veliko hvala«, zahvalom je zaključio svoj pozdravni govor, vlasnik kompanije *Bane*, Branko Vaci.

SVEČANA AKADEMIJA

U nastavku programa svečane akademije uzvanice su pozdravili subotički gradonačelnik **Jenő Maglai** i **Marko Čadež** iz Gospodarske komore Srbije, a **Svetislav Milanković** je ispred gradskog protokola gostima predložio kraću povijest Subotice. Svečanu ceremoniju uveličali su zapaženim nastupima tamburaški orkestar *Festivala bunjevački pisama* pod ravnanjem **Mire Temunović** i učenici Muzičke škole iz Subotice. Na koncu je uslijedila prezentacija tvrtke *LG*, novog poslovnog partnera kompanije *Bane*, i dodjela jubilar-nih plaketa od strane Branka i **Nevenke Vaci**.

Dražen Prčić

POGLED S DRUGE STRANE: MANIFESTACIJA PROIZVOĐAČA I KUPACA DOMAĆE HRANE

Tržnice na Radijalcu

Subotičko šetalište iz centra grada ka Dudovoj šumi, Radijalac (službena adresa je Aleja Maršala Tita), ovog vikenda, od 4. do 7. lipnja, mjestom je zanimljivog susreta i ponude tržnica Srbije. Manifestacija *Dani pijaca Srbije* u Subotici se održava četvrti put, ali sada premijerno na šetalištu koje je, inače, ovakvim događajima zanemareno, iako je lijepo uređeno, u zelenilu, u cvijeću i s brojnim šetačima iz ovog dijela grada i stambenih zgrada u okruženju. Kada su podizani stambeni blokovi između središta grada i Dudove šume, šezdesetih i sedamdesetih godina prošlog stoljeća, i stvarana Aleja, ona je bila konačno realizirana zamisao i nekih prijašnjih planera grada i inženjera, jer je ideja o spajanju jezgra Subotice s izletištem Dudova šuma i desetljećima ranije predlagana u razvojnim planovima.

Šetalište ka gradskom parku, međutim, nikada nije ispunilo i neke vizije o mnoštvu ugostiteljske i trgovačke ponude, mada je takvih pokušaja svojevremeno bilo, čak i podizanjem miniposlovnog centra. Pojedini lokali još žive, drugi su ugašeni, ali u neposrednoj blizini je Mliječna tržnica kao centar tržne ponude za mnogo širi dio grada, uvijek s bogatom ponudom.

ZNAČAJNI ZA SVAKODNEVNU OPSKRBU

Sada je konačno dugo zanemarivan Radijalac mjesto odvijanja jedne zanimljive manifestacije, s pravom, jer iskustvo šetališta u naselju Prozivka već godinama pokazuje kako su to dobre i posjećene lokacije za manifestacije

Dani tržnica predstavljaju proizvođače i prodavače domaće hrane, promovirajući tržnice kao značajan način distribucije svježeg voća i povrća, mliječnih i mesnih proizvoda, jaja, meda, kao i organski proizvedene hrane, do kupaca, i njihov značaj za svakodnevnu opskrbu građana svježim namirnicama

raznolikog sadržaja. Paralelno s Danima tržnica odvija se i V sajam domaće hrane, vina i rakije *Ukusi tradicije*, promovirajući proizvođače domaćih artikala iz cijele zemlje. Obje manifestacije se održavaju paralelno s IX. regionalnim i međunarodnim sajmom gospodarstva *Subotica 2015*, te je u prvim danima lipnja na raspolaganju bogat izbor izložbenih i promotivnih sadržaja.

Dani tržnica predstavljaju proizvođače i prodavače domaće hrane s tržnica i promoviraju ovu djelatnost kao značajan način distribucije svježeg voća i povrća, mliječnih i mesnih proizvoda, jaja, meda, kao i organski proizvedene hrane, do kupaca, naglašavajući njihov značaj za svakodnevnu opskrbu građana svježim životnim namirnicama. »Iako imaju sve izraženiju konku-

renciju u super i megamarketima, tržnice čuvaju status vrlo važnog kanala distribucije za svježe voće, povrće, mlijeko, mliječne proizvode, perad i jaja te i dalje animiraju veliki broj i prodavača i kupaca. Za poljoprivredne proizvođače pijace su i dalje brz, lako prohodan, učinkovit i jeftin kanal distribucije, a za kupce jedino mjesto na kojem se izravno susreću s proizvođačima i na kojem im se nudi veliki izbor različitih vrsta roba«, isticano je ovih dana u najavi manifestacija.

NAJVEĆA POTRAŽNJA ZA POVRĆEM

Prema podacima Republičkog zavoda za statistiku, ukupna vrijednost prometa poljoprivrednih proizvoda na tržnicama u Republici Srbiji u 2014. godini

bila je 32 milijarde i 704 milijuna dinara, što je u odnosu na 2013. godinu, u tekućim cijenama, više za 3,5 posto. Što je to što se na tezgama tradicionalnog načina prodaje, kakva je tržnica, u susretu proizvođača i kupaca najviše traži? Zbirni odgovor je, također, u statističkim pokazateljima nadležnog zavoda. U strukturi vrijednosti prometa poljoprivrednih proizvoda na tržnicama u 2014. godini najviše su sudjelovale sljedeće skupine proizvoda: povrće (31,3 posto), voće i grožđe (19,0 posto), mlijeko i mliječni proizvodi (17,7 posto) i perad i jaja (13,8 posto). U ukupnoj prodaji i otkupu poljoprivrednih proizvoda na teritoriju Srbije, tržnice su tijekom 2014. godine imale tržišni udio od 19,4 posto.

Katarina Korponaić

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Pripremaju: Lazar Merković i Milovan Miković

KRONOLOGIJA od 5. do 11. lipnja

5. LIPNJA 1761.

Rođen je **Juraj Đuro Arnold**, skladatelj, dirigent i spisatelj. Od 1800. sve do svoje smrti 1848. bio je zborovoda župne crkve Svete Terezije Avilske, utemeljitelj prvog orkestra, glazbenog života i glazbene umjetnosti u gradu. Sakupio je i objavio zbirku bunjevačkih crkvenih pjesama Pismenik iliti sakupljenje pisama različitih ...

5. LIPNJA 1872.

Rođen je **Edouard Hérriot**, francuski političar i državnik, u više navrata ministar, predsjednik Vlade i Narodne skupštine Francuske. Za izvanredne zasluge kako za naš grad, tako i cijelu zemlju, nakon okončanja I. svjetskog rata, na sjednici Gradskog predstavništva 20. svibnja 1933. proglašen je počasnim građaninom Subotice.

5. LIPNJA , 1977.

U povodu Svjetskog dana zaštite okoliša, na Muškom štrandu svečano je proglašeno uspješno okončanje pothvata stoljeća – sanacija Paličkog jezera, te je njegova voda proglašena – zdravom. Tijekom šest godina, od 1971. u radove i opremu investirano je 4,5 milijardi dinara.

6. LIPNJA 1781.

Po naredbi Kraljevskog namjesništva Ugarske, u Svetoj Mariji (Subotica) početak naredne školske godine umjesto 1. rujna pomjeren je za 1. studenoga. Time je ljetni raspust produžen od početka srpnja do kraja listopada.

6. LIPNJA 1934.

Radove na postavljanju ulične

rasvjete u gradu, na raskrižju ulica Bunjevačke i Gundulićeve, okončao je gradonačelnik **Ivan Ivković Ivandekić**, paljenjem prvih žarulja.

6. LIPNJA 1991.

Velikom koncertom pod naslovom *Ova jedina Subotica* započela je višednevna središnja proslava 600. obljetnice od prvog pisanog službenog spisa o Subotici.

7. LIPNJA 1788.

U slobodnom kraljevskom gradu Maria Theresiopolis (Subotica) živi 20.708 stanovnika: 15.459 Ilira ili Dalmata – kako su se izvorno zvali Bunjevci, odnosno tzv. katolički Raci – 3.024 Mađara; 2.063 Srba; 82 Židova i 80 Nijemaca. Po materinjem jeziku struktura je sljedeća: 17.043 Ilira/Dalmata, 3.024 Mađara i 80 Nijemaca.

7. LIPNJA 1921.

Rođena je **Ružica Vidaković**, časna sestra Fides, spisateljica – piše pjesme, eseje i prevodi s francuskog jezika. Po završetku Učiteljske škole, studira na Bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. Objavila je zbirke pjesama *Pjesmom te slavim Gospodine* i *Hvalospjevi nade*.

7. LIPNJA 1991.

U izdanju Odjela za književnost i jezik Matice srpske u Novom Sadu i NIP *Subotičke novine*, objavljen je *Rečnik bačkih Bunjevaca*, čiju su gradu, od preko 15 tisuća riječi sakupili i obradili književnici **Marko Peić** i **Grgo Bačlija**, kojega su uredili dr. sc. **Jovan Jerković** i **Milovan Miković**.

8. LIPNJA 1759.

Gradsko vijeće Svete Marije (Subotica) zatražilo je od franjevačkog provincijala da poveća broj duhovnika koji svoju misiju obavljaju po ilirskom, to jest, kako se tada govorilo i pisalo – dalmatinskom jeziku.

8. LIPNJA 1873.

Ministar unutarnjih djela Ugarske potvrdio je statut, a time i djelovanje Subotičkog katoličkog narodnog udruženja, koje je osnovano polovicom 1873. privremeni predsjednik ove udruge bio je **Ivan Probojčević**.

8. LIPNJA 1953.

Počeo je Susret vojvođanskih profesionalnih kazališta, koji je okončan 8. srpnja. Na ovoj smotri pokrajinskog glumišta izvedene su 23 predstave, koje je odgledalo više od dvanaest tisuća ljudi, ili u prosjeku oko 500 gledatelja po izvedbi.

9. LIPNJA 1868.

Ministarstvo unutarnjih poslova Ugarske, potvrdilo je pravila, te tako i djelatnost Subotičke ženske udruge, utemeljene s proljeća iste godine. Za predsjednicu je izabrana **Eulalija Zomborčević**.

9. LIPNJA 1945.

Subotičani su priredili svečani doček grupi visokih časnika Treće ukrajinske fronte pod zapovjedništvom maršala **Tolbuhina**. U čast najuglednijih gostiju u Gradskom kazalištu je priređen bogat kulturni program.

9. LIPNJA 1965.

Počeli si Peti Internistički dani. Osim brojnih liječnika iz cijele

zemlje, ovim višednevnim susretima gastroenterologa sudjelovali su poznati i priznati medicinski stručnjaci iz Budimpešte, Praga, Segedina, Sofije, Torina i drugih značajnih svjetskih medicinskih središta. Utemeljivač i animator Internističkih dana bio je renomirani liječnik, istraživač i znanstvenik, primarijus dr. **Vinko Perčić**.

10. LIPNJA 1864.

Rođen je **Nikola Matković**, istaknuti sportaš, rekorder u više disciplina, sportski trener i profesor gimnastike u subotičkoj gimnaziji. Njegov učenik bio je **Đuro Stantić**, svjetski rekorder u brzom hodanju 1905. u Berlinu, te pobjednik na Međulimpijskim igrama u Ateni 1906. Nikola Matković je umro 31. listopada 1946.

10. LIPNJA 1945.

Održana je skupština obnovljene Hrvatske kulturne zajednice bačkih i baranjskih Hrvata. Nakon plodne rasprave izabrana je nova uprava, na čelu s dr. **Matijom Evetovićem**. Potpredsjednici su **Jelko Zlatarić**, **Antun Matarić** i **Blaško Stražarković**; tajnici **Ljudevit Vujković Lamić** i **Ivan Bošnjak**. blagajnik je **Ento Ostrogonac**, upravnik doma **Ivo Stantić**, a knjižničar **Grgo Prčić**.

11. LIPNJA 1993.

Odbornici Skupštine općine Subotica, usvojili su prijedlog o izmjeni Statuta općine, po kojem su u službenoj uporabi u subotičkoj općini: srpski, hrvatski i mađarski jezik, sa svojim pismima. Naziv općine i pečat su, također – trojezični.

Održana sjednica Gradskog vijeća

Na sjednici Gradskog vijeća, donesen je Zaključak o namjeri Grada Subotice da u ovoj godini uveća financijsku imovinu povećanjem udjela Grada u D.O.O. za upravljanje Slobodnom zonom Subotica, u Batinskoj ulici broj 94, i to uplatom odgovarajućeg iznosa preko računa Društva.

Izvori financiranja će se osigurati putem prodaje građevinskog zemljišta površine od oko četiri hektara, u Gospodarskoj zoni *Mali Bajmok*.

Gradsko vijeće je donijelo i Rješenje o cijeni zakupa po pravu prečeg zakupa poljoprivrednog zemljišta u državnom vlasništvu na teritoriju Grada Subotice, koje je obuhvaćeno Godišnjim programom zaštite, uređenja i korištenja poljoprivrednog zemljišta za 2015. godinu

IX. Međunarodni i regionalni sajam gospodarstva

Deveti Međunarodni i regionalni sajam gospodarstva, bit će održava se od 4. do 6. lipnja u Dvorani sportova, gdje će se, uz domaće, okupiti izlagači iz šest zemalja, a ove godine Sajam je posvećen energetske učinkovitosti.

Svi dostupni prostorni kapaciteti su u potpunosti popunjeni (47 štandova), a izlagači su 200 poduzeća iz Srbije, Hrvatske, Crne Gore, Bosne i Hercegovine, Mađarske, Češke i Rumunjske.

Iz Srbija se predstavlja sa sedam regija, a pretežito iz prehrambenog, metalnog i kemijskog sektora.

Usporedo sa Sajmom, održavaju se još dvije manifestacije – *Dani tržnice Srbije* i V. Sajam domaće hrane, vina i rakije *Ukusi tradicije*.

Temeljem članka 10. i članka 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (Službeni glasnik RS broj 135/04, 36/09) Gradska uprava, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, Odsjek za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj Subotica - Trg slobode br. 1.

OBAVJEŠTAVA

Da je podnesen zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš Projekta: IZGRADNJA SILOSA ZA POTREBE POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE – na katastrskoj parceli 2145/4 KO Žednik.

Investitor Ravnica AD Bajmok, Zubačište br.72a, planira na predmetnoj lokaciji izgradnju četiri silosa smještajnog kapaciteta 9.980 m³

Na lokaciji su već izgrađena četiri silosa s pratećim objektima prema dozvoli Tajništva za građevinarstvo.

Uvid u podatke, obavještenja i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta može se izvršiti u prostorijama Odsjeka za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj II. kat, Stare gradske kuće, soba 226 u periodu od 5.6.2015. do 15.6.2015. u vremenu od 10 do 12h.

Molimo vas da u gore navedenom roku, dostavite mišljenje, primjedbe o zahtjevu za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš ovom nadležnom tijelu.

Sajam je otvoren jučer, a radno vrijeme danas u petak je do 20 sati, te u subotu do 18 sati.

Ulaz je besplatan, a za posjetitelje koji na ulazu ispune anketni listić organizirana je nagradna igra u kojoj je glavni zgoditak toplovodni kotao za grijanje.

Otkriven dio fasade Narodnog kazališta

Skidanjem zaštitnih zastora Subotičani su u nedjelju 31. svibnja Smogli po prvi puta vidjeti kako izgleda fasada dijela Narodnog kazališta koji je okrenut ka Korzou.

U naredne dva tjedna, ukoliko vremenski uvjeti posluže, trebalo bi se otkriti i prednji dio, tamo gdje se nalaze stupovi koji su ostali kao sjećanje na staru, mnogima dragu zgradu subotičkog Narodnog kazališta.

JAVNI NATJEČAJ ZA SUFINANCIRANJE PROJEKATA CRKAVA I VJERSKIH ZAJEDNICA KOJE DJELUJU NA TERITORIJU GRADA SUBOTICE

Sredstva su predviđena za sufinanciranje projekata tekućih popravki i održavanja, projekata adaptacije i rekonstrukcije u iznosu od 3,8 milijuna dinara.

Pravo podnošenja prijave na ovaj natječaj imaju Subotička biskupija, Pravoslavno arhijerejsko namjesništvo subotičko, Reformatska crkvena općina Subotica, Evangelička crkvena općina Subotica, Židovska crkvena općina Subotica i Islamska vjerska zajednica, Odbor Medžlisa Subotica.

Kriteriji za dodjelu sredstava su broj vjernika prema posljednjem popisu stanovništva, broj objekata crkve odnosno vjerske zajednice, je li vjerski objekt pod zaštitom kao kulturno dobro, stanje u kom se nalazi objekt, sufinanciranje projekta iz drugih izvora, stupanj zadovoljavanja javnog interesa i unapređenje stanja u oblasti u kojoj se projekt realizira.

Temeljem članka 63. stavak 2. Zakona o planiranju i izgradnji (Službeni glasnik RS br. 72/09, 81/09-isp., 64/10- US, 24/11, 121/12, 42/13-US i 50/13-US, 98/13-US, 132/14 i 145/14) i Pravilnika o načinu javne prezentacije urbanističkog projekta (Službeni glasnik RS, broj 43/10), obavještavaju se zainteresirani građani da će se od 8.6.2015. do 15.6.2015. god. u uredu 202/1 Stare Gradske kuće održati:

JAVNA PREZENTACIJA

URBANISTIČKOG PROJEKTA ZA IZGRADNJU I UREĐENJE POSLOVNOG KOMPLEKSA NA K.P.14780/1 K.O.NOVI GRAD U SUBOTICI

Zainteresirana pravna i fizička lica mogu izvršiti uvid i dobiti informacije o Urbanističkom projektu u Gradskoj upravi Subotice, u Tajništvu za građevinarstvo, Stara gradska kuća, ured br. 202/1. Primjedbe na planirana rješenja u tijeku javnog uvida, mogu se u pisanoj formi dostaviti Tajništvu za građevinarstvo (Uslužni centar, šalter 14 ili 15), do 15.6.2015. god.

Sve primjedbe prispjele u Zakonskom roku bit će dostavljene Komisiji za planove.

NEZADOVOLJNI POLOŽAJEM ZBOG ZATVARANJA OTKUPNIH STANICA MALI PROIZVOĐAČI M

LUDE KRAVE iz labora

Povjerujemo li prerađivačima da higijena mlijeka nije na zadovoljavajućoj razini, možemo zaključiti kako je i kod nas onedavno zabilježena pojava »ludih krava« koje su preko noći odlučile onečistiti sirovinu koju ispuštaju iz vimena * Proizvođači ne vjeruju da riječ o slabijoj kakvoći mlijeka nego da to služi kao opravdanje za uvoz jeftinijeg mlijeka iz Europske unije

Teško je reći koga je prošlog četvrtka tužnije bilo vidjeti: one koji od muke dijele mlijeko ili one koji ga iz istih razloga primaju. Naime, pod sloganom »Bolje dijeliti nego prolići« mali proizvođači mlijeka organizirali su na Trgu slobode prosvjedni skup na kom su okupljenim Subotičanima dijelili mlijeko koje *Mlekara* od njih ne želi primiti, jer je u više okolnih mjesta potpuno ili privremeno zatvorila otkupne stanice.

Inače, zatvaranje otkupnih mjesta nije praksa koju je uvela samo subotička *Mlekara* nego gotovo svi prerađivači mlijeka u Srbiji. Njihovo najčešće obrazloženje za to je da se u bazenima s otkupnih mjesta nalazi mlijeko koje ne zadovoljava higijenske standarde, te da se u njemu nalazi mnogo veći broj somatskih stanica u odnosu na onaj koji mljekare toleriraju. Kako prerađivači analizu mlijeka rade u vlastitim laboratorijima, proizvođačima ne preostaje ništa drugo do li da se s rezultatima pomire. Ali, ne i da ih priznaju kao jedino istinite.

DANAS PROIZVOĐAČI, SUTRA PROSJACI

Primjera radi, **Suzana Čajkaš**, koja je na prosvjed došla iz Bajmaka kaže kako su rezultati analize mlijeka koje proizvede potpuno drugačiji kada ga odnese u Novi Sad. Navodeći primjer masnoće u mlijeku, ona ističe kako je ona dobivena u laboratoriju subotičke *Mlekare* dvostruko niža u odnosu na novosadski. To joj je, međutim, slaba utjeha, jer

mlijeko i dalje više ne može predavati tako da joj nije ništa drugo preostalo nego da ga za sada prodaje od kuće po znatno nižoj (potrošačima pristupačnijoj) cijeni i da razmišlja... Razmišljanja, međutim, nisu nimalo optimistična. Čajkašova, naime, tvrdi kako nije daleko dan kada će biti primorana rasprodati svojih desetak krava, pa kada se i ti novci potroše, prijaviti se kao korisnik socijalne pomoći. Više od *Mlekare* za situaciju u kojoj se našla ona optužuje državu. Kako kaže, cijeli svoj (radni) vijek posvetila je proizvodnji mlijeka i, umjesto da država potiče male proizvođače ona stvara (bolje rečeno već je stvorila, prim. a.) ambijent koji ih vodi k potpunom uništenju.

László Kovács Sztrikó s Kelebije nema dvojbi oko toga

zbog čega mljekare zatvaraju otkupne stanice. Ne vjerujući ni riječi njihovih obrazloženja, on kaže kako je u pozadini toga uvoz sirovog ili mlijeka u prahu iz Europske unije po jeftinijim cijenama u odnosu na one koje su do sada plaćale domaćim proizvođačima. Za razliku od njegove prethodnice iz Bajmaka, **Kovács Sztrikó** još ne zna sudbinu svojih sedam krava. Kako kaže, steone ne može prodati, a još će malo pričekati da vidi »razvoj situacije«. Kada ne dijeli po trgovima, on svoje mlijeko uglavnom prolijeva jer ga »nema kako iskoristiti«!

I **Zoltán Lukács** iz Bajmaka kaže kako je više nego li očito da mljekare zatvaraju otkupne stanice isključivo stoga što uvoze jeftinije mlijeko iz Europske unije. U prilog tomu on navodi (poznatu)

činjenicu da se Srbija još ranije (29. travnja 2008.) potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju od 1. siječnja ove godine omogućila ovdašnjim prerađivačima nesmetan uvoz mlijeka koje se proizvede u zemljama EU. Lukács kaže kako je to, kao i ukidanje kvota za proizvodnju, ohrabrilo farmere iz Europske unije, dodajući kako je samo ove godine u pojedinim zemljama proizvodnja mlijeka porasla čak i za 20 posto! Kako su istodobno europski farmeri daleko više dotirani od strane svojih država, posebno kada je riječ o izvozu, Lukács tvrdi da im domaći proizvođači cjenovno ne mogu biti konkurencija. To će, tvrdi (i) on, dovesti do potpunog gašenja ove grane stočarstva u Srbiji, a posljedice će biti drastično umanjene ionako desetkovnog stočnog fonda. Ipak, kao najtežu posljedicu ovakve politike on kaže da će mladi izgubiti svaki interes za ostanak na selu, jer se nemaju čime baviti, a da od toga mogu živjeti.

Ni predsjednica Centralne asocijacije proizvođača mlijeka Vojvodine **Sanja Bugarski** ne vjeruje mljekarama da je zatvaranje otkupnih stanica plod loše kvalitete sirovine. Dapače, ona tvrdi kako je riječ o čistom bezobrazluku i nekorektnosti prerađivača spram malih proizvođača. Ni za nju, naravno, nema dvojbe što će kao posljedicu imati ovakvo ponašanje mljekara. Međutim, ona kaže kako je to potpuno pogrešno i promašena politika, jer se promjenom uvožno-izvoznih odnosa, koja se uvi-

ZAHTJEVI VLADI: ISPITATI MONOPOLSKI POLOŽAJ IMLEKA

S prosvjednog skupa u Subotici udruge poljoprivrednika iz Ade, Bačke Topole, Sente, Kanjiže i Subotice uputili su Vladi dopis u kom se traži urgentno rješavanje postojećih problema u oblasti mljekarstva. U pismu se od Vlade traži da pokrene istragu o monopolskom položaju i radu *Imleka* i da se o rezultatima istrage javnost obavijesti. Traži se također i da se na mlijeko stavi državna zaštitna cijena, kao i uvođenje prelevmana na uvoz mlijeka radi zaštite domaćih proizvođača. Od Vlade se zahtijeva i da u što kraćem roku počne rad Nacionalnog laboratorija za kontrolu kvalitete namirnica, kao i da se stvore uvjeti za nesmetan promet poljoprivrednih proizvoda na lokalnim tržnicama, proizvedenih na imanjima malih obiteljskih gospodarstava. Na koncu, od Vlade se traži i donošenje novog Zakona o poljoprivrednim zadrugama, koji će se temeljiti na zadružnim načelima Europske unije, te osnutak Agrarne komore Srbije, koja će se također temeljiti na načelima EU.

MLIJEKA PROŠLOG TJEDNA U SUBOTICI ODRŽALI PROSVJEDNI SKUP

atorija

jek može dogoditi, prerađivači više neće imati kome obratiti da im dopune potrebne količine. Ona ističe kako ovakva politika prerađivača lako može dovesti i do toga da uskoro sa zatvaranjem farmi počnu i srednji i veliki domaći proizvođači. Valjda (i) iz tih razloga ona je u petak bila pozvana u *Imlek* na sastanak na kom bi se razgovaralo o »tekućoj problematici«. Međutim, na taj sastanak nije otišla jer, kako kaže, predstavnici Ministarstva poljoprivrede, koji su također trebali biti na sastanku, od proizvođača su tražili da im izrade elaborat o tome zbog čega je potrebno da država uvede prelevmane na uvoz mlijeka. Kako kaže, proizvođači »nisu ljudi« da to objašnjavaju »dobro plaćenim ljudima u Ministarstvu poljoprivrede«, koji će kasnije iste te dokumente »staviti pod mišku« i predstaviti ih Vladi kao »svoj proizvod«. S tim u vezi, posebno je zanimljiv stav Sanje Bugarski o monopolu *Imleka*, koji na domaćem tržištu diktira pravila igre oko otkupa, cijena ili uvoza mlijeka. Kako kaže, svaka karika u lancu proizvodnje ponaša se onako kako

mu sustav to dopusti. A sustav je, kaže ona, dopustio upravo takvo ponašanje *Imleka* koji samo koristi ono što mu se pruža.

OBJEKTI I SUBJEKTI KRIVNJE

Tu, naravno, treba reći kako smo tim povodom zvali predstavnike *Imleka* (kom pripada i subotička *Mlekara*) kao kompanije koja prerađuje više od polovine domaće proizvodnje mlijeka. Međutim, osim neinformiranih tajnica, pr-managerica ili što već (jedna od njih, primjerice, nije znala tko je direktorica korporativnih poslova u *Danube Foods Groupa Svetlana Glumac*!) do osoba nadležnih za izjave u ovoj kompaniji nismo uspjeli doći.

Što se iz navedenih izjava, koje su – gotovo kao s vrpce – slične jedna drugoj može izvesti kao zaključak? Pa, recimo, to da je ovih dana ili mjeseci, bolje rečeno, zavladała prava epidemija u proizvodnji domaćeg mlijeka. Povjerujemo li, naime, prerađivačima da higijena mlijeka nije na zadovoljavajućoj razini, možemo zaključiti kako je i kod nas

odnedavno zabilježena pojava »ludih krava« koje su preko noći odlučile onečistiti sirovinu koju ispuštaju iz vimena. Čak i da je tomu tako, problem nehygien-skog mlijeka ili onog s povišenim brojem somatskih stanica razmjerno je lako rješiv (tako što se proizvođaču na to skrene pozornost i isključi ga se iz lanca otkupa dok ne otkloni nedostatek) i, na dulje staze, sigurno ekonomski mnogo mudriji nego li se odlučiti za ovakvo drastične mjere u kojima stradaju i oni ni zbog čega (pa ni zbog higijene) nisu krivi. Uostalom, kako to da je broj somatskih stanica sada mnogo veći problem nego li prije dvije godine kada je mlijeko istih tih proizvođača bilo obogaćeno znatno višim brojem mikrograma aflatoksina nego što je to sada slučaj? Odgovor se možda mogao pronaći ukoiko bi se provjerila točnost navoda da domaći prerađivači dnevno uvezu 200.000 litara mlijeka! Pomnožite to s brojem dana u mjesecu, pa godini i kalkulator će Vam, što bi reko Đole, »iskočit«.

No, koliko god da jeste – a jeste – nije samo država kriva

zbog situacije s mlijekom. Mali proizvođači, naime, pokazali su zavidnu nesposobnost snalaženja u situaciji koja im se pred očima crtala kao na dlanu. Razjedinjeni i rascjepkani jednostavno su čekali stihiju da im dođe u štalu, pa su iz očaja u četvrtak reagirali kako već jesu. I Sanja Bugarski i predsjednica Udruge *Cro Milk* iz Hrvatske u više su navrata (i na stranicama *Hrvatske riječi*) upozoravale da će ova situacija jednostavno »doći«, dajući (im) pri tome i jednostavne recepte za snalaženje. Jedan od njih je, recimo, udruživanje malih proizvođača i stvaranje zajedničkih mini mljekara, koje bi se bavile isključivo »višom fazom proizvodnje«, odnosno pravljenjem autentičnih prerađevina od mlijeka kao što su sirevi ili (zašto ne?) »skorupača«, toliko karakteristična za ove krajeve. Proizvodnjom samo sirovog mlijeka ili prerađevina poput jogurta, kiselog mlijeka ili vrhnja oni jednostavno ne bi izdržali konkurenciju s velikim prerađivačima. Ali, ne. Da se vratimo prvom dijelu slogana s početka: bolje je dijeliti.

Z. R.

GODIŠNJI KONCERT VELIKOG TAMBURAŠKOG ORKESTRA HKPD MATIJA GUBEC IZ RUME

Dušanu Stuparu u čast

Svečani godišnji koncert Velikog tamburaškog orkestra HKPD Matija Gubec iz

centra u Rumi u nedjelju, 31. svibnja. Osim slavljenika na koncertu su nastupili solisti: Marija

Koncert je počeo pjesmom *Rumo lepote* u izvođenju Dušana Stupara a koja je postala već i

i Tihomila Vidošića, Dunja Divić je otpjevala tri pjesme, kao i Marija Ratančić, a potom je nastupila Katarina Atanacković.

Kako je koncert počeo, tako je i završio, sa slavljenikom Dušanom Stuparom u glavnoj ulozi, koji je na svoj nastup završio s tri pjesme Josipa Jurca *Stara vremena*, *Moj kičeni Srem* i *Svirci moji*.

Slavljeniku Dušanu Stuparu je tijekom koncerta je prigodom 40 godina njegovog umjetničkog rada dodijeljen prigodan dar – srebrnjak koji mu je uručio predsjednik Društva Pavle Škrobot.

Ulaz na nedjeljni koncert je, kao i uvijek, bio besplatan ali su svi zainteresirani posjetitelji mogli ostaviti svoj dobrovoljni prilog za rad Škole tambure pri Društvu.

N. Jurca

Rume ove koji je ove godine bio posvećen 40-oj obljetnici umjetničkog rada vokalnog soliste Društva Dušana Stupara održan je u Velikoj dvorani Kulturnog

Ratančić, Katarina Atanacković i Dunja Divić. Veliki tamburaški orkestar se i ovom prilikom rumskoj publici predstavio svojim prepoznatljivim opusom.

svojevrсна himna ovog orkestra, a napisao ju je dirigent Velikog tamburaškog orkestra Josip Jurca. Izvedene su i instrumentalne skladbe Ivana Zajca

ŽENSKO TRADICIJSKO ČEŠLJANJE HRVATICA U REGIJI

Tradicijska ogavlja

Žensko tradicijsko češljanje i ogavlja Hrvatica u regiji naziv je trećeg po redu stručnog skupa koju je UG Tragovi Šokaca iz Bača priredila u subotu, 30. svibnja, u Etno kući

Didina kuća u Baču. Ove su godine prikazana tradicijska ogavlja mladih udanih žena predavanjem etnologinje Sonje Periškić, te praktičnog prikaza urađenog. Potom je prikazana revija

na radionici i kulturno-umjetnički program. Osim domaćih udruga skupu su nazočili gosti iz Tuzle, Donje Bebrine, Bačkog Monoštora, Koška, Gajića, Šida, Baranjskog Petrovog Sela, Sonte, Topolja i Semeljaca. U kulturno umjetničkom programu sudjevali su: Ženska skupina UG Tragovi Šokaca Bač, Gradski zbor Neven Bač, KUD Mladost Bač i TS Za našu dušu Ravno Selo.

Skup se odvijao u lijepo uređenom šokačkom dvorištu Etno kuće. U dobro organiziranoj reviji, u prigodnim narodnim nošnjama nizale su se mlade žene. Svaka od njih imala je specifično ogavlje tek udane žene iz svog kraja. Osobita atrakcija na skupu bilo je ogavlje – brundžuk koji su izradile članice HKUPD-a Matoš iz Plavne. Dobrom ras-

položenju doprinijela su i djeca iz Plavne koja pohađaju nastavu Hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture svojim likovnim radovima.

Ovakva događanja djeluju uvijek poticajno i makar za jedno vrijeme, motiviraju ovdašnje Hrvate i podsjetje ih na gotovo zaboravljene običaje i tradicijsku baštinu svoga kraja. Osim predsjednice Tragova Šokaca Stanke Čoban, mnogi nazočni na manifestaciji izrazili su lijepe dojmove i želju da se ova tradicija nastavi.

Projekt su pomogli općina Bač, Hrvatsko nacionalno vijeće, Pokrajinsko tajništvo za kulturu i javno informiranje, te Veleposlanstvo Republike Hrvatske.

Z. Pelajić

POSJET VRTNOJ IZLOŽBI FLORAART U ZAGREBU

Putovanje u milijun boja

Klub ljubitelja biljaka *Za sreću* HKUD-a Vladimir Nazor iz Sombora organizirao je u subotu, 30. svibnja, posjet Sajmu *Floraart* u Zagrebu. »Ovo je bila treći posjeta Kluba ljubitelja biljaka *Floraart* izložbi u Zagrebu. Prvi put 2009., pa 2011. godine i svaki put sve ljepše i ljepše. Jubilaru 50. Međunarodnu vrtu izložbu nismo željeli propustiti i uistinu je ispunila očekivanja nas sedam-

Hercegovine, Nizozemske, Njemačke, Sjedinjenih Američkih Država i Slovenije. Izložba je održana na 30 hektara otvorenog prostora i 2.000 četvornih metara zatvorenog prostora. »U ponudi je bilo mnoštvo proizvoda za vrtove i rasad, raznih rukotvorina od slika do originalnih suvenira kao i prirodnih i ekoloških proizvoda. Ulaz je bio slobodan, a simpatični vlakcić besplatno je pomagao da se

desetak koliko nas je organizirano posjetilo sajam. Toga dana mi smo bili samo jedni od 50 tisuća posjetitelja. Bilo je ovo putovanje u milijun boja, a svako je od nas ponio po koju boju kući za uspomenu«, kaže pročelnica *Nazorove* sekcije Klub ljubitelja biljaka *Za sreću* veću Klara Karas Šolaja.

Jubilarna, 50. Međunarodna vrtu izložba, održana je pod pokroviteljstvom grada Zagreba na prostoru oko jezera Bundek. Sudjelovalo je 185 domaćih izlagača i 16 izlagača iz Francuske, Italije, Mađarske, Bosne i

lakše, po nekoliko puta, obiđe sav prostor. U centru Zagreba obišli smo znamenitosti grada katedralu, glavnu tržnicu *Dolac*, Kamenita vrata, crkvu Sv. Marka, Povijesni muzej Hrvatske gdje je bila priređena izložba Pedeset cvjetnih godina. S Gornjeg grada spustili smo se uspinjačom, a u podnožju uspinjače dočekala nas je cvjetna tržnica sve do Ilice. Šetnju gradom završili smo na Trgu Bana Jelačića«, kaže Klara Karas Šolaja.

Z. V.

Gibarčanka – Šokačka kraljica

Prošloga vikenda u Tordincima održana je 10. tradicijska manifestacija *Listaj lipo stara* gdje se bira i okviru Šokačka kraljica za tekuću godinu. Među 18 finalistkinja, tu laskavu titulu zavrjedila je Matea Kopic iz Čepinskih Martinaca, djevojka koja već desetak godina pleše u njihovom KUD-u i vodi sve njihove priredbe. Pratili su Jelena Budimir iz Kutjeva i Ana Kovačević iz Tordinaca. Matea je u svatovskom ruhu iz Semeljaca, vlasništvo Ivana Sebauera iz Čepina,

no dat će Bog, vidjet ćete vi nju i u gibaračkom svečanom ruhu.

Znam, pitat ćete se, kako Gibarčanka kad je ljepotica iz Čepinskih Martinaca? Dvojbu je otklonio otac lijepe Matee, Mata Kopic iz Gibarca, rekavši da taj lijepi grozd jest stasao u Čepinskim Tordincima, gdje je obitelj Kopic savila novo gnijezdo nakon progonstva, ali loza je gibaračka.

S. Žebić

TJEDAN U BAČKOJ

Mi i oni

Objavljeni su ovih dana podaci o tome da je trećina vijećnika u skupštinama vojvođanskih gradova promijenila svoj stranački dres, ili jednostavnije rečeno napustila stranke na čijoj listi su bili tijekom posljednjih izbora i priklonila se vladajućoj. Tekst o tome objavio je VOICE (Vojvođanski istraživačko-analitički centar). Zanimljivo jedini grad u Vojvodini koji nije dostavio tražene informacije je Sombor, koji je »odbio dostaviti podatke o promjenama u lokalnoj skupštini. Zbog nepostupanja tog tijela vlasti VOICE je žalbu uputio Povjereniku za informacije od javnog značaja«. Pravo da kažem laknulo mi je. Znači nisam jedina koja ostaje uskraćena za odgovore. Izgleda da je, uz čast izuzecima, postala praksa da somborska vlast izbjegava odgovoriti na (neprijatna) novinarska pitanja. (Odgovore o raspodjeli proračunskog dinara za medije i dalje uporno čekam i čekam.) Raspodjela proračunskog dinara bila je i tema tribine koju je organizirala udruga Somborski edukativni centar. Hvale vrijedan pothvat, jer građanska inicijativa ono je što u Somboru već dugo manjka. Da se čuje to kritičko mišljenje ljudi neopterećenih stranačkom pripadnošću, bilo poziciji bilo opoziciji.

A čulo se dosta toga zanimljivog. Tako je odgovor na upit zašto je iz proračuna sredstva za informiranje dobilo poduzeće iz Apatina kome je račun u blokadi bio da je Udruga novinara Srbije vršila pritisak da se omogući i poduzećima izvan Sombora sudjelovati na natječaju. Moram priznati da meni tu baš nije sve jasno. Prvo, što kaže zakon da li ili ne poduzeća van sjedišta lokalne samouprave koja raspisuje natječaj imaju ili nemaju pravo sudjelovanja, drugo kako se to tako lako podliježe pritiscima i treće sigurno nitko nije vršio pritisak da se novac da poduzeću u blokadi. No, sva je prilika da će sve ostati nepromijenjeno i da će novci biti raspoređeni onako kako je odlučila komisija sastavljena od »neovisnih medijskih stručnjaka«. Oni nezadovoljni imaju šansu da se obrate Uprvanom sudu, ukoliko imaju živaca i vremena.

A lijepa vijest ovoga puta stigla je iz Kljajićeva gdje je obilježeno 250 godina od doseljavanja podunavskih Nijemaca u tadašnju Krnaju. Toj proslavi nazočilo je sedamdesetak nekadašnjih mještana ovog sela i njihovih potomaka. Za dva stoljeća Nijemci su stvorili napredno selo u kome je bilo oko 200 obrtnika. Za ovu obljetnicu sreden je i dio nekadašnjeg njemačkog groblja, koje je desetljećima bilo zapušteno i zaraslo u korov i šipražje. Samo da se na novu akciju uređenja opet ne čeka nova obljetnica.

Z. Vasiljević

PRVI PUT U ORGANIZACIJI HKD LJUBA

Igrom i pjesmom kroz Srijem

U organizaciji Hrvatskog kulturnog društva *Ljuba* iz Ljube, u nedjelju 31. svibnja održana je prva folklorna manifestacija *Igrom i pjesmom kroz Srijem*. Cilj manifestacije je, prema riječima organizatora, razvijanje zajedničkih interesa u oblasti kulture, tradicije i običaja Hrvata, ali i drugih naroda i narodnosti, te razvijanje duha tolerancije i zajedništva. Na manifestaciji, hrvatske udruge iz Ljube, sudjelovalo je više kulturno umjetničkih društava iz Srbije i Republike Hrvatske: HKPD *Tomislav* iz Golubinaca, HKPD *Matoš* iz Plavne, SKUD *Jednota* iz Gložana, KUD *Branko Radičević* iz Erdevika, a iz Republike Hrvatske KUD *Đenka* iz Đurića, sa svojom muškom pjevačkom skupinom. Manifestacija je počela defileom sudionika kroz ovo malo fruškogorsko selo.

MLADO, HVALE VRIJEDNO

Hrvatsko kulturno društvo *Ljuba* iz Ljube počelo je raditi 2013. godine, a 21. travnja 2014. društvo je službeno registrirano. Ova udruga broji oko 50 članova, a djeluje u 3 sekcije: folklorna, kazališna i sportska. Folklorna sekcija je najbrojnija i najaktivnija, dok sportska sekcija već drugu godinu za redom sudjeluje na nogometnom turniru u Srijemskoj Mitrovici, a u planu im je organiziranje sportske manifestacije. Kazališna sekcija je pripremila komad – *Ostavinska rasprava*, s kojom su se predstavili na godišnjici osnutka društva. Udruga je postavila cilj – očuvati vjerski i nacionalni identitet i običaje i kulturu Hrvata s ovih prostora.

Na početku programa, predstavila se najmlađa folklorna skupina domaćina koreografijom **Bojana Kadra** – *Igrom i pjesmom kroz Srijem*, gledate-

li su imali priliku uživati i u plesu slovačkog kulturnog društva *Jednota* iz Gložana s kojima Ljubljanici imaju lijepu suradnju. Potom, prvi puta u Ljubi, tamburaški orkestar i solisti HKPD *Tomislav* iz Golubinaca, a onda se svojim programom predstavilo se srpsko kulturno-umjetničko društvo *Branko Radičević* iz Erdevika, koji s Ljubljanima od osnutka surađuju: »Ovo druženje i manifestacij, jako je važna za sve nas koji živimo na ovim prostorima. Dobro je i za naša sela i djecu, da nauče da živjeti zajedno, da se druže i poštuju jedni druge, kao i običaje i kulturu jedno drugih«, rekla je **Katica Većak** predsjednica KUD *Branko Radičević*.

SURADNJA ĆE SE NASTAVITI

Prvi put Ljubu su posjetili i predstavili se svojim programom članovi KUD *Matoš* iz Plavne. U prelijepim nošnjama, skladbama i pljesom bili su lijepo prihvaćeni što se moglo čuti kad je odjeknuo gromoglasan pljesak. Nešto novo, nesvakidašnje, predstavila je pjevačka skupina iz Đurića iz Republike Hrvatske. Oni su poslije prvog obilaska Ljube, poželjeli doći još jednom i predstaviti gostima svoj rad. »Došli smo s muškom pjevačkom skupinom našeg društva, a predstavili smo se starim pjesmama iz našega kraja. Nadam se da ćemo uskoro moći ugostiti Ljubljanice kod nas u Đurićima i nastaviti uspješno započetu suradnju«, istaknuo je **Marijan Jurić** iz KUD *Đenka* iz Đurića.

Poslije bogatog kulturno-umjetničkog programa druženje je nastavljeno uz skladbu i ples, a za domaćine se može kazati da su se potrudili biti dobri domaćini i organizatori i da su u tome i uspjeli.

S. Darabašić

Udruga je postavila cilj – očuvati vjerski i nacionalni identitet i običaje i kulturu Hrvata s ovih prostora

JUBILARNA SMOTRA FOLKLORA U VELIKOJ

Čuvajmo običaje zavičaja

Tavankut i Velika već dugi niz godina surađuju u razmjeni kulturnih programa, a osobito njeguju tradicijsku kulturu. Folklorni odjel HKPD Matija Gubec je ove i godine sudjelovao na smotri folklora *Čuvajmo običaje zavičaja*, koja se ove godina organizirala 30. i 31. svibnja. Velička smotra folklora, osim po nastupima različitih folklornih grupa poznata je i po svojoj gastronomskoj

ponudi, organiziranoj u obliku »najdužeg stola« u Hrvata, na kojoj se prezentiraju različite zavičajne kuhinje. Osim Tavankučana, koji su predstavljali Hrvate iz Srbije, na smotri su sudjelovali Hrvati iz Bosne i Hercegovine, Mađarske, Rumunjske i Austrije. Ovu kulturnu manifestaciju u Velikoj već dvadeset i pet godina organiziraju TZ Općine Velika, Općina Velika i KUD-a Ivan Goran Kovačić iz Velike. Završetak manifestacije održan je u nedjelju svetom misom te koncertom folklornih ansambala koji su sudjelovali na smotri.

I. D.

Ekipa HTV-a u Tavankutu

Povodom snimanja emisije *Lijepom našom* koje je održano 3. lipnja u Somboru, pod nazivom *Mostovi kultura*, **Branko Uvodić**, voditelj i urednik emisije tom je prigodom posjetio i Tavankut, HKPD Matija Gubec, Galeriju Prve kolonije naive u tehnici slame, Etnosalaš Balažević. Članovi HKPD Matija Gubec ugostili su ponovno televizijsku ekipu

koja je 2001. godine sudjelovala u organizaciji koncerta u Dvorani sportova u Subotici, kada je Branko Uvodić bio voditelj. Ista ekipa posjetila je i podrum tavankutskog vinara **Marina Skenderovića**.

I. D.

TJEDAN U SRIJEMU

Investicije i likvidacije...

Protekli tjedan u Srijemu, obilježen je svečanim otvorenjem tvornice *Adriana.teks* koja posluje u sustavu velike talijanske kompanije *Kalcedonija* koja će uposliti 325 radnika s područja rumske općine. Otvorenju je nazočio i premijer Vlade Republike Srbije **Aleksandar Vučić**, koji je tom prigodom istaknuo da je u posljednje dvije godine dosta urađeno u Rumi, Staroj Pazovi i Srijemskoj Mitrovici, u cijelom Srijemu, na polju investicija. Također je dodao, da je *Kalcedonija* jedan od najboljih investitora u Srbiji, a dokaz za tu tvrdnju je činjenica da su u više gradova otvorili tvornice. *Adriana.teks* se nalazi na površini od 9000 četvornih metara, moderno je opremljena najsuvremenijim strojevima i proizvodnom opremom, a ukupna vrijednost investicije iznosi 10 milijuna eura. Proizvodnja je započela 2014. godine i tada je tvornica imala oko 200 uposlenih, a sada je u njoj 325 uposlenika. U šidskoj, najzapadnijoj šidskoj općini, stanovnici bi se obradovali kada bi se dogodila barem neka manja investicija, jer tu, kako sam već više puta pisala o tome, godinama nije kročio niti jedan zainteresirani investitor. Proteklih dana ponovno su se čule ružne vijesti, a vezane za trenutno zaposlene u JP *Sportski centar* koji će po svoj prilici uskoro ostati bez posla, jer će ovo javno poduzeće uskoro biti likvidirano. Ova odluka razmatrana je na posljednjoj sjednici skupštine općine Šid. Odluci da dođe do likvidacije Sportskog centra, prethodio je izvještaj državne revizorske institucije koja je striktno istakla, da Sportski centar ne može obavljati svoju djelatnost kao javno poduzeće nego kao javna ustanova. Oporbena stranka u lokalnom parlamentu SDS, istaknula je da se protive tomu navodeći da aktualna vlast nema rješenje za taj problem. Njihov prijedlog je da se dvije istorodne sportske ustanove u Šidu spoje u jednu ustanovu. Plaše se da će likvidacijom Sportske hale taj objekt, koje se generacije gradile, ostati zaparložen i ničiji. Lokalna vlast iznijela je obrazloženje da je likvidacija neminovna i da će poslije doći do spajanja dvije istorodne ustanove. Jedino je problem, što će biti sa zaposlenima? Kako navode, zaposleni će nakon likvidacije morati na biro za zapošljavanje, s kojega će po potrebi biti povlačeni u upošljavanje. Pitanje je jedino, ukoliko u Šid u skoroj budućnosti ne bude kročio niti jedan investitor, gdje će biti potrebe za upošljavanjem više od deset lica koji će uskoro ostati bez sredstava za egzistenciju?

S. Darabašić

Zvuci tamburice u Mozartovom gradu

Zahvaljujući dugom poznanstvu **Mihajla Škenderovića** i fra **Zlatka Špehara** OFM, zvuci tamburice su se prošlog vikenda čuli u Salzburgu u Austriji. Hrvatska katolička župa bl. *Alojzija Stepinca* bila je izvanredan domaćin članovima udruge *Naša djeca* iz Subotice, sa srdačnim vodičima, veselim folklorcima, darežljivim

kuharicama i srcima koji uživaju u zvucima zavičaja.

Začetak prijateljstva se dogodio još dok je fra Zlatko bio gvardijan u Vukovaru i s obzirom na sva stradanja koja su se tamo dogodila, postao osjetljiv i za druge stradalnike. Od tada udruga punih devet godina dobiva podršku i u duhovnom i u materijalnom smislu.

Djeca su ovaj put imala pri-

godu uživati u baroknoj arhitekturi rodnog grada **W. A. Mozarta**. Nakon obilaska grada, zajedničke vesele večeri, mise u kojoj su djeca bila u narodnim nošnjama, svirala i pjevala, druženje je završeno hodočašćem na *Maria Plain*, prekrasnim pogledom na Salzburg, sladoledom i slatkim čokoladnim *Mozart kuglicama*. Kao zahvala ljubaznim domaćinima u Salzburgu,

udruzi *Stopa*, izveden je program, koji je dobro uvježban zahvaljujući učiteljici **Ani Čavrgov**.

Po povratku u Suboticu, umornim putnicima stigla je porukica iz Salzburga: »Neka vas prati zagovor Bl. Dj. Marije gdje god da bili i bilo što činili, ostanite vjerni i ustrajni u vjeri. Bude nas Njegova providnost sigurno opet združila!«

REPORTAŽA

Kopunović Legetin nastupio u Madridu

POŽEGA – Katedralni orguljaš Požeške biskupije **Alen Kopunović Legetin**, podrijetlom iz Subotice, nastupio je nedavno u Madridu na Internacionalnom festivalu orguljaša. Na koncertu se predstavio djelima hrvatskih skladatelja **Albe Vidakovića** i **Mate Leščana**, ali i djelima **J.S.Bacha**, **Marcela Duprea** i **Henrija Muleta**. Festival je održan u crkvi San Manuel y San Benito a okupio je još i orguljaše iz Francuske, Italije, Španjolske i Meksika.

Večer klapske glazbe

SOMBOR – Glazbeno društvo *Musica Viva* organiziralo je prošloga tjedna u Somboru *Večer klapske glazbe*, na kojem je između ostalih sudjelovala i vokalna skupina *DiM* Delnice i Mrkopalj iz Hrvatske. Osim prepoznatljivih, u klapskoj maniri čule su se i poznate rock i pop pjesme, ali i pjesma *Hej salaši na sjeveru Bačke*. Kako je najavljeno *Musica Viva* će 27. lipnja sudjelovati u Perastu na natjecanju za najbolju klapsku pjesmu sa pjesmom *Jubav moru* čija je autorica **Nensi Borožan** iz Hrvatske.

Z. V.

Gostovala Mušica Dramskog studija iz Apatina

LEMEŠ – Dramski studio Općinskog kulturnog centra Apatin gostovao je u nedjelju u Lemešu s renesansnom komedijom *Mušica* po tekstu **Angela Beolcoa Ruzzantea** a u režiji **Dušana Gladića**. Između domaćina, Dramskog odjela HBKUD-a *Lemeš* i gostujućeg studija iz Apatina postoji dugogodišnja suradnja i razmjena dramskih komada.

Z. Ž.

Večer hrvatskog filma u Subotici i Novom Sadu

SUBOTICA/NOVI SAD – *Večer hrvatskog filma* održava se sutra (subota, 6. lipnja) u dva grada – Subotici i Novom Sadu.

Manifestacija se u Subotici održava u Art kinu *Lifka*. Od 18 sati na repertoaru su kratki dokumentarni filmovi *Velika porodica* i *Prijepodne jednog fauna*, od 18.30 sati bit će prikazan igrani film *Tko pjeva, zlo ne misli*, a od 20 sati dokumentarni filmovi *Plašitelj kormorana*, *1001 crtež* i *Dan kada se sklapaju brakovi*. Od 21 sat na programu su kratkometražni animirani filmovi *Šagrenska koža*, *Žene na brodu* i *Surogat*.

Večer hrvatskog filma u Novom Sadu bit će održana

u Zavodu za kulturu vojvođanskih Rusina (Futoška 2/III). Program počinje također u 18 sati. U programu, koji je koncipiran kao retrospektiva uspješnih hrvatskih filmskih ostvarenja svih žanrova, bit će prikazan animirani film za djecu *Čudesna šuma*, zatim kratki igrani *Velika porodica* i dokumentarni film *Moj stan*, dugometražni igrani filmovi *Tko pjeva, zlo ne misli* i *Ciguli miguli*, te dokumentarni filmovi *Slamarke divojke* i *Od zrna do slike*.

Organizatori programa su Umjetnička organizacija *Noć hrvatskog filma* i *novih medija* iz Zagreba i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, u suradnji s Art kinom *Lifka* u Subotici i Zavodom za kulturu vojvođanskih Rusina u Novom Sadu. Ulaz na projekcije u oba grada je slobodan.

Divan je kićeni Srijem u Mitrovici

SRIJEMSKA MITROVICA – Hrvatski kulturni centar *Srijem* – *Hrvatski dom* organizira sutra (subota, 6. lipnja) manifestaciju *Divan je kićeni Srijem* koja će biti održana u Gradskom kazalištu u Srijemskoj Mitrovici, s početkom u 20 sati. Nastupaju: *HKC Srijem* – *Hrvatski dom* i *KUD Graničar* iz Lužana (Republika Hrvatska).

Susret alasa i bečara

MONOŠTOR – KUDH *Bodrog* iz Monoštora organizira u nedjelju, 7. lipnja, manifestaciju *Sastali se alasi i bečari*. Sudionici će se natjecati u tradicijskom načinu kuhanja ribljeg paprikaša od ribe koja je iz vodotokova, a ne uzgajališta. Sastavni dio manifestacije je i popularizacija bečarca, za šokačke Hrvate karakterističnog vokalnog izričaja. Susret se održava ispred Doma kulture u Monošturu, s početkom u 19 sati. Najavljeni su sudionici iz Bilja, Santova, Podunavlja, a očekuju se i gosti iz Srijemske Mitrovice.

Z. V.

Dani A. G. Matoša i dr. Josipa Andrića u Plavni

PLAVNA – VII. dani A. G. Matoša i dr. Josipa Andrića bit će održani u Plavni u subotu i nedjelju, 13. i 14. lipnja, u organizaciji HKUPD-a *Matoš* i uz logističku potporu Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata. Manifestacija počinje u subotu u 9,30 sati otvorenjem likovne kolonije u dvorištu Vatrogasnog doma u Plavni u kojoj sudjeluju slikari HLU *Cro Art* iz Subotice. Nakon sv. mise u 18 sati održat će se promocija izdanja NIU *Hrvatska riječ* u *Matoševoj* knjižnici s početkom u 19 sati.

Drugi dan manifestacije počinje sv. misom od 9,30 sati u crkvi sv. Jakova u Plavni. Program se nastavlja u dvorani Vatrogasnog doma predstavljanjem knjige *Izgubljeno srce* **Katarine Čeliković** s početkom u 16 sati, a potom slijedi razgledanje izložbe radova nastalih na Likovnoj koloniji.

Svečana akademija *U čast velikana* – A. G. Matoša, Josipa Andrića i Ivana Antunovića počinje u 17 sati. U programu sudjeluju: vlč. **Josip Štefković**, **Nevena Mlinko**, **Zvonimir Pelajić**, UG *Urbani Šokci* Sombor, UG *Tragovi Šokaca* Bač, HGU *Festival bunjevački pisama* Subotica, HKPD *Matija Gubec* Tavankut, HKPD *Silvije Strahimir Kranjčević* Bereg i domaćini HKUPD *Matoš* Plavna.

Z. P.

COLLEGIUM PRO MUSICA SACRA U SVETIŠTU NA
TEKIJAMA

Promicanje glazbenog naslijeđa Crkve

Da je obnova Biskupijskog svetišta Gospe Tekijske u Petrovaradinu živo započela, barem u duhovno-umjetničkom smislu, svjedoči i najnoviji koncert poznatog mješovitog pjevačkog zbora *Collegium pro musica sacra* (Društva za sakralnu umjetnost) iz Zagreba, održan u subotu 30. svibnja, a u povodu predstojećeg obilježavanja 300. obljetnice Svetišta.

Zbor *Collegium pro musica sacra* pod dirigiranjem s. **Cecilije Pleše** i orguljsku pratnju **Tihomira Prše** je prvo nastupio u okviru mise, a potom upriličio i kraći koncert. Stalni dijelovi mise pjevani su na latinskom jeziku po melodiji i harmonizaciji **Kilbertusove** *Mise svete Katarine*, dok su među skladbama odabranim za promjenljive dijelove mise bile one čije napjeve, tekst i harmonizaciju potpisuju petrovaradinski skladatelji – **Stanislav Preprek** i **Ilija Okrugić Srijemac**: *Oj, tekijska Gospo sveta* (na ulazu) i *Od raja spasu milije bi tijelo Djeve blažene* (na

prikazanje). Tijekom pričešti zbor je otpjevao skladbu *Veliča duša moja Gospodina* u naizmjeničnoj izvedbi koralnoga i polifonog pjevanja.

Poslije mise upriličen je kraći koncert zbora *Collegium pro musica sacra* čije djelovanje može biti primjerom svjedočenja vjere kroz čuvanje i promicanje istinskoga, izvornoga, svetoga i umjetničkoga glazbenog naslijeđa rimokatoličke Crkve. Program koncerta činila su koralna i višeglasna djela hrvatskih crkvenih skladatelja: **Matije Ivšića** (*O, Isuse, nebesa sjaj, Blagoslovljen budi Bog Otac, Majci Božjoj kamenitoj*) i **Franje Dugana** (*Angelus Domini*), te djela autora kao što su **Giovanni Pierluigi da Palestrina** (*Sicut cervus desiderat, Alma Redemptoris Mater*), **Gregor Aichinger** (*Regina coeli laetare, alleluia*) i **Marco Friscina** (*Totus tuus, sum Maria*). Koncert je završen Okrugićevom tekijsko-marijanskom skladbom *Nek ori*.

Zbor *Collegium pro musica sacra* je dan kasnije održao nastup u crkvi Presvetoga Trojstva u Surčinu.

P. P.

5. lipnja 2015.

KULTURAMA

Medijska pismenost

Kada govorimo o medijskoj kulturi, jedna od nezaobilaznih tema je i ona o medijskoj pismenosti, koja se najčešće definira kao sposobnost razumijevanja, čitanja i pronicanja u srž medijskih tekstova, a što znači sposobnost da se na različite načine sagledavaju, analiziraju, ali i kreiraju medijske poruke. Rečeno na jednostavan način, medijski pismena osoba mora znati kritički misliti.

Prilikom pisanja ovoga teksta, ne razmišljam samo o čitateljima, gledateljima ili slušateljima, i na njihovo zauzimanje pozicije u odnosu na razne medijske proizvode, nego i o onima, koji stvaraju medijske sadržaje, jer je u svojoj ovoj priči veoma važna i vještina proizvodnje medijskih tekstova.

Medijski i politički analitičar **Christophoros Crhristophorou** napisao je i sljedeće: »Spoznaja o potencijalima medija u širenju informacija i ideja, najvećem mogućem broju ljudi, nametnula je zahtjev da mediji djeluju kao pravični posrednici, odnosno, brokeri u službi demokracije.« Naravno, otuda i nedvojen zahtjev da državne vlasti, izravno ili posredno, ne smiju ograničavati ulogu medija kao privilegirana sredstva društvenog dijaloga – ili onu »psa čuvara demokracije«, a pri ovome terminu misli se na novinare, no, nije ovdje u pitanju pejorativna odrednica, nego engleska kovanica koja se koristi u novinarskom žargonu – watchdog.

Također, razvijanje kritičke svijesti novinarima i dalje treba biti cilj, čak i za one koji u ovome trenutku posustaju, zbog sumnje da njihova riječ ne može biti djelotvorna, usprkos činjenici da se taj pojam kritičke svijesti »danas smatra prevaziđenim i suviše u duhu nekih 'prevaziđenih' ideologija«, kako tvrdi profesorica dr. **Jelena Đorđević**, navodeći i kako postoji bezbroj mogućnosti za izražavanje »mikrootpora« u sitnim »kapilarima« društva. Naravno, ostaje otvoreno pitanje i koliko su čitatelji, slušatelji i gledatelji svjesni svoje moći glede medija, u smislu da ih kritički konzumiraju ili da ih poimaju kao otvoreni, potencijalni, prostor javne rasprave.

U tržišno prenapregnutom okruženju i dominaciji globalne kulture, različitost i posebnost je jedina mogućnost opstanka kreativnog identiteta određene zajednice, pa tako i naše, ovdašnje manjinske, hrvatske zajednice, što se itetako odnosi i na manjinsku medijsku produkciju.

Jedno je sigurno: hrpa informacija s kojom se danas susrećemo je ogromna i zbog toga obrazovanje za medije mora trajati permanentno, a radi se o procesu u kojemu se stiču znanja neophodna za razumijevanje fenomena masovnih medija i djelotvorno ponašanje s njima i u odnosu na njih.

Z. Sarić

U ZEMUNU JE ODRŽANA OVOGODIŠNJA XIII. LIRA NAIVA

Duše u Neuzoranim brazdama

Susretu su se odazvali autori iz Bačke, Srijema i Beograda te Republike Hrvatske *
Za ovogodišnju zbirku Neuzorane brazde pjesme je odabrao dr. Stjepan Blažetin

U subotu, 30. svibnja, održana je XIII. Lira naiva, susret pučkih pjesnika u organizaciji Katoličkog društva za kulturu, povijest i duhovnost Ivan Antunović i Hrvatske čitaonice Subotica. Ove godine manifestacija je okupila pedesetak sudionika a središnji dio susreta bila je promocija ovogodišnjeg zbornika pjesama naslovljena *Neuzorane brazde*. Odazvali su se autori iz Bačke, Srijema, Beograda i Republike Hrvatske. Osobitu draž ovom pjesničkom druženju dali su članovi Udruženja balkanskih umjetnika iz Beograda, a pojedinci iz njihove udruge uvršteni su i u zbornik. Od radova pristiglih na natječaj, pjesme 74 autora za zbornik selektirao je dr. **Stjepan Blažetin** iz Pečuha, a tehnički dio uradio je **Ervin Čeliković**. Sve organizacijske poslove realizirale su počasna predsjednica Hrvatske čitaonice **Katarina Čeliković** i aktualna predsjednica te udruge **Bernadica Ivanković**.

PREDUSRETLJIVI DOMAĆINI

Ovaj susretu nezaboravnim su učinili srdačni domaćini, predsjednik Zajednica Hrvata Zemuna i Knjižnice i čitaonice **Ilija Okrugić** – Zemun **Zvonimir Rajković** sa suprugom **Anom** i župnik zemunske župe Uznesenja Blažene Djevice Marije preč. **Jozo Duspara**. Zvonimir Rajković je šetnju Zemunom pretvorio u svojevrsni sat povijesti, manirom veli-

kog znalca pripovijedajući o prošlosti, preplićući ju sa sadašnjosti. U ugodnoj šetnji gosti su čuli mnoge priče o zemunskim građevinama, znamenitim Zemuncima, među kojima je bio zamjetan broj Hrvata, koji su kako društvenom životu, tako i arhitekturi grada dali vrlo značajan doprinos. O ozračju na samoj obali Dunava sve je

govorila spontana pjesma, prvo dalmatinska, pa onda i stare, vrlo poznate zagorske, slavonske, vojvođanske. I, dakako, neizbježna snimka za sjećanje. Obilazak grada završen je ručkom, na veliko zadovoljstvo svih sudionika manifestacije, organiziranim u restoranu neposredno pored znamenite kule Gardoš. I tamo je jedna od najstarijih sudionica

Lire naive, Đula Milodanović, povelu pjesmu, a najveći boem među prisutnima, Osječanin Slavko Žebić, manirom starog gospodina i bečara upustio se s njom u natpjevavanje.

TEMATSKI DIO

Ove godine, poslije gostovanja u Golubincima i Srijemskoj Mitrovici, *Lira naiva* je zaokru-

Bernadica Ivanković, Katarina Čeliković i Jozo Duspara

DOJMOVI

Katarina Čeliković: »Susret pjesnika je pokazao važnost njegova održavanja, potrebu okupljanja onih koji daruju sebe u poeziji, koji čuvaju svoj identitet i svoj jezik. Posebno smo zahvalni domaćinima, župniku Jozi Duspari i gospodinu Zvonimiru Rajkoviću na gostoprimestvu, a Zemun je pokazao svoju toplinu. Ove je godine do sada najveći broj pjesnika prijavljen i zastupljen u zbirci izabranih stihova, čak 74, što nam daje slatku muku kako dalje osmisliti susret. Nigdje nije tako toplo i prijateljsko ozračje kao u društvu pjesnika jer su oni ljudi duše.«

Bernadica Ivanković: »Današnji susret mi je djelovao vrlo spontano i opušteno. To mi je najdraža satisfakcija za sve uložene napore glede organizacije. Ovi dragi ljudi su po tko zna koji put svima pokazali kako se čuva nacionalni identitet.«

Preč. Jozo Duspara: »Drago mi je što postoji jedna ovakva manifestacija, putem koje sudi-
onici njeguju hrvatsku riječ, kako književnu, tako i u dijalektima. Sve ovo doživio sam vrlo emotivno i mislim da je jako dobro što su organizatori za ovaj susret izabrali Zemun, u kojem Hrvati žive jako dugo, a bili su i među glavnim graditeljima ovoga lijepoga grada.«

Ružica Todorović, Hrvatska: »Velikim zadovoljstvom i novom energijom ispunilo me je današnje druženje s ljudima sličnim sebi. Mislim da je ovo najbolji način za čuvanje hrvatske riječi, ali i za upoznavanje sredina u kojima žive pripadnici našega naroda.«

Pavka Domić, Sonta: »Meni će današnje druženje ostati u trajnom sjećanju. Opet sam sreća meni drage ljude, opet sam čula na jednom mjestu dosta oblika hrvatskog govora. Iako sam po godinama među najstarijim sudi-
onicima, samo da me zdravlje posluži, nadam se da ćemo se vidjeti i dogodine.«

žila svoje putovanje Srijemom. Sudionici ovogodišnjeg susreta istaknuli su veliko zadovoljstvo svojim jednodnevnim boravkom

u Zemunu. A najdraže im je bilo, kako su u neobveznom razgovoru rekli, što su svi bili dio jedne zajedničke duše. »Drago nam je

da su se danas u Zemunu okupili Hrvati, umjetnici lijepe riječi. Ujedno sam i zahvalan organizatoru što je omogućio da se ovo nezaboravno druženje održi u našoj sredini i da pokaže kako smo i mi dio jedne veće, homogene nacionalne zajednice«, rekao je domaćin Zvonimir Rajković na otvorenju radnoga dijela susreta. Goste su pozdravili i župnik, preč. Jozo Duspara, te predsjednik Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća **Darko Sarić Lukendić**. Potom je sebe i svoj pjesnički opus predstavio gost ovogodišnjeg susreta, preč. **Marko Kljajić**. Nakon razgovora s gostom, predstavljen je i zbornik *Neuzorane brazde*. Svaki od pjesnika pročitao je jednu od svojih pjesama, pljesak bi govorio sve o njima. Na koncu, svoje pjesme su, na veliko zadovoljstvo pjesnika, pročitale i gošće iz Udruženja balkanskih umjetnika. Susret je službeno završen misom, koju je slavio preč. Jozo Duspara u crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije. Na izlasku iz crkve domaćini su goste opet dočekali pripremljenim malim domjenkom i novom turom razgovora i pjesme, pa se rastanak oduljio do povlačenja svjetlosti proteklog dana.

Ivan Andrašić

Snimka za sjećanje

PREMIJERA U HKC-U *BUNJEVAČKO KOLO* U SUBOTICI

Ča Grgina huncutarija zabavila publiku

Komedija dvočinka iz života bunjevačkih Hrvata, ponudila je publici dva sata zabave i smijeha

Nakon višegodišnje stanke obnovljen je rad Dramskog odjela Hrvatskog kulturnog centra *Bunjevačko kolo* iz Subotice. Rezultat toga je predstava *Ča Grgina huncutarija* koja je premijerno izvedena prošle subote u dvorani Centra. Predstava je rađena po motivima istoimenog teksta **Dure Franciskovića** koji je izveden 1980. godine na sceni Narodnog kazališta u Subotici. Autor nove, osuvremenjene verzije komada je **Marjan Kiš** iz Subotice koji je predstavu ujedno i režirao.

Riječ je o, kako se u najavi navodi, »komediji u dvi pole a četiri slike« iz života bunjevačkih Hrvata u Subotici i okolici. Radnja prati »zabranjenu ljubav« dvoje mladih (siromašnog mladića i djevojke iz bogate obitelji). Zaplet nam otkriva plan (huncutariju) glavnog protago-

nista ča Grge, te uz obrat u koji je uključen niz likova, priča završava sretnim krajem uz pouku da je ljubav važnija od novca (»Što imamo manje novaca više ćemo se voliti«). Predstava tako afirmira obične ljude, njihovu pravednost i poštenje, a ismijava škrtost bogataša i korumpiranost uposlenika u javnom sektoru. Sudeći po reakcijama publike, ova je amaterska predstava uspjela ponuditi dva sata dobre zabave i smijeha.

Ča Grgina huncutarija se igra na bunjevačkoj ikavici, a elementi tradicijske baštine bunjevačkih Hrvata prisutni su kako u scenografiji, tako i u glazbi i plesu koji se javljaju na kraju komada. »Cilj nam je bio oživjeti dio kazališne baštine bunjevačkih Hrvata. Kada smo razmišljali koju predstavu postaviti, ljudi su nam sugerirali da to bude nešto od starih predstava

koje su ili gledali ili pak samo slušali o njima. Više od trideset godina nema takvih predstava na lokalnoj kazališnoj sceni. One su izumrle s jednom generacijom glumaca kao što su **Katarina Bačlija, Ivica Jakočević, Geza Kopunović...**«, kaže za HR autor predstave Marjan Kiš.

Originalna *Ča Grgina huncutarija* igrana je prije 35 godina. Budući da je to »onovremenska priča«, Marjan Kiš je praktično napisao novi, osuvremenjeni

tekst držeći se originalnog zapleta i zadržavši 90 posto likova. »Predstavu smo radili šest mjeseci jer smo imali kadrovskih problema, od jedanaestero ljudi čak šestoro je iz različitih razloga u međuvremenu odustalo. No to nas nije spriječilo da intenzivno radimo i damo svoj maksimum«, napominje Kiš.

U predstavi igraju: **Dušan Ivić, Lazo Jaramazović, Jasna Kujundžić, Nataša Vojnić Tunić, Marjan Kiš, Bernadica Vojnić Mijatov, Miroslav Brajkov, Alan Marcikić, Josip Skenderović, Mario Francisković i Sanja Matić.** Također, u predstavi sudjeluju tamburaši i folklorci HKC-a *Bunjevačko kolo*.

Predstavu *Ča Grgina huncutarija* možete pogledati u nedjelju, 7. lipnja, na sceni *Jadran* Narodnog kazališta u Subotici od 19.30 sati. Ulaznice stoje 300 dinara i mogu se kupiti prije početka predstave.

Zbog ljetne stanke, nove se izvedbe predstave očekuju tek od jeseni, a tada su u planu i gostovanja.

D. B. P.

REGIONALIZACIJA REPUBLIKE SRBIJE S POSEBNIM OSVRTOM NA PROŠLOST I »PREDVIĐENU« BUDUĆNOST POKRAJINE VOJVODINE

Regija, pokrajina

Piše: dr. Zsombor Szabó

Ako je naša osnovna tema, analiza mogućnosti regionalizacije Republike Srbije, onda je red da definiramo i pojam regije. Vjerujem, da prosječni poštovani čitatelj, pod ovim pojmom podrazumijeva neka u javnosti poznata područja kao što su Bačka, Srijem, Šumadija itd. U *Velikom rečniku stranih reči i izraza* (Klajn i Šipka, 2006/1049), pojam, regije ovako je definiran: regija (lat. *regio*) »Područje, oblast, kraj jedne države, koja je izdvojena kao geografska, historijska, kulturna posebnost, regija«; ovo je manje više definicija koja najviše odgovara određenim geografskim područjima, kao što smo rekli (slična, ili identična definicija je i u hrvatskom ili mađarskom rječniku stranih izraza), ova definicija ima elementa i povijesnosti i kulture, ali mu nedostaju izvjesni politički-upravni elementi.

podrazumijeva oblik organiziranja ljudi koji se nalaze na pola puta između lokalnih zajednica i (nacionalnih država)« navodi **Keveždi** (Keveždi, S-krS/59). I sam Keveždi primjećuje da je ova definicija nejasna i manjkava, jer joj nedostaje pojam (samo) upravljanja određenog prostora regije. Naime otkada su se ljudi udružili u familije, a familije u pleme, a plemena u plemenski savez, svako pleme je imalo svoj »teritorij«, na kojem je vršio obradu zemlje, gajenje životinja, lov, ribolov itd., znači imao je »vlast tj. upravljanje« nad tim teritorijem i do sukoba je dolazilo, u slučajevima kada je neko drugo pleme naišlo u tu oblast, u želji da otme bogatstvo, žetvu, stoku, žene itd. Ovo je zapravo jedan od arhetipova organiziranja ljudi i ljudskih zajednica (ali i životinja) objašnjeno na vrlo uprošćen način.

Statističke regije
Republike Srbije

KAKO SOCIOLOZI DEFINIRAJU REGIJU?

U zborniku *Regioni i regionalizacija – sociološki aspekti* (Sokolovska i Marinković, 2012) **Radivoj Stepanov** i **Ana Nešić** ukazuju da pojam regija (lat. *regio*; engl. *region*; njem. *Region*) postoji u svim europskim jezicima i ima veoma dugu povijest. Oni navode autore po kojima su regije i regionalni koncepti organiziranja ljudske zajednice mnogo stariji od suvremenih država (nacionalnih država i država nacija): Regija u tom etimološkom smislu označava »prepoznavanje vlastitog prostora koji najoptimalnije izražava i ostvaruje interese dane zajednice... Otuda pojam 'regija'»

»EUROPSKA« DEFINICIJA REGIJE

Najsuvremenija definicija regije nalazi se u Europskoj povelji o regionalnoj autonomiji: »Regija je teritorijalno tijelo javnog prava ustanovljen na nivou neposredno ispod nivoa države, s političkom samoupravom (čl. 1, st. 1). Regija će imati vlastiti ustav, statut autonomije ili drugi zakon koji će činiti dio pravnog poretka države na najvišem nivou, kojim će u najmanju ruku, biti ustanovljena njegova organizacija i nadležnosti. Status neke regije može biti promijenjen jedino u suradnji s tom regijom. Regije koje se nalaze u istoj državi mogu imati različiti status, u skladu sa svojim povijesnim,

političkim, socijalnim i kulturnim karakteristikama... regija je izraz posebnog političkog identiteta, koji može imati veoma različit politički oblik, odražavajući demokratsku volju svake regije da usvoji oblik političke organizacije koji smatra najpovoljnijim. Regija će financirati i kadrovski popuniti svoju administraciju, i usvojiti simbole za svoje predstavljanje (čl. 1, st. 2, 3, 4)«. Europska povelja o regionalnoj autonomiji nedvosmisleno potvrđuje da je ideja regionalizma jedna od strateških ideja izgradnje cjelokupne Europe. Regionalna i lokalna samouprava postaje sve snažnija čak i u tradicionalno centralističkim državama u okviru EU... Zapravo regio-

nalizam, baziran na autonomiji i subsidijarnosti predstavlja jedan od imperativa suvremenog razumijevanja državne organizacije.« tvrde **Aleksandra Đurić-Bosnić** i **Milorad Đurić** (S-krS/6-7). Ovakva pomalo komplicirana definicija regija u Povelji je razumljiva, jer se Europa polako ujedinjuje, granice postaju prohodnije, stvara se jedna »supra administracija« itd. Ali gdje smo mi (većinci ili manjinci, iliti »građani i građanke«), koji živimo u jednoj »nedovršenoj nacionalnoj državi« što o tome kažu najviši pravni akti; Ustavi: iz 1992 i 2006. godine i najnoviji Zakon o regionalnom razvoju? O tome u sljedećem nastavku.

Proslava crkvenog goda u Kukujevcima

Župljani sela Kukujevci proslavili su svoj crkveni god, Presveto Trojstvo, 31. svibnja. Sveta misa slavljenja je u župnoj kući zbog devastiranosti crkve devedesetih godina prošlog stoljeća, koja od tada nije obnovljena i stavljena u funkciju, nego i dalje propada. U nekad potpuno katoličkom selu, u kojem je na svetkovinu Presvetog Trojstva, unatoč svojoj veličini crkva bila premalena da primi okupljene vjernike, kako domaće, tako i goste, okupilo ih se između 30 i 40, i to uglavnom gostiju, jer je u Kukujevcima ostalo svega nekoliko katoličkih obitelji.

Unatoč skromnoj proslavi predsjedatelj misnog slavlja, upravitelj

župe vlč. **Nikica Bošnjaković** ohrabrio je okupljene vjernike riječima da je ovo misno slavlje isto kao u prva kršćanska vremena, kada su se vjernici okupljali u privatnim kućama, kada su na misu dolazili iz ljubavi prema Kristu iako su zbog toga progonjeni. Podsjetio je vjernike na ljubav koju nam Trojedin Bog iskazuje po svemu što nam daje. Stoga smo obvezni zahvaliti mu tako što ćemo se odazvati njegovu pozivu i doći na misno slavlje, u kojem nam se On u potpunosti dariva. Napomenuo je kako se čovjek danas ponaša poput Adama, misli da je sam sebi dovoljan, da ne mora biti poslušan Bogu i njegovim zapovijedima, da je važno samo osigurati raj na ovoj zemlji bez usmjerenja na vječnost. Adam je zbog toga pao u grijeh, ali je Bog poslao novog Adama – Krista, koji nas je otkupio. Stoga se čovjek dok je ovdje mora usmjeriti prema vječnosti. Poručio je okupljenim Kukujevcima da iz takve perspektive promatraju svoje selo, da ne tuguju za njim ni za prošlim vremenima, nego da se usmjere prema vječnosti gdje je naša prava domovina.

Nakon misnog slavlja okupljenima se obratila tajnica Zavičajne udruge **Kukujevci Jelena Dodig** s informacijom da ova udruga, koju su osnovali raseljeni Kukujevcima koji danas žive u Republici Hrvatskoj, prikuplja sredstva za obnovu župne crkve u Kukujevcima. Udruga je iz tog razloga otvorila žiro račun, čiji broj se može pronaći na njihovim internetskim stranicama, na koji stižu donacije. Također, Udruga je poslala pisma različitim državnim tijelima s zamolbom da im pomognu u obnovi župne crkve, jer je to danas jedino mjesto na kojem se oni mogu okupiti kada dođu u svoj zavičaj.

Malobrojni Kukujevcima koji su na svetkovinu Presvetog Trojstva pohodili svoje rodno selo s nostalgijom i tugom prisjećali su se prošlih vremena. Kažu vuče ih nešto u rodni kraj, ali kada dođu obuzme ih tuga, jer je sada sve drugačije, vrate im se tužne uspomene.

Ana Hodak

Proslavljen Sveti Urban u Radojevu

Katolička crkva u čast Svetog Urbana u Radojevu izgrađena je 1930. godine u neogotičkom stilu, a gradili su je su je Hrvati naseljeni u Klariju (Radojevo). Godine 1801. su kolonizirani s teritorija Vojne krajine u Baniji (Hrvatska) iz Turopolja u Srednji Banat. Crkva je podignuta dobrovoljnim prilozima ovdašnjih Hrvata s plemićkim porodicama **Pozojevići** nasljednicima grofa **Andrije Cekonjića** koji je bio hrvatskog podrijetla. Iz svog zavičaja, Hrvati su donijeli i kulturu gajenja vinove loze te su i svoju crkvu posvetili zaštitniku vinograda,

vinogradara i bačvara. U Klariji je bilo na stotine hektara vinograda. Sveti Urban, kao zadnji »leđeni svetac« čuvao je vinograde od mraza čak i do 25. svibnja kada su posljednji put upamtili hladno vrijeme. No, 1895. godine bolest filoksera je uništila oko 200 hektara vinograda i od tada se vinova loza gaji uglavnom za osobne potrebe.

Na dan crkvene slave – Svetog Urbana, 25. svibnja, i ove je godine služena je sveta misa koju je slavio biskup zrenjaninski **Ladislav Nemet** i župnici **Tibor Kiralj** i **Pal Semeredi**. Misa je služena na hrvatskom i mađarskom jeziku, a svirale su se orgulje. Na večeri koja je uslijedila razgovaralo se s lokalnim i općinskim dužnosnicima i pravoslavnim svećenicima o načinu kako da se pomogne oko restauracije crkve.

Crkva Svetog Urbana u Radojevu je jedina posvećena ovom svecu u Vojvodini.

Gaja pl. Pozojević

Proslavljen blagdan surčinske župe

U župi Presvetog Trojstva u Surčinu svečano je proslavljen blagdan kojemu je posvećena župa. Euharistijsko slavlje predvodio je preč. **Andrija Kramar**, svećenik u miru Đakovačko-osječke nadbiskupije u koncelecijaciji s župnikom, preč. **Markom Kljajićem**.

U organizaciji katehistice, **Nade Ivošević**, misno slavlje uveličao je svojim izvanrednim pjevanjem komorni ansambl **Collegium pro musica sacra** iz Zagreba, pod ravnanjem prof. s. **Cecilije Pleša**, a za orguljama je bio **Tihomir Prša**. Nakon euharistije održan je koncert duhovnih skladbi na radost velikog broja vjernika. Ovaj renomirani ansambl osnovan je 1972. godine, a dosada je održao brojne koncerte i nastupao u mnogim gradovima, kako u Hrvatskoj tako i u svijetu. Ansambl izvodi i promiče sakralnu glazbu svih stilova i povijesnih epoha, od gregorijanskog korala do suvremenih autora.

Misnom slavlju su nazočili pravoslavni svećenik protujerej **Dragan Gvozdenović**, paroh iz Boljevaca, p. **Vinko Maslač** župnik župe sv. Petra u Beogradu, kao i uvijek draga gošća, predsjednica surčinske općine, **Vesna Šalović**.

N. I.

VIJESTI

Papa u Sarajevu

Dugo očekivani i najavljivani datum je stigao. U subotu 6. lipnja sveti Otac Franjo pohodit će Sarajevo. Papa na put kreće u 7.30 sati, a dolazak u Sarajevo je predviđen u 9 sati. Nakon dobrodošlice i posjeta Predsjedništvu BiH, te susreta s predstavnicima vlasti u 11 sati sveti Otac će predvoditi misno slavlje na stadionu Koševo. Nakon ručka s biskupima Bosne i Hercegovine i Papinom pratnjom u Apostolskoj nuncijaturi, u 16.20 sati papa će se susresti sa svećenicima redovnicima, redovnicima, sjemeništarima i bogoslovima u sarajevskoj katedrali. U 17.30 sati održat će se ekumenski i međureligijski susret u Međunarodnom franjevačkom studentskom centru. Susret s mladima u Nadbiskupijskom centru za pastoral mladih Ivan Pavao II. je na programu u 18.30 sati. Nakon oproštajne svečanosti papa Franjo se vraća u Rim. Susret sa svetim Ocem prenošti će i Hrvatska radio televizija, početak emitiranja je u 10.50 sati.

Svetište Majke Božje – Bunarić

6. lipnja (subota) – Prva subota: sveta misa u 9.30 sati
13. lipnja (subota) – Prečisto Srce Marijino: sveta misa u 9.30 sati

Priznanje za Zvonik

Priznanje Hrvatskog katoličkog novinarskog društva za 20 godina postojanja i rada mjesečnika *Zvonik*, primio je urednik tog katoličkog lista vlč. **Dragan Muharem**. Priznanje je, na Hrvatskom katoličkom sveučilištu u Zagrebu, uručio nadbiskup mons. **Ivan Devčić**, predsjednik povjerenstva HBK za medije.

Piše: dipl. theol. **Ana Hodak**

Ljudi govore kako vjeruju u Boga, ali nailaze na poteškoće kada treba prihvatiti Božje zahtjeve i njegov način djelovanja. Božje djelovanje i njegovi zahtjevi u ljudskim su očima često neobični i neloogični. Tada čovjek zaboravi svoj položaj u odnosu na Boga pa zlorabi slobodu koju je od njega primio, što ga vodi u grijeh. Tako je bilo, kako nam svjedoči Sveto pismo, već od samog početka.

GRIJEH PRVIH LJUDI

Stvorivši čovjeka, Bog mu je sve stvoreno stavio na raspolaganje, uz uskratu plodova sa samo jednog stabla. No, čovjek svoju slobodu ne koristi ispravno, na prvom iskušenju posustaje i zanemaruje Boga koji mu je poklonio cijeli vrt te pada pred prvom zamkom zla (usp. Post 3, 9-15). Želja da postane kao Bog koji ga je stvorio postaje izvor grijeha i odbacivanja svoje ovisnosti o njemu. No, vrlo brzo čovjek osjeća posljedice. Kada ga Bog nakon prekršaja dobivene zabrane traži, čovjek se krije jer je gol. Golotinja je simbol čovjekovog srama nakon učinjena grijeha, simbol grižnje savjesti. Čovjek odjednom uviđa svoju slabost i malenost te se osjeća nedostojnim susresti se s Bogom, zato se skriva. Dok nije posegnuo za onim što je Božje čovjek se osjećao kao slika Božja, a nakon što je to učinio gubi svoje dostojanstvo, otkriva svoju sramotu i bijedu pred Stvoriteljem.

No, jedan grijeh za sobom vuče i drugi, pa čovjeka uvlači

Opredjeljenja za Boga

sve dublje u zlo koje je napravio. Ono najteže je priznati krivicu. Zato čovjek za svoj prijestup okrivljuje ženu, ali i Boga koji mu je ženu dao, a žena svoj dio krivice prebacuje na zmiju: »Žena koju si stavio uza me – ona mi je dala sa stabla pa sam jeo« (Post 3, 12) »Zmija me prevarila pa sam jela« (Post 3, 13). Čovjek uvijek želi pronaći krivca za svoje pogreške, čuvajući pred samim sobom iluziju o svojoj dobroti i pravednosti. No, Božja su pravila vrlo jednostavna, njegovi zahtjevi vrlo jasno izrečeni, a čovjek svoju poslušnost i vjernost Bogu iskazuje jedino ako poštuje Božje zahtjeve i ne dopušta da pokleknje iskušenjima. Prisutnost zla u svijetu nas stalno iskušava kao što je iskušalo prvog čovjeka, ali isto kao što je prvi čovjek znao koja je Božja zapovijed znamo i mi, zato ne smije dopustiti da nas ponese oholost i želja za neovisnošću. A kada se to dogodi, poput prvog čovjeka, brzo shvatimo da smo maleni, nedostojni pred Bogom, da se stvorenje nikako ne može izjednačiti sa svojim Stvoriteljem.

Poslije pada u grijeh, a potom i nijekanja odgovornosti, Bog kažnjava prve ljude, međutim ne ostavlja ih same u kazni, nego im obećava spasenje. Božje obećanje izraz je njegove velikodušnosti i ljubavi prema svojim stvorenjima, jer ono nije usmjereno samo na neke, već na cijelo čovječanstvo. A prihvatiti ovo obećanje znači vjernički optimizam da zlo i grijeh u ovom svijetu ne mogu imati zadnju riječ.

NEPRIHVAĆENI ISUS

Stari zavjet na više nam mjestima svjedoči kao su ljudi odba-

civali Boga i njegove zapovijedi. A kada se Bog utjelovio i postao čovjekom, kada su ga ljudi mogli vidjeti ne samo očima svoje vjere nego i tjelesnim očima, ni onda ga nisu potpuno prihvatili. O tome nam izvještavaju sva evanđelja, a Marko donosi i jednu zgodu u kojoj spominje da ni Isusova obitelj nije prihvatila njega i njegov navještaj (usp. Mk 3, 20-35). Isusov je navještaj bio revolucionaran, drugačiji od svega što su njegovi suvremenici dotada čuli od proroka i učitelja. Mnogi su ga prihvatili, ali mnogi i odbacili. U odbacivanju i osuđivanju Isusa i njegovog javnog djelovanja posebno su se isticali oni najugledniji u narodu. Iz te perspektive lakše možemo razumjeti zašto njegovoj obitelji nije bilo pravo to što Isus čini. Međutim, razumjeti njegovu obitelj nije današnjim vjernicima toliko važno, važna je poruka koju Marko želi prenijeti vjernicima pišući svoje evanđelje. On želi »svojim čitateljima uvjerljivo pokazati da je Isus iz Nazareta, unatoč svim nesporazumima, svim otporima i na kraju potpunom odbačenju i osudi na smrt doista Sin Božji (usp. Mk 15, 39). Marko ne skriva svojim čitateljima da i oni koji žele Isusa slijediti moraju računati s takvim prezirom i gubitkom života (8, 34s). Drugim riječima, čovjek se mora opredijeliti za Isusa sa svim posljedicama koje proizlaze iz toga. A od toga nije mogla biti izuzeta ni Isusova rodbina. Marko je donio primjer početnog neshvaćanja njegove rodbine kako bi naglasio važnost tog opredjeljenja. Ono je iznad tjelesnih veza i osjećaja rodbinske pripadnosti.«

MINI INTERVJU: MIROSLAV ČAVRGOV, ZALJUBLJENIK U GLAZBU

I danas kupujem ploče

Kako nam je na početku ovog mini razgovora otkrio **Miroslav Čavrgov** njegov ozbiljniji glazbeni angažman počeo je nakon jednog javljanja u program *Radio Subotice*. Točnim odgovorom je osvojio nagradu biti gost urednik, pa je imao privilegij sat vremena birati glazbeni program. Na obostrano zadovoljstvo njegov radijski debi se pokazao uspješnim, pa je suradnja potom nastavljena. Bilo je to danas pomalo već davne 1991. godine.

Koju vrstu glazbe najviše volite?

Pitanje je teško, jer osobno volim slušati gotovo sve glazbene žanrove. I pop, i rock, disco, izvornu narodnu, ali i tzv. ozbiljnu odnosno umjetničku glazbu. Uvijek sve slušam, a sve ovisi o mom trenutačnom raspoloženju.

Sve je naravno započelo s pločama i kazetama...

Naravno. Bilo je to neke recimo 1975. godine kada smo moj brat i ja kupili ploču od *The Beatlesa* i počeli je puštati na nekom prastarom mono gramofonu. Potom smo krenuli u u aktivnije skupljanje glazbenog materijala, a moram istaknuti kako i danas znam kupiti poneku ploču.

Što danas preferirate: CD ili mp3?

U svakom slučaju CD, jer mp3 format ne volim zbog slabije kvalitete zvuka. A kako što sam već rekao i dalje volim slušati i LP ploče.

Vaša supruga i dva sina koji su također aktivno uključeni u glazbeni svijet. Postoji li određeni glazbeni sukob po pitanju ukusa i žanrovskog usmjerenja?

Nema sukoba. Svi slušamo sve, supruga najviše voli tamburašku glazbu, dok mi muški zbilja imamo širok spektar glazbenog zanimanja.

Kad najčešće slušate glazbu?

Navečer nakon posla. Dok drugi više vole gledati televiziju, ja se najradije volim opušitati uz glazbu.

Što za Vas znači glazba?

Jedan vid opuštanja, zabave i način kvalitetnog užitka u trenucima odmora.

KUTAK ZA IGRICE

GO

Go je drevna dalekoistočna misaona igra. Prema legendi, Go je nastao u Kini prije 4.000 godina, ali među povjesničarima ne postoji dogovor oko starosti. U svakom slučaju, činjenica je da je to najstarija igra na ploči koja se igra s više-manje nepromijenjenim pravilima. Zanimljivo je da je Pula bila jedan od prvih europskih gradova u kojemu se je igralo Go, i to tijekom 19. stoljeća u mornaričkom klubu. Naime, moreplovci su igru donijeli i Japana i aktivno igrali nekoliko godina.

Go se igra na drvenoj ploči (goban) na kojoj se nalazi mreža 19 vodoravnih i 19 okomitih crta. Figure se zovu *kamenovi*, a sve se jednake i ponašaju se prema istim pravilima. Za razliku od dame i šaha gdje su figure na početku postavljene i tijekom partije se pomiču po ploči – partija Go-a počinje s praznom pločom. Svaki potez se sastoji u tome da se figura stavi na određeno mjesto i nakon toga ona ostaje na tom mjestu do kraja partije ili biva zarobljena (pojedena) tijekom partije od suigrača. Prosječna partija traje oko 250 poteza. Vremenski može trajati od 15 minuta pa do više mjeseci.

Go je danas najpopularniji u Kini pod imenom *weiqi*, Južnoj Koreji (*baduk*) i Japanu (*igo*). Na dalekom istoku postoji i razvijena liga profesionalnih Go igrača koji se kategoriziraju prema jačini od 1 dan (najslabiji) do 9 dan. Amaterski igrači imaju svoju izdvojenu kategorizaciju: igrač koji je tek upoznao pravila igre je 25 kyu (u nekim kategorizacijama počinje se s 30 kyu), nakon njega je 24 kyu i dalje (silaznim brojevima) do 1 kyu (najjači kyu). Nakon 1 kyu po snazi dolazi 1 dan (najniža amaterska majstorska kategorija), 2 dan, itd. do 7 dan-a.

Budući da u prosječnoj poziciji u jednoj partiji igrač ima vrlo velik broj mogućih poteza – igrači nemaju dovoljno vremena razmišljati o svakome od njih i zato se često igra intuitivno.

TV PREPORUKA

NEDJELJA, 7. LIPNJA 19.55

Halimin put, hrvatski film

Godina proizvodnje: 2012.

Drama. Radnja filma smještena je u bosansku krajinu, u dva muslimanska sela, 1977. godine i dva deset i tri godine kasnije, te otvara pitanja teških obiteljskih odnosa i žrtava u sjeni ratnih stradanja. Film je prema scenariju **Fede Isovića** snimljen u pro-

dukciji **Arkadene** Zagreb, a među koproducentima je i HRT. Sve filmske lokacije pronađene su tridesetak kilometara južno od Zagreba i vjerno dočaravaju bosanski krajolik iz priče.

Film je bio hrvatski kandidat za Oscara.

Trajanje: 95 min.

Uloge: **Alma Prica, Olga Pakalović, Mijo Jurišić, Senad Bašić, Aldin Tucić, Miraj Grbić, Daria Lorenci, Mustafa Nadarević, Minka Muftić, Lena Politeo, Miodrag Krivokapić, Žarko Savić, Slaven Knezović, Gordana Gadžić, Dejan Aćimović**

Scenarij: **Feda Isović**Kostimografija: **Branka Tkalčec**Scenografija: **Ivo Hušnjak**Montaža: **Dubravko Slunjski**Redatelj: **Arsen Anton Ostojić**Direktor fotografije: **Slobodan Trninić**Urednica: **Maja Gregl**

5. lipnja 2015.

VRIJEDI PROČITATI

Mirjana Dugandžija:

Nekoliko dana kolovoza

»To je sjajan roman *Globusove* novinarki koji govori o jednom ženskom problemu i ženskom životu, naravno o jednoj ljubavničkoj vezi koja šepa. Roman je to koji govori i o nizu drugih stvari kao što je odnos onoga bivšega sustava, socijalizma, i ideologije koja je tada vladala i ideologije konzumerizma koja dolazi. To je roman koji sjajno govori o ovisnosti o kupovanju. Nisam u hrvatskoj književnosti do sada vidio tako fino razrađenu fenomenologiju odjeće, ta žena svih događaja u svom životu sjeća se po odjeći i cipelama koje je u tom trenutku imala«, oduševljen je **Zoran Ferić**.

Ljubavnički odnos, novinarska karijera, obiteljska pozadina i prošlost, bivši traumatičan brak i odnos sa sinom, shopping, neuroze i nesanice i sve to u štiklama čini nam se kao priča moderne žene koja će svakako zaintrigirati ljepši spol. Ali, sudeći po izvrsnim kritikama koje je dobila, sigurno može biti zanimljiva i muškim čitateljima.

PJESMA ZA DUŠU:

Baš mi je dobro

Feminnem:

Daj da ti kažem
kako stvari stoje sada.
otkada nisi tu,
ja ponovo sam mlada.
i bilo kad i bilo s kim
i bilo gdje mogu sve, mogu sve,
što ti misliš sad o tome?

više se ne trzam
na zvono telefona.
i baš me briga
što te opet zvala ona.
otkad te nema,
pomakla sam granice;
mogu sve, mogu sve, mogu sve!

REF.
baš mi je dobro,
baš mi je dobro bez tebe.
želim sve, bas sve jer jednom živi se.
baš mi je dobro,
u meni se sve probudilo.
ma cijeli svijet je moj
i to mi je ludilo.
i sada mogu priznat,
volim pratit modu.
i ne čekam da tvoji prijatelji odu.
i baš da znaš da ne volim nogomet.

mogu sve, mogu sve, zaustavljam i promet.

napokon mogu gdje god želim
sada poći i baš da znaš
zamijenila sam dan za noći.
nikome više ne govorim razloge,
mogu sve, mogu sve, mogu sve!

REF.
ne popuštam na trenutke slabosti;
lijepo ti stoji mjesto u prošlosti.
konačan kraj; sada bitna sam ja.
mogu sve baš sve bez tebe.

(NE)SKLAD(A)NI DIVANI, NOVA KNJIGA TOMISLAVA ŽIGMANOVA

Priče naglašene etičnosti i angažmana

Nedavno je objavljena knjiga kratkih priča Tomislava Žigmanova *(Ne)Sklad(a)ni divani* u sunakladi Hrvatskog akademskog društva iz Subotice, *Kuće na mrginju* s Čikerije i Društva hrvatskih književnika Ogranka slavonsko-baranjsko-srijemskoga iz Osijeka.

Knjiga se bavi sudbinama bunjevačkih Hrvata u Bačkoj s naglaskom na sukob njihovih svjetonazora i sila dominantnih ideologija u pojedinim povijesnim razdobljima. Vremensko situiranje radnje u pričama seže od konca XIX. stoljeća pa sve do početka XXI. stoljeća, a vrijeme ratova – Prvoga i Drugoga svjetskoga, kao i posljednjih iz 1990-ih, zauzimaju značajan prostor u ovim kratkim pričama. Knjiga je pisana na hrvatskom standardu, no većina dijaloga i monologa ispisani su na bunjevačkoj ikavici.

Urednik knjige je Neven Ušumović koji bilježi kako su *(Ne)Sklad(a)ni divani* nastavak Žigmanovljevih nastojanja da – usporo – sa svojim sociopolitičkim studijama i

kulturološkim istraživanjima – i literarno ocrta, što više pruži upečatljivu sliku aktualnog trenutka i povijesnih obrata u životu Hrvata-Bunjevaca u Bačkoj. »Glavni junaci Žigmanovljevih priča svojom sudbinom bacaju vjerodostojno svjetlo na traumatične povijesne događaje koji u službenim historiografijama naroda ovoga pograničnog područja još uvijek nisu na primjeren način opisani. Autor ne skriva svoju naklonjenost junacima i suosjećanje s njihovim tegobama: i ova Žigmanovljeva knjiga pokazatelj je duboke spisateljske potrebe da se pripadnicima malene, zastrašene i često nemušte zajednice podari glas. U tom smislu riječ je o knjizi priča naglašene etičnosti i angažmana.«

Lektura i izrada rječnika djelo je Zlatka Romića. Autor naslovnice je Darko Vuković, koji je uradio i grafičko oblikovanje unutarnjih stranica knjige. Knjiga je tiskana u nakladi od 1.000 primjeraka.

Priredio: D. B. P.

KNJIŽEVNA VEČER DRAŽENA PRČIĆA U PLAVNI

Predstavljen roman *Plemstvo Wilson*

Matoševa knjižnica u Plavni je treći put ugostila subotičkog pisca i novinara Dražena Prčića, koji je prošle srijede, 27. svibnja, tamo predstavio svoj novi roman *Plemstvo Wilson*. Osim toga, govorio je i o svom spisateljskom radu.

Plemstvo Wilson suvremeni je roman čija se radnja događa u Londonu i na otoku Hvaru. To je priča u kojoj se isprepliću sudbine mlade plemkinje mađarskog podrijetla, njezinog znatno starijeg supruga engleskog lorda Wilsona i mladog Hvaranina

Antonija Salamunića. Knjiga obiluje detaljnim opisima otoka Hvara, i što je najvažnije, vrednuje kvalitetu njegovih stanova.

Iako je iz Subotice Prčić je, po vlastitom priznanju, opsjednut Dalmacijom i Jadranskim morem te tvrdi da je Subotičan s

Dalmacijom u duši i srcu. Već se desetljećima bavi novinarstvom, najduže kao novinar i urednik u *Hrvatskoj riječi*. Autor je četrnaest romana koje sam svrstava u *popularnu književnost*.

Prčić je, svojim govorom, uspio animirati znatan broj slušatelja, koji su mu postavili razna pitanja, pogotovo o njegovu načinu rada. Za Plavanjce koje zanimaju popularni romani ovo je bio značajan kulturni događaj te se očekuje daljnja suradnja s ovim piscem.

Z. P.

Praznik nogometa i DSHV-a

U subotu, 21. kolovoza 2010., u Čokadincima, Nogometni klub *Gibarac* 95. i Zavičajna udruga Gibarčana, organizirali su 8. po redu Memorijalni malonogometni turnir za djecu i mladež, nazvan po Gibarčanu, vukovarskom branitelju, **Martinu Fišeru**. Od ranoga jutra do poslijepodneva odjekivala je selom graja stotinjak djece i navijanje posjetitelja, a šest ekipa sa stotinjak djece i mladeži natjecalo se za pehare, diplome i druga priznanja po sustavu svatko sa svakim. Ekipa su došle iz Čepina, Čepinskih Martinaca, Creta, Livane i Poganovaca i naravno ekipa domaćina, mladi Gibarčani.

Da djeca odlično barataju loptom vidjelo se već u prvom kolu, a turnir su otvorile ekipe Poganovaca i Gibarca, no naslov pobjednika turnira osvojila je ekipa *Zdloh* iz Creta – zlatni pokal. Srebrni su pokal zavrjedila momčad ekipe NK *Mladost* iz Čepinskih Martinaca, a treće mjesto pripalo je ekipi NK *Čepina* iz istoimenog mjesta. Priznanje je osvojio i najbolji strijelac turnira, **Martin Pantner** iz ekipe Creta, najboljim igračem turnira proglašen je **Kristijan Agatić** iz Čepinskih Martinaca, dok je titulu najboljega golmana ponio mladi **Marko Simić** iz Čepina.

TREĆE POLUVRIJEME

Gibarčani već godinama malonogometni turnir privode kraju revijalnom utakmicom domaćeg ligaša s nekim renomiranim klubom, a ove su im godine gosti bili vicešampioni Europe, reprezentacija Hrvata iz Vojvodine u organizaciji DSHV-a. Obje su ekipe pokazale zavidnu razinu nogometnoga umijeća, no gosti su bili vještiji i *Mračina* je zamalo zamračio ras-

položenje *Gibarčana*. Uzvratilo je dva puta **Milanović** i jednom **Dejan Barišić**, ali i gosti još dva puta pa je susret završio neodlučeno 3 : 3, na radost jednih i drugih navijača. Na fotografiji su gosti iz Subotice na terenu Gibarčana u Čokadincima.

Za komentar smo zamolili jednog i drugog trenera. **Miroslav Šišić**, trener domaće ekipe izrazio je zadovoljstvo još jednim

kojemu je nastavljeno druženje za punom trpezom i uz mlade gibačke tamburaše.

OBLJETNICA OSNUTKA DSHV-A

Nije ovo bio samo praznik nogometa već i praznik sjećanja na Srijem, pa su Gibarčani te subote obilježili 20. obljetnicu osnutka ogranka DSHV-a u

Pero Horvacki je istaknuo već tradicionalno prijateljstvo Subotice i Osijeka, koje dobiva novu dimenziju kroz druženje mladeži iz Vojvodine s vršnjacima koji su u nekim teškim vremenima morali napustiti rodni Srijem. Marijana Čović je odala priznanje Gibarčanama i inim Srijemcima koji su u teškim vremenima hrabro prišli jedinoj hrvatskoj stranci u Srbiji. Potom

uspješnim turnirom na radost brojnih mališana i njihovih roditelja, ali i prvom međunarodnom utakmicom u kojoj su gosti iz Subotice ostavili odličan dojam i nije čudo da su vicešampioni Europe. **Marinko Poljaković**, trener reprezentacije Hrvata iz Vojvodine izrazio je zadovoljstvo da su ponovno u matičnoj državi, a bio je i pun hvale za prikazanu igru Gibarčana. Bilo je tu još niz prigoda na obje strane kao i greda domaćina, no rezultat na ovakvim susretima i nije u središtu pozornosti već druženje i prijateljstvo, pa su i on, kao i **Ivan Budinčević** istaknuli da je najljepše treće poluvrijeme, u

Gibarcu, mada su, kako je to rekao predsjednik osnivačkog Odbora dr. **Andrija Pozderović**, Gibarčani nedugo nakon osnutka Ogranka protjerani iz svojega mjesta pa su danas raseljeni u 66 gradova i sela diljem Hrvatske, a ima ih i diljem svijeta, od Austrije do Australije. Tom prigodom govorili su **Stipan Nađ**, predsjednik gibačkih nogometaša i jedan od osnivača DSHV-a u Baču, **Slavko Žebić**, predsjednik Zavičajne udruge *Gibarac*, **Pero Horvacki**, dogradonačelnik Subotice i **Marijana Čović**, jedna od osnivača i aktualna članica Predsjedništva DSHV-a.

je govorila o DSHV-u u proteklih 20 godina, o aktualnom trenutku i DSHV-u kao jedinoj hrvatskoj parlamentarnoj stranci te o Hrvatima u Srbiji riješenim da ostanu i opstanu, boreći se za to isključivo dopuštenim demokratskim sredstvima.

I tajnica DSHV-a, **Lozika Jaramazović** i predsjednica Hrvatskog ženskog foruma Vojvodine *Cro-femina*, bila je oduševljena dočekom i druženjem s Gibarčanima. Ona je od samoga početka bila uključena u pripremu ovoga susreta, dapače, bila je i organizator.

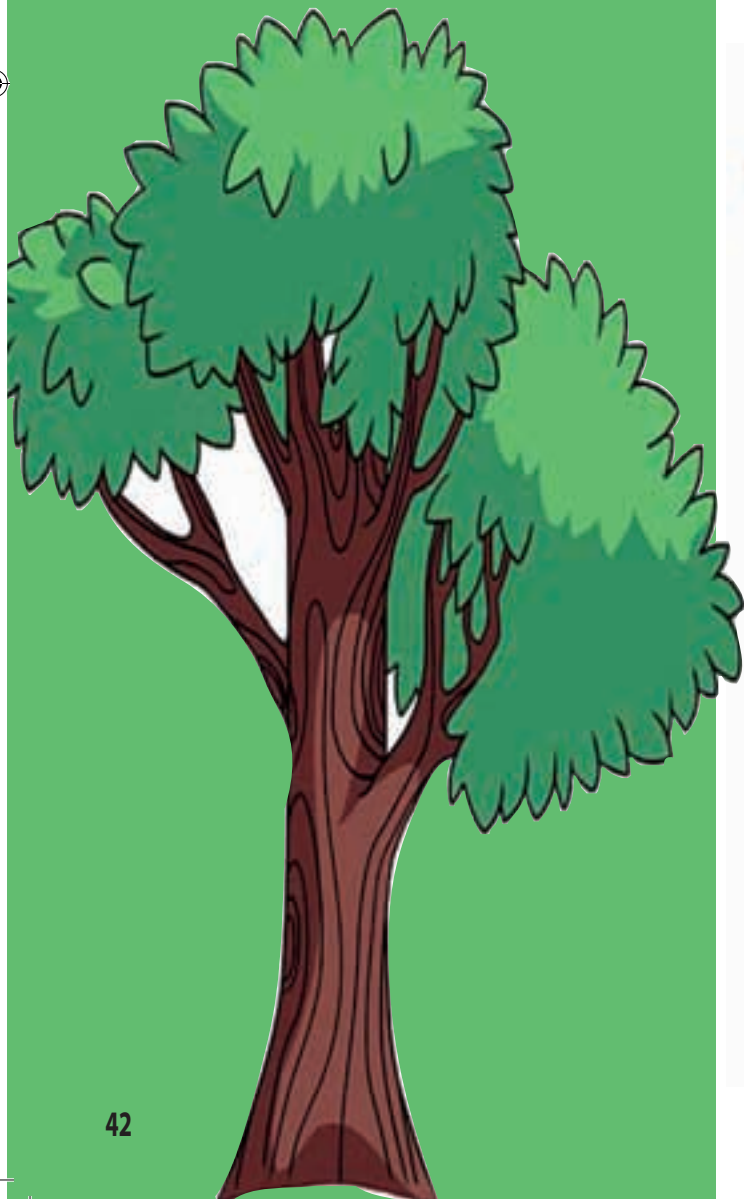
Slavko Žebić

Zašto je važno čuvati okoliš?

Vjerujem da svi znate dati odgovor na ovo pitanje, no možda se nađe netko tko je zaboravio pa vrijedi ponoviti, to nam može poslužiti kao podsjetnik, ako smo mi sami zaboravili na čuvanje okoliša. Svjetski dan zaštite okoliša obilježava se svake godine na današnji dan, 5. lipnja. Svi znamo da je okoliš važno čuvati tijekom cijele godine, ali ovaj dan nas želi upozoriti na ključnu ulogu šuma, biljaka i značaj prirode. Usprkos svemu, uništavanje šuma se svakodnevno nastavlja, stoga vrijede stihovi čika Jove Zmaja:

Sadi drvo

Gdje god nađeš zgodna mjesta,
tu drvo posadi!
A drvo je blagodarno
pa će te nagradit,
nagradit će izobiljem
hlada, ploda svog,
nagradit će bilo tebe
bilo brata tvog.

Šegrt Hlapić matineja u Subotici

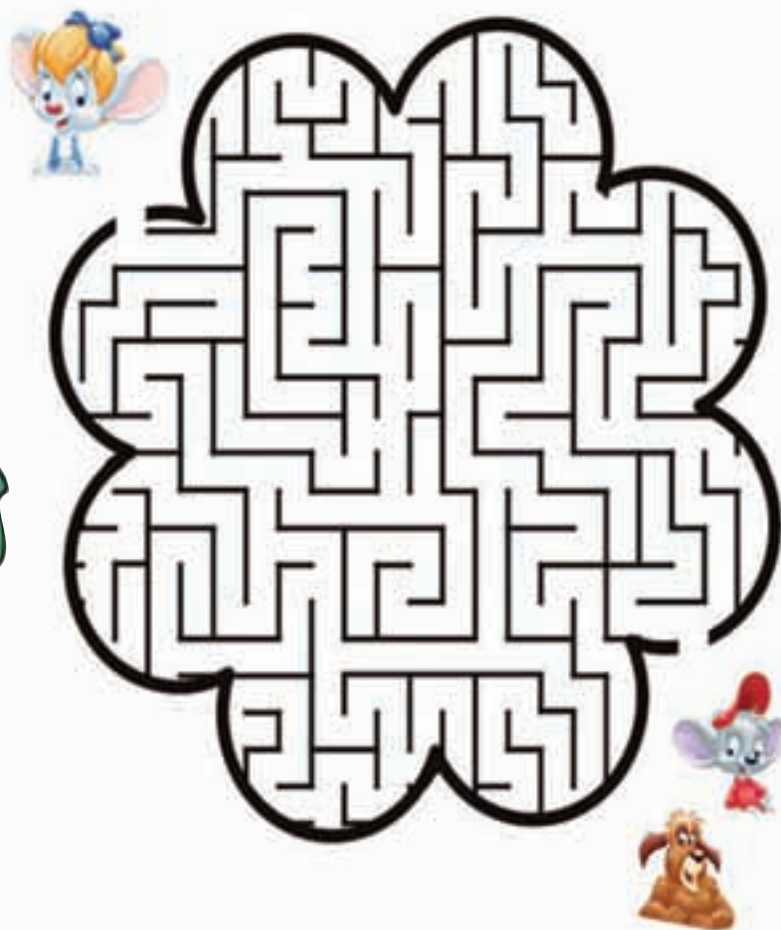
Projekcija dugometražnoga igranog filma za djecu *Šegrt Hlapić* (redatelj **Silvije Petranović**, Hrvatska, 2013.), u okviru programa *Večer hrvatskoga filma*, bit će upriličena sutra (subota, 6. lipnja) u Subotici, u Art kinu *Aleksandar Lifka* (Trg žrtava fašizma 5.). Početak je u 10 sati.

Organizatori programa su Umjetnička organizacija *Noć hrvatskog filma* i novih medija iz Zagreba i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, u suradnji s Art kinom *Lifka* u Subotici.

Ulaz na projekciju je slobodan.

Pomozi Hlapiću i Bundašu pronaći put do Gite

Budući prvašići

Predškolarci dječjeg vrtića *Marija Petković – Sunčica* u ponedjeljak, 1. lipnja, oprostili su se od svojih mlađih prijatelja u vrtiću i pokazali roditeljima, bakama i djedovima, kako su stasali za buduće školarce. Završna priredba ove školske i vrtićke godine održana je u dvorištu vrtića, a mališani su su pozdravili i sa svojim odgojiteljicama i odgojiteljem, koju su nesumljivo ostavi veliki trag u njihovom životu.

Svi ovi mališani prošli su pripremno predškolski program, te radili po programu Marije Montessori. Od jeseni čekaju ih nove školske obveze, a vjerujemo da ćemo se s mnogima susretati na stranicama *Hrčka*.

U idućem broju *Hrvatske riječi* donosimo završne priredbe ostalih vrtića koji rade po programu na hrvatskom jeziku.

PETAK
5.6.2015.

06:42 TV kalendar
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 09:18 Hanna, slušaj svoje srce - telenovela
 10:05 Umjetnost prostora - arhi tektura barova: Povratak ukrasa, dokumentarna serija
 10:31 Umjetnost prostora - arhi tektura barova: Digitalni pop, dokumentarna serija
 11:01 Dr. Oz, talk show
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Rame uz rame, telenovela
 13:13 Svaki dan dobar dan
 13:43 Labirint
 14:28 Riječ i život: Papin pohod suživotu
 14:58 Pozitivno
 15:23 Kulturna baština
 15:38 Znanstveni krugovi
 16:04 Mučke, humoristična serija
 17:43 I to je Hrvatska (R)
 17:56 Iza ekrana
 18:29 Javna stvar
 19:00 Dnevnik
 20:03 Ciklus akcijskih filmova Jasona Stathama: Profesionalac, američki film
 21:36 Taoci, serija
 22:15 Dnevnik 3
 22:45 Otvoreno
 23:34 Noćna kavana
 00:22 Tri pogreba, američko-francuski film - Filmski maraton (R)
 02:10 Projekt Boris Jeljcin, američki film - Filmski maraton (R)
 03:59 Svaki dan dobar dan
 04:29 Riječ i život: Papin pohod suživotu (R)
 04:59 Hrvatska uživo
 06:04 Rame uz rame, telenovela

05:57 Juhuhu
 09:06 Vidrić, dokumentarna serija
 09:14 Ekstremne životinje, dokumentarna serija
 09:42 Braća, dokumentarna serija (R)
 09:51 Potepuh, dokumentarna serija
 09:58 Action Man, crtana serija (R)
 10:20 Puni krug
 10:36 Ni da ni ne: Znanost i sport

11:59 Moj dom, najbolji trenuci - dokumentarna serija
 12:46 Junak u kuhinji, dokumentarna serija
 13:14 Velečasni Brown, serija
 14:03 Pljačka a la Grand, američki film
 15:35 Preuredi pa prodaj!, dokumentarna serija (R)
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:25 Kuharski duet, dokumentarna serija (R)
 16:56 Village folk: vrtić na seoskom gospodarstvu (R)
 17:06 Vidrić, dokumentarna serija (R)
 17:14 Ekstremne životinje, dokumentarna serija (R)
 17:42 Braća, dokumentarna serija (R)
 17:51 Potepuh, dokumentarna serija (R)
 18:00 Kod Sunca u šest
 18:57 Juhuhu
 20:01 Dr. Emily Owens, serija
 20:52 Otkrivamo: ABBA, dokumentarni film
 21:54 Ne lažu samo ubojice, serija
 23:28 Zločinački umovi
 00:14 Garaža
 00:44 Pljačka a la Grand, američki film
 02:16 Noćni glazbeni program

05:50 RTL Danas, informativna emisija
 06:30 Virus attack
 06:50 Chuggington
 07:15 Sve u šest, magazin
 07:45 Pet na pet, kviz
 08:55 Hitna služba
 10:10 Pomorska ophodnja
 11:05 JAG, kriminalistička drama
 12:20 Hitna služba
 13:20 Shopping kraljica
 14:20 Kolo sreće, kviz
 15:20 Kriza, humoristična serija
 15:55 Kriza, humoristična serija
 16:30 RTL Vijesti
 17:00 Shopping kraljica, lifestyle emisija
 18:00 Sve u šest, magazin
 18:30 RTL Danas
 19:10 RTL Vrijeme
 19:15 Pet na pet, kviz
 20:00 Kolo sreće, kviz
 21:00 Ljubav je na selu
 22:30 Nevolje u raju, igrani film
 23:05 Eurojackpot
 23:10 Nevolje u raju, igrani film
 00:50 Carstvo vatre, igrani film
 02:55 RTL Danas, informativna emisija
 03:40 Kraj programa

SUBOTA
6.6.2015.

07:13 TV kalendar
 07:25 Čovjek iz Laramieja, američki film - Ciklus klasičnog vesterna
 09:06 Normalan život
 09:53 Kućni ljubimci
 10:30 Papa u Sarajevu - uvodna emisija
 10:50 Papa Franjo u Sarajevu, prijenos
 13:00 Vijesti
 13:25 Duhovni izazovi
 13:58 Prizma
 14:44 Skica za portret (R)
 14:55 Vjenčanje dobre vještice, američki film
 16:23 Potrošački kod
 16:58 Stvarna povijest znanstvene fantastike - Invazija, dokumentarna serija
 17:43 Manjinski mozaik: Renatov lug
 17:59 Lijepom našom: Ludbreg
 19:00 Dnevnik
 20:00 LOTO 7/39
 20:06 Legenda o vitezu, američki film
 22:19 Igra prijestolja, serija
 23:20 Dnevnik 3
 23:40 Gospodar rata, američki film - Filmski maraton
 01:37 Čovjek iz Laramieja, američki film - Filmski maraton (R)
 03:15 Znanstveni krugovi
 03:40 Skica za portret (R)
 03:52 Potrošački kod
 04:22 Duhovni izazovi
 04:52 Veterani mira
 05:37 Prizma
 06:23 Lijepom našom: Ludbreg

05:47 Biblija
 06:00 Juhuhu
 09:00 Laboratorij na kraju svemira (R)
 09:09 Moj psić Tigar, američki film za djecu
 11:10 Doktor Who
 11:56 Doktor Who
 12:42 Plesni izazov, serija za mlade
 13:04 Plesni izazov, serija
 13:28 Nigellissima, dokumentarna serija
 14:00 Svijet vrtlara, dokumentarna serija
 14:30 Jelovnici izgubljenog vremena: Marinade i savuri (R)
 14:53 Tea Mamut: (R)
 14:58 Ciklus akcijskih filmova Jasona Stathama: Profesionalac, američki film

16:31 Otkrivamo: ABBA, dokumentarni film
 17:17 Napravljeno po mjeri, dokumentarna serija (R)
 17:30 Dječja usta: Fotografi (R)
 17:47 I to je Hrvatska (R)
 18:00 Košarka, PH - finale, 1. ili 2. utakmica doigravanja
 19:50 Bajkovita Hrvatska (R)
 20:00 Nogomet, LP - emisija
 20:35 Berlin: Nogomet, LP: Barcelona - Juventus, 1. poluvrijeme
 21:35 Sportski program
 21:45 Berlin: Nogomet, LP: Barcelona - Juventus, 2. poluvrijeme
 22:42 Nogomet, LP - emisija
 23:19 Vrijeme na Drugom
 23:26 Zavičaj, serija (4/6)
 00:27 Noćni glazbeni program

05:30 RTL Danas, (R)
 06:10 Legenda o Tarzanu, animirana serija
 07:05 Mala sirena, animirana serija
 07:35 TV prodaja
 07:50 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
 09:00 TV prodaja
 09:15 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
 10:40 TV prodaja
 10:55 Cirkus, zabavna emisija
 13:15 Dynamo: Majstor nemogućega, zabavna emisija
 14:10 U dubini oceana, dokumentarni film
 15:05 X Factor Adria, glazbeni show snimka (R)
 16:30 RTL Vijesti
 16:45 X Factor Adria, glazbeni show snimka (R)
 18:30 RTL Danas
 19:20 Mr. Bean, serija
 20:00 Sammy na putu oko svijeta - TV premijera, igrani film, obiteljski/animirani
 21:50 Najgora noć u životu - TV premijera, igrani film, komedija
 23:45 Nevolje u raju, igrani film, romantična komedija (R)
 01:55 Astro show, emisija uživo
 02:55 RTL Danas
 03:40 Kraj programa

NEDJELJA
7.6.2015.

07:19 Najava
 07:31 Klasika mundi: Andreas Hafliger i Pariški orkestar pod ravnanjem Paava

Jarvija, 2.dio
 08:23 Naša supruga, američki film - Zlatna kinoteka
 10:00 Press klub
 10:47 Istrage gospođice Fisher, serija
 12:00 Dnevnik 1
 12:30 Plodovi zemlje
 13:25 Split: More
 14:00 Nedjeljom u dva
 15:02 Najava
 15:03 Mir i dobro
 15:28 Skica za portret
 15:36 Gospodin Selfridge
 16:26 Vrtlarica: Povrtnice trajnice
 16:54 Kulturna baština
 17:11 Kriza fosfora - kraj čovječanstva?, dokumentarni film
 18:08 Mušketiri, serija
 19:00 Dnevnik
 19:54 LOTO 6/45
 19:59 Halimin put, hrvatski film
 21:38 Igra prijestolja
 22:32 Najava
 22:35 Dnevnik 3
 22:52 Damin gambit
 23:35 Naša supruga, američki film - Zlatna kinoteka
 01:10 Press klub
 01:55 Nedjeljom u dva
 02:55 Damin gambit
 03:35 Skica za portret
 03:50 Kulturna baština
 04:05 Mir i dobro
 04:30 Plodovi zemlje
 05:20 Split: More
 05:50 Vrtlarica: Povrtnice trajnice

05:55 Generalna špica - zastava, himna
 06:00 Juhuhu
 09:00 Ninin kutak: Slikanje špricanjem
 09:05 Čarobna ploča: Povijest umjetnosti - Romanika i gotika
 09:20 Grimmove bajke
 09:43 Zlatni klasici, crtana serija
 10:07 I to je to, crtana serija
 10:15 Pozitivno
 10:40 Biblija
 10:50 Portret crkve i mjesta
 11:00 Drniš: Misa, prijenos
 12:25 Tjedni pregled
 12:55 Dobar, bolji, najbolji... britanski slastičar (1B)-specijal, dokumentarna serija
 14:00 Legenda o vitezu, američki film
 16:05 Jelovnici izgubljenog vremena:
 17:15 Rukomet, kvalifikacijska utakmica za SP (Ž): Hrvatska - Švedska, prijenos

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаци"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

Pretplatite se!

Uz popust od 20%

TUZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 1300 dinara
☐ 1 godina = 2600 dinara

* INOZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 75 eura
☐ 1 godina = 150 eura

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže «Hrvatska riječ» svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____
Ulica i broj: _____
Mjesto i zemlja: _____
Telefon i e-mail: _____

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

- * Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje
* Inozemstvo: 10 eura godišnje

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VBUBRS 22
VOJVOĐANSKA BANKA
AD MS FIL. SUBOTICA
IBAN: RS35355000000200292421
NIU Hrvatska riječ,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
NIU «Hrvatska riječ»,
Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica
Uplatu izvršiti na broj žiro računa
355-1023208-69

*Zbog povećanja troškova dostave novina primorani smo povišiti cijenu pretplate.
Hvala na razumijevanju.

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

19:00 Juhuhu
19:59 Dupini - Špijun u jatu, dokumentarni film
20:58 Šesti dan, američko-kanadski film
23:02 Carstvo poroka
23:59 Carstvo poroka
00:56 Noćni glazbeni program

05.10 RTL Danas, (R)
05.55 Legenda o Tarzanu, (R)
06.20 Mala sirena, (R)
06.45 Mijenjam ženu
08.20 Mijenjam ženu
09.45 TV prodaja
10.00 10 najpoznatijih životinja Hrvatske, (R)
11.05 TV prodaja
11.20 Planet Ocean, dokumentarni film
13.10 Najgora noć u životu, film, komedija (R)
15.05 X Factor Adria, glazbeni show snimka (R)
16.30 RTL Vijesti
16.45 X Factor Adria, glazbeni show snimka (R)
18.30 RTL Danas
19.15 Ljubav je na selu, (R)
20.00 10 najvećih modnih katastrofa Hrvatske, zabavna emisija
21.00 X Factor Adria, glazbeni show uživo
00.00 News Bar, satirično-informativna emisija
00.30 CSI: Miami, serija
01.30 CSI: Miami, serija
02.30 Astro show, emisija uživo
03.30 RTL Danas, (R)
04.05 Kraj programa

PONEDJELJAK
8.6.2015.

06:40 Najava
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:20 Hanna, slušaj svoje srce
10:05 Umjetnost prostora - arhitektura barova, dokumentarna serija
10:31 Ljepote prirode: Nacionalni parkovi - Veliko prostranstvo: Nacionalni park Grand Canyon, SAD - dokumentarna serija
11:03 Dr. Oz, talk show
12:00 Dnevnik 1
12:25 Rame uz rame, telenovela
13:10 Treća dob

13:40 Split: More
14:10 Jezik za svakoga
14:25 Društvena mreža - medicina
15:35 Glas domovine
16:00 Mučke
17:35 Naši i Vaši, humoristična serija
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik
20:00 Pogledi - dokumentarni film
21:00 Djeca ljubavi, serija
22:00 Dnevnik 3
22:30 Otvoreno
23:20 Drugi format
00:05 Savršena ljubav!, francuski film - Ciklus filmova Catherine Breillat, Kino Mileni

05:55 Generalna špica - zastava
05:57 Najava
06:00 Juhuhu + najava
09:00 Vidrić, dok. serija
09:09 Ekstremne životinje
09:32 Braća, serija (R)
09:39 Potepuh, serija
09:49 Action Man, crtana serija
10:11 Notica: Violončelo
10:26 Školski sat: Pustinje
10:59 Briljanteen 815.em.
11:43 Bajkovita Hrvatska:
11:52 Moj dom, najbolji trenuci
12:40 Junak u kuhinji
13:05 Tea Mamut:
13:13 Velečasni Brown, serija
14:02 Dva oca: Pravda za nevine, američki film
15:35 Preuredi pa prodaj!
16:00 Regionalni dnevnik
16:28 Kuharski duet
17:00 Village folk:
17:10 Vidrić, serija (R)
17:19 Ekstremne životinje, (R)
17:42 Braća, serija (R)
17:49 Potepuh, serija
18:00 Kod Sunca u šest
18:58 Juhuhu
20:05 Cedar Cove, serija (1.dio)
21:00 TV Bingo
21:40 Intervju s Ivanom Balićem
21:55 Maher za tehnologiju, dokumentarna serija
22:25 Predmet ljepote, britanski film
00:10 Fringe - Na rubu, serija
00:55 Maher za tehnologiju, dokumentarna serija
01:19 Noćni glazbeni program

06.00 RTL Danas, (R)
06.45 Virus attack
07.00 Chuggington
07.30 Sve u šest, magazin (R)
08.00 Pet na pet, kviz (R)
09.10 Hitna služba, serija (R)
10.05 TV prodaja
10.20 Pomorska ophodnja
11.20 JAG, drama
12.20 TV prodaja
12.35 Hitna služba, serija
13.30 Shopping kraljica, lifestyle emisija (R)
14.30 Kolo sreće, kviz (R)
15.30 Ljubav je na selu
16.30 RTL Vijesti
17.00 Shopping kraljica
18.00 Sve u šest, magazin
18.30 RTL Danas
19.15 Pet na pet, kviz
20.00 Kolo sreće, kviz
21.00 X Factor Adria, glazbeni show uživo
23.40 Dr. House, dramska serija
00.35 Kost, serija
01.30 Heroji iz strasti, serija
02.30 Astro show, emisija uživo
03.30 RTL Danas, (R)
04.10 Kraj programa

UTORAK
9.6.2015.

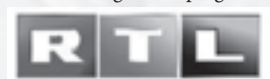

06:40 Najava
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:19 Hanna, slušaj svoje srce
10:04 Ljepote prirode: Nacionalni parkovi - Miran suživot: Nacionalni park Pirineji, Francuska - dokumentarna serija
10:33 Ljepote prirode: Nacionalni parkovi - Podvodni lov na blago: Nacionalni park Kokosov otok, dokumentarna serija
11:05 Dr. Oz, talk show
12:00 Dnevnik 1
12:25 Rame uz rame, telenovela
13:10 Svaki dan dobar dan
13:40 Poslovna zona
14:10 Jezik za svakoga
14:25 Društvena mreža
15:35 Turistička klasa
16:00 Mučke
17:35 Humoristična serija - domaća
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik
20:00 Piramida
21:05 Djeca ljubavi, serija

22:00 Dnevnik 3
22:30 Paralele
23:20 U potrazi za Shakespeareom, Hamlet - Presented by David Tennant, dok. serija
00:15 Ljubica, snimka kazališne predstave
01:30 Mučke
02:00 Svaki dan dobar dan
02:30 Društvena mreža
03:35 Turistička klasa
04:00 Skica za portret
04:10 Jezik za svakoga
04:20 Dr. Oz, talk show
05:02 Hrvatska uživo
05:52 Rame uz rame, telenovela

05:57 Najava
06:00 Juhuhu + najava
09:00 Vidrić
09:09 Ekstremne životinje, (R)
09:32 Braća, serija (R)
09:39 Potepuh, serija
09:49 Action Man, crtana serija
10:11 Dječja usta
10:23 Školski sat: Jezera i njihova staništa
10:53 Biti voda, japanski dokumentarni film za djecu
11:08 Ton i ton: Zaboravljena glazbala i prostorna grafika (Anita Šteter i Mario Čaušić)
11:23 Kokice
11:41 Moj dom, najbolji trenuci - dokumentarna serija
12:29 Junak u kuhinji
12:58 Velečasni Brown, serija
13:47 Obiteljske igre na škotski način, irski film
15:12 Jelovnici izgubljenog vremena: Tikve i tikvice bogova i maga
15:35 Preuredi pa prodaj!
16:00 Regionalni dnevnik
16:28 Kuharski duet
17:01 Tea Mamut:
17:08 Vidrić, serija (R)
17:17 Ekstremne životinje, (R)
17:40 Braća, serija (R)
17:47 Potepuh, serija (R)
18:00 Košarka, PH - finale, 2. ili 3. utakmica doigravanja
19:50 Sportska popuna
20:05 Cedar Cove, serija (2.dio)
21:00 Graham Norton i gosti
21:45 Village folk (R)
22:00 Bujne pobjede, američki film
00:00 Fringe - Na rubu, serija
00:43 Noćni glazbeni program

06.00 RTL Danas, (R)
06.45 Virus attack
07.00 Chuggington

07.30 Sve u šest, magazin (R)
08.00 Pet na pet, kviz (R)
09.10 Hitna služba, serija (R)
10.20 Pomorska ophodnja
11.20 JAG, drama
12.35 Hitna služba, serija
13.30 Shopping kraljica, (R)
14.30 Kolo sreće, kviz (R)
15.30 10 najvećih modnih katastrofa, (R)
16.30 RTL Vijesti
17.00 Shopping kraljica
18.00 Sve u šest, magazin
18.30 RTL Danas
19.15 Pet na pet, kviz
20.00 Kolo sreće, kviz
21.15 Parada, humorna drama
22.15 RTL Direkt
22.45 Dr. House, dramska serija
23.45 Kost, serija
00.40 Heroji iz strasti, serija
01.35 Kost, serija (R)
02.30 Astro show, emisija uživo
03.30 RTL Danas, (R)
04.15 Kraj programa

SRIJEDA
10.6.2015.

06:40 Najava
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
09:19 Hanna, slušaj svoje srce
10:04 Ljepote prirode: Nacionalni parkovi - Ljepota Alpa. Nacionalni park Visoki Tauern u Austriji, dokumentarna serija
10:33 Ljepote prirode: Nacionalni parkovi - Ekoturizam bez granica: Nacionalni park Kruger u Južnoafričkoj Republici, dokumentarna serija
11:05 Dr. Oz, talk show
12:00 Dnevnik 1
12:25 Rame uz rame, telenovela
13:10 Svaki dan dobar dan
13:40 Potrošački kod
14:10 Jezik za svakoga
14:25 Društvena mreža
15:04 Društvena mreža: Mama je mama
15:35 Eko zona
16:00 Mučke
17:35 Humoristična serija
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik
20:00 LOTO 7/39
20:05 Apokalipsa - Drugi svjetski rat, dokumentarna serija
20:50 Izvještaj izvlačenja Lota
20:55 Djeca ljubavi, serija
22:00 Dnevnik 3
22:30 Otvoreno

23:20 Ciganska magija,
makedonski film - Kino
Europa
01:30 Mučke
02:00 Svaki dan dobar dan
02:30 Društvena mreža
03:09 Društvena mreža: Mama
je mama
03:35 Eko zona
04:00 Skica za portret
04:13 Jezik za svakoga
04:23 Dr. Oz, talk show
05:05 Hrvatska uživo
05:55 Rame uz rame, telenovela

05:57 Najava
06:00 Juhuhu
09:00 Vidrić
09:32 Braća, serija (R)
09:39 Potepuh, serija (R)
09:48 Action Man, crtana serija
10:10 Čarobna ploča - širim
vidike: Analiza djela i
povijest umjetnosti
10:25 Školski sat: O putovima,
putovanjima i...pisanju
10:55 Boli glava: Vjetar zvan bura
11:13 Generacija Y: Studentske
razmjene
11:41 Moj dom, najbolji trenuci
12:29 Junak u kuhinji
12:57 Velečasni Brown, serija
13:47 Nestale, američki film
15:13 Jelovnici izgubljenog
vremena: Spiza u bijelom
vinu
15:36 Preuredi pa prodaj!
16:00 Regionalni dnevnik
16:28 Kuharski duet
17:00 Tea Mamut:

17:09 Vidrić, serija
17:41 Braća, serija (R)
17:48 Potepuh, serija
18:00 Kod Sunca u šest
18:58 Juhuhu
20:05 Cedar Cove, serija
21:00 Hrvatsko vođeno blago:
Mljet, dok. serija
21:55 Riba zvana Wanda,
američko-britanski film
23:45 Fringe - Na rubu, serija
00:28 Noćni glazbeni program

05:55 RTL Danas, (R)
06:40 Virus attack
06:55 Chuggington
07:25 Sve u šest, magazin (R)
07:55 Pet na pet, kviz (R)
09:05 Hitna služba, serija (R)
10:15 Pomorska ophodnja
11:20 JAG, drama
12:30 Hitna služba, serija
13:30 Shopping kraljica, (R)
14:25 Kolo sreće, kviz (R)
15:35 Parada, humorna drama (R)
16:30 RTL Vijesti,
17:00 Shopping kraljica
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas
19:15 Pet na pet, kviz
20:00 Kolo sreće, kviz
21:00 Parada, humorna drama
22:15 RTL Direkt
22:45 Dr. House, dramska serija
23:45 Kost, serija
00:40 Heroji iz strasti, serija
01:35 Kost, serija (R)
02:30 Astro show, emisija uživo
03:30 RTL Danas, (R)
04:15 Kraj programa

ČETVRTAK 11.6.2015.

06:40 Najava
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:20 Hanna, slušaj svoje srce
10:10 Upoznajemo Havanu na
Kubi, dokumentarni film
11:05 Dr. Oz, talk show
12:00 Dnevnik 1
12:25 Rame uz rame, telenovela
13:10 Svaki dan dobar dan
13:40 Paralele - europski
magazin
14:25 Društvena mreža -
znanstveni četvrtak
15:30 Na Bačvicama, točno
u podne - emisija pučke i
predajne kulture
16:00 Da, premijeru,
humoristična serija
17:35 Humoristična serija
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik
20:00 Večer na 8. katu
20:55 Djeca ljubavi, serija
22:00 Dnevnik 3
22:30 Labirint
23:20 Emisija uoči nogometne
utakmice Hrvatska - Italija
23:50 Pola ure kulture
00:25 Svaki dan dobar dan
00:55 Društvena mreža -
znanstveni četvrtak
02:00 Pučka i predajna kultura

02:25 Reprizni program
04:55 Jezik za svakoga
05:05 Hrvatska uživo
05:55 Rame uz rame, telenovela

05:57 Najava
06:00 Juhuhu
09:00 Vidrić, serija
09:32 Braća, serija (R)
09:39 Potepuh, serija (R)
09:49 Action Man, crtana serija
10:11 Laboratorij na kraju
svemira: Brodolomci
10:18 Navrh jezika
10:28 Školski sat: Lik iz lektire -
Harry Potter i još neki
čudesni likovi!
10:58 Kokice
11:16 Indeks
11:44 Moj dom, najbolji trenuci
- dokumentarna serija
12:31 Junak u kuhinji
12:59 Velečasni Brown, serija
13:48 Mystery Woman: Game
Time, američki film
15:13 Jelovnici izgubljenog
vremena: Teletina koje
više nema
15:35 Preuredi pa prodaj!
16:00 Regionalni dnevnik
16:28 Kuharski duet
17:00 Tea Mamut:
17:09 Vidrić, serija
17:41 Braća, serija (R)
17:48 Potepuh, serija
18:00 Kod Sunca u šest
19:00 JUHUHU
20:05 Cedar Cove, serija
21:00 Večer s Joolsom
Hollandom

22:00 Velika očekivanja,
britanski film
00:10 Fringe - Na rubu, serija
01:00 Košarka, EP (Ž):
Hrvatska - Rusija, sažetak
01:30 Noćni glazbeni program

05:55 RTL Danas, (R)
06:40 Virus attack
06:55 Chuggington
07:25 Sve u šest, magazin (R)
07:55 Pet na pet, kviz (R)
08:50 TV prodaja
09:05 Hitna služba, serija (R)
10:00 TV prodaja
10:15 Pomorska ophodnja
11:20 JAG, drama
12:15 TV prodaja
12:30 Hitna služba, serija
13:30 Shopping kraljica, lifestyle
emisija (R)
14:25 Kolo sreće, kviz (R)
15:35 Parada, (R)
16:30 RTL Vijesti
17:00 Shopping kraljica, lifestyle
emisija
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas
19:15 Pet na pet, kviz
20:00 Kolo sreće, kviz
21:15 Parada, humorna drama
22:15 RTL Direkt
22:45 Dr. House, dramska serija
23:45 Kost, serija
00:40 Heroji iz strasti, serija
01:35 Kost, serija (R)
02:30 Astro show, emisija uživo
03:30 RTL Danas, informativna
emisija (R)
04:15 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik* emitira se od pone-
djelka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu
Radio-televizije Vojvodine. Emisija *Izravno* - razgovor na aktualne teme
emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture *Svijetnik* nedjeljom
od 16.30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u
21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKUD Vladimir Nazor iz Stanišića
emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 19 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku *Zvuci bačke ravnice* emitira se četvrtkom od
18 do 20 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom *Glas domovine*,
emitira se na HRT1 ponedjeljkom od 15.35 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18.00 - 19.00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog
Bolja Srbija • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija
- Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik
Govorimo hrvatski

19.00 - 19.30

• Poetski predah • *Popularne melodije* - zabavna
glazba (ponedjeljkom) • *Na valovima hrvatske glaz-
bene tradicije* - narodna glazba (utorkom) • *Veliki
majstori glazbe* - ozbiljna glazba (srijedom) • *Rock
vremeplov* (četvrtkom) • *Minute za jazz* (petkom)

19.30 - 20.00

• *Europski magazin* - magazin Radija Deutsche
Welle (ponedjeljkom) • *Kulturna povijest* (utorkom) •
Znanjem do zdravlja (srijedom) • *Razmišljanje dopu-
šteno* (četvrtkom) • *Tjedni vodič* (petkom)

20.00 - 20.30

• *U pauzi o poslu* (ponedjeljkom) • *Aktualije* (utorkom)
• *Otvoreni studio* (srijedom) • *Kultur café* - magazin iz
kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • *Vodič za
moderna vremena* - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20.30 - 21.00

• Narodna glazba • Blic vijesti i
odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18.00 Najava programa, Vijesti
dana, zabavna glazba
• 18.15 Vojvođanski tjedan
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.00 Vjerska emisija, duhovna glazba
• 20.00 Divni novi svijet
• 20.55 Odjava programa

Nedjelja

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana
• 18.10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti,
zabavna glazba)
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.30 Putnici kroz vrijeme emisija za djecu
Hrvatskoga radija
• 20.00 *Hrvatima izvan domovine* - emisija Pitomog
radija iz Pitomače (RH)
20.55 Odjava programa

104, 4 Mhz

ANTUN KOVAČ, UMIROVLJENIK IZ SOMBORA

U Hrvatskom domu skoro svaki dan

Mislim da ni u jednoj sekciji nisam ni najbolji ni najgori, već u zlatnoj sredini i time sam zadovoljan, kaže Antun

Antun Kovač sudionik je mnogih programa koje organizira HKUD Vladimir Nazor, a i onda kada ne sudjeluje u programima tu je da pomogne oko organizacije. Ali ono što ga izdvaja jest to što je član tri Nazorove sekcije literarne, pjevačke i dramske. Zato je nekoliko puta tijekom tjedna na probama u Hrvatskom domu. Između dvije probe napravili smo ovaj razgovor. A počeo je u Kovačevom prepoznatljivom stilu. »Počecu sa jednom pitalicom: 'Koja je razlika između tašte i Vegete?' Kažu nema razlike, obadvi se mišu u sve. Ja nisam ni jedno ni drugo, možda štogod treće, možda 'tri u jedan'. Član sam tri sekcije, što mislim da niko nije i član sam Upravnog odbora društva i redakcijskog odbora

Miroljuba. Ponosit sam na to, ali mi je žao što naše sekcije nemaju više članova«, kaže Kovač.

PJEVAČKA, DRAMSKA, LITERARNA SEKCIJA

»Mislim da ni u jednoj sekciji nisam ni najbolji ni najgori, već u zlatnoj sridini i time sam zadovoljan. U pivačkoj nema nikakvi nagrada, a u literarnoj i dramskoj sam dobio po dvi nagrade, a objavio sam i dvi knjige. Pivački sekciju sam utemeljio, ali jedini ja iz te sekcije nisam dobio zahvalnicu. Nije mi stalo do tog parčeta papira, imam dosta zahvalnica, ali mi je krivo što postoji, bez razloga, nikakva zavist ljubomora, (ne)vaspitanje. U dramskoj sekciji dobio sam dvije nagrade i to za uloge di sam skoro pola teksta

izminio i dodao svoj tekst. Mislim da je to presudilo, pa i to što što sam te uloge igrao na šokačkoj ikavici. Uloga pijanca mi nikako nije išla, ali sam se zato dobro snašao u ulozi boema. Tu ja ubacim malo igre, po neku pismu, bečarac i uspio sam da zabavim gledatelje«, kaže Kovač koji je i u ovom razgovoru inzistirao da njegove riječe prenesemo onako kako on govori – ikavicom. Razgovor nastavljamo o njegove dvije objavljene knjige pjesama –Na dvoru Pašinog Tune i Pisma, ljubav, vino i/kavica.

Obzirom na sva ova interesiranja pitamo našeg sugovornika za početke njegovog amaterskog bavljenja glazbom, glumom i pisanjem. Sjeća se da je pisati počeo u srednjoj školi u Subitici u četvrtom razredu i to šaljive tekstove za školski list Vrabac. Literarna sekcija bila je i prva sekcija čiji je postao član, a danas je njen pročelnik. Rešetari, Đeletovci, Gunja, Lira naiva, Panonski ljetopis zbornici su i knjige su u kojima su tiskane i Kovačeve pjesme.

Priča o glumi malo je drugačija, jer je drugovanje s kazališnim daskama napustio na kraju osnovne škole. »Najveći problemi su mi bili trema, stid i učenje teksta. No, kako su falili glumci u Nazorovoj dramskoj sekciji prihvatilo sam poziv i postao njihov član«, kaže Kovač. No, nama je

posebice bila zanimljiva priča o njegovim pjevačkim počecima. Bilo je to 60-tih godina prošlog stoljeća u Monoštoru ma natjecanju Mikrofon je vaš. »Jedne godine sam pivao pismu Ave Maria koju je na San Remu pivao Tony Dallara. Ja sam je pivao na talijanskom. Zamislite ti godina kada većina Monoštoraca nije bila dalje od Sombora, ja pivam na talijanskom 'svetu pismu' (tako su je protumačile starije žene), pa to je bila katastrofa. Mislim da sam dobio pljesak, kao što dobiju pismnici koji čitaju ove moderne, nerazumljive pisme«, sjeća se Kovač.

AKTIVAN UMIROVLJENIK

To što nekoliko puta tijekom tjedna po nekoliko sati provodi Hrvatskom domu ne pada mu teško. Dapače umirovljeniku koji živi u stanu ovakva aktivnost jedna je vrsta rekreacije. »U Hrvatskom sam skoro svako veče. Susrećemo se družimo se, putujemo. Nekada sam putovao po Europi, a sada je tih putovanja manje, ali zato rado sudjelujem sa našim sekcijama na gostovanjima u okolnim selima i Hrvatskoj. Kad nisam u »Nazoru« pišem, vježbam za dramsku i pivačku sekciju, družim se s prijateljima. Rekao bih da sam jedan angažirani umirovljenik, ali ne radim za novce«, priča naš sugovornik i dodaje da

Detalj iz predstave

je jedna od njegovih redovitih aktivnosti i odlazak biciklom do Monoštora.

Pitamo ga i razmišlja li o trećoj knjizi, a on iskreno odgovara: »Zašto ne?«. Prva knjiga tiskana je 2009., druga 2014. godine, pa zašto poslije pet godina ne bi objavio i treću knjigu. U prve dvije knjige objavio je oko 120 pjesama. »*Moje su pisme PHZ. To je skraćnica, a znači prote-sno, humoristično, zabavne. Ja ne mogu napisati pismu kako je čela sletila na ružu. Kod mene mora biti nešto konkretno, nešto što se dešavalo. Ako je motika to je kopanje, ako je more to je plavo more, a ne more ruža ili more ljudi. To se sviđa običnim ljudima i često mi se događa da neko iz gledališta traži papir sa koga sam čitao pismu*«, riječi su Nazorovog glumca, pjevača i pjesnika, koji i narednih godina namjerava aktivno sudjelovati u radu ove

tri sekcije. Priznaje najteže mu je na probama dramske sekcije, jer godine donose svoje pa se i tekst teže pamti, ali ipak putovanja i aplauzi gledatelja ono je što ga vuče na te »daskе koje život znače«.

PUTOVANJA

Kovač je u mirovinu otišao s radnog mjesta projektanta. Ured i radni stol bili su mu uvijek isti, samo se mijenjao naziv poduzeća u kome je radio. U neka bolja vremena rado je putovao i gotovo da nema zemlje Europe u kojoj nije bio. Zanimljivo je da je dio Europe prošao sa svojim renoom i to čuvenom »četvorkom«. Navika mi je bila da svojim kolegama na poslu pošalje razglednicu s tih putovanja s nekim šaljivim tekstom. A prvo što bi ga pitali poslije povratka bilo je kuda ide

sljedeće godine i što će im napisati. Većinu tekstova s tih razglednica prepisao je za sebe i kaže zanimljivo je danas pročitati što je prije nekoliko desetljeća pisao iz Kopenhagena ili Barcelone. Za razliku od većine turista koji u europskim metropolama traže kafić i trgovine Kovač vrijeme koristi za obilazak i to pješice, a nekada te šetnje traju satima

i duge su kilometre i kilometre. »Volim vidjeti vidim bulevare, tornjeve, fontane, parkove, fasade, trgove...«, kaže Kovač. U vrijeme našeg razgovora spremio se na višednevni obilazak zemalja Beneluxa. Koje je sve znamenitosti obišao vidjeli smo na fotografijama poslije njegovog povratka.

Z. Vasiljević

POGLED S TRIBINA

Zastor

Posljednjim 36. kolo 1. HNL pao je zastor na još jedno nogometno prvenstvo najboljih hrvatskih nogometnih klubova. Svi rezultati su poznati i sve je transparentno.

Dinamo je po deseti puta prvak Hrvatske, uz rekord neporaženosti. I igrat će u kvalifikacijama za Ligu prvaka *Rijeka*, *Hajduk* i *Lokomotiva* izborili su mjesto u kvalifikacijama za Ligu Europe. Iz lige ispada *Zadar*.

Novi prvoligaš je momčad *Intera* iz Zaprešića.

Obzirom kako su *Sesvete*, kao drugoplasirana momčad 2. HNL odustali od nastupa u baražu protiv devetoplasirane *Istre 1961* (nemogućnost igranja na svom terenu), Puljani su automatski ostali prvoligaši.

U kratkim crtama to je rezime subotnjeg finala 1. HNL i činjenice na kojima će se zasnivati daljnja događanja u domaćem i inozemnom nogometu hrvatskih klubova.

Generalno gledano Liga 10 je ponovno ispunila očekivanja nogometnih zaljubljenika, jer doista voljeti i pratiti domaći nogomet u konkurenciji najboljih europskih liga mogu samo istinski zaljubljenici i domoljubi.

Izuzev, za hrvatske okolnosti, prejakog *Dinama* koji je već na startu prvenstva proglašen glavnim (i jedinim) kandidatom za naslov i *Rijeke* koja je ponovno potvrdila svoju vicešampionsku supremaciju u odnosu na ostale ligaške momčadi, sve ostale ekipe su se iz kola u kolo morale maksimalno boriti za svaku pobjedu ili bod. Gotovo do posljednjeg kola *Hajduk* je strepio za europsku vizu (trener **Vukas** je izbio cilj, ali je zamijenjen **Burićem**), dok su se doslovno do posljednjih minuta prvenstva *Lokomotiva* i *Zagreb* borili za četvrtu poziciju i zadnju euro kartu.

Donji dom, s izuzetkom *Zadra* koji je izgubio licencu i praktično par kola prije kraja ispao iz konkurencije, također je do spuštanja prvoligaškog zastora, vodio neizvjesnu borbu za prvoligaški život. Na koncu, pomenutim odustajanjem *Sesveta*, drama je izostala.

Zastor je pao. Slijedi ljetna klupska pauza. Ali ne za dugo. Zbog Europskog prvenstva iduće godine u Francuskoj, sva nogometna prvenstva na starom kontinentu će početi ranije.

Ljubitelji hrvatskog klupskog nogometa ne brinite.

Zastor se uskoro ponovno podiže...

D. P.

NOGOMET

Dinamo uvjerljiv i na kraju

Novi – stari prvaci Hrvatske, nogometaši *Dinama* bili su uvjerljivi protiv *Rijeke* (4:0) na oproštaju pred svojim navijačima i na najljepši način proslavili deseti uzastopni šampionski naslov. Golom u posljednjim trenucima susreta u Zadru (2:2), *Lokomotiva* je osvojila bod koji joj je dovoljan za mjesto u kvalifikacijama za Ligu Europe.

KOŠARKA

Cedevita – Cibona

Prema očekivanju dvije najbolje hrvatske košarkaške momčadi, *Cedevita* i *Cibona* dvostrukim pobjedama protiv Zagreba odnosno Zadra, izborile su plasman u finale doigravanja za naslov prvaka Hrvatske. U seriji međusobnih duela odlučit će tko je najbolji hrvatski klub u sezoni 2014/15.

TENIS

Čilić zaustavljen u osmini finala

Najbolji hrvatski tenisač **Marin Čilić** poražen je u osmini finala *Roland Garrosa* od Španjolca **Ferrera** (6:2, 6:2, 6:4). Najveća nada hrvatskog tenisa, **Borna Ćorić** turnir je napustio u trećoj rundi porazom od Amerikanca **Socka** (6:2, 6:1, 6:4). **Ivan Dodig** i Brazilac **Melo** izborili su plasman u polufinale konkurencije muških parova.

VATERPOLO

Primorje viceprvak Europe

Talijanska momčad *Pro Recco* svladala je riječko *Primorje* (8:7) u finalu *Final 6* i osvojila rekordni osmi naslov prvaka Europe u vaterpolu. Drugi hrvatski predstavnik na završnom turniru najboljih europskih momčadi dubrovački *Jug*, osvojio je četvrto mjesto nakon poraza u malom finalu protiv *Barcelonete* (12:14).

NAMA JE DOVOLJNO

DA ZNATE ZA NAS

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovođa i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs
Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Prodaje se plac na obali jezera Palić, 2 motike. Informacije na telefon: 069 2887213.

Makarska – iznajmljujem sobe sa kupatilom, frižiderom, upotrebom kuhinje i parkingom za sezonu 2014. godine. Telefon za Srbiju: 060-6331910, telefon za Hrvatsku: 00385-21617909.

Zagreb, uži centar Černomerec, trosoban stan 60 m² zamjena za odgovarajuću nekretninu u Subotici, uz odgovarajuću doplatu – 62 000 eura. Tel.: 063/740-1895.

IZDAJEM dvo i četverokrevetne APARTMANE i SOBE u Lumbardi na otoku Korčuli. Svaki apartman i soba ima svoju TERASU i poseban ULAZ. Mogućnost ljetovanja VEĆIH GRUPA. Gostima je na raspolaganju veliki ROŠTILJ. Svi gosti imaju osiguran PARKING za automobile i plovila. Udaljenost od mora 150 m. Sve detalje možete vidjeti na www.apartmanikorcula.com. email: marko.gusak@apartmanikorcula.com Kontakt osoba: Marko Gusak, prof. 091/6012021 098/9622059.

Prodajem garažu od 18 m² u ulici Bore Stankovića 5. Prva s lijeve strane. Tel.: 064 1759512.

Prodaje se roljka za glačanje veša i drvena vaga s tegovima (mjeri do 500 kg). Tel.: 064 3910112

Tročlana obitelj prima stare osobe na dvorbu za nekretninu ili penziju. Tel. 062 1941729.

Kupujem njivu – poljoprivredno zemljište u jednom komadu većem od 5 ha. Tel.: 064 1759512

Subotica, prodaje se solidna kuća sa zasebnom garažom i prostranim dvorištem. Infrastruktura. Legalizovano. Cena po dogovoru. Vlasnik. Tel.: 065-5053962.

Izdajemo apartmane u Novom Vinodolskom. www.apartmani-karasic.com.

Sombor – prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025 5449220; 064 2808432.

Zagreb, u Srednjacima izdajem jednosobni stan, soba, kuhinja, kupatilo. gr. grijanje, telefon, renoviran, nov namještaj. Tel.: 024 547 204.

Prodaje se kuća u Petrovaradinu, Marina Držića 2a. Površina zemljišta je 100 m², stambena površina je 40 m². Tel.: 064 0125719.

Poklanjam crno-žute kratkodlake štence niskog rasta. Tel.: 024 528682 i 024 532570.

Podajemo obiteljsku katnu kuću 210 m² na placu od 670m² – garaža, kotlarnica, ljetna kuhinja i vinska komora sve opeka, plin, etažno grijanje, telefon, interfon, do autobusa 5 minuta. Subotica. Tel.: 024 546 061 ili 064 468788.

Prodajem Tv Samsung ekran ravan 82 cm, daljinski, namještaj visoki sjaj – regal 3,8, klupski stol, škrinja za jastuke i regal 2,v /2š. Tel.: 064 4681788.

Prodajem noviju trosobnu kuću na uglu, s placem od 524 m² u Novom naselju – Aleksandrovo. Tel.: 063-553-447.

Poklanja se žuta kera kratkodlaka, nižeg rasta i štene, može i odvojeno jer je već samostalno. Prodaje se njem. prikolica *Gobell* 10 t nosivosti. Tel.: 024 532-570.

Subotica centar – izdaje se uredski poslovni prostor, 4 prostorije, 130 m², tri telefonske linije, internet, parking prostor. Cijena po dogovoru. Tel: 024/529-745, 063/518-218.

Hrvat, 25 godina, zaposlen, vlasnik velike kuće u turističkom gradu Slavenska Orahovica kod Osijeka, traži djevojku zanatliju (frizerku) za dopisivanje – brak. Uz pismo poslati fotografiju. Ivan Peček, Stjepana Radića 10, HR 33515 Orahovica Slavenska, Hrvatska.

Prodaju se koturaljke, stolovi, stolice, tepisi, trajno-žareći štednjak, bunjevačka ruva, marame na vrat, muško odijelo, šubara, čizme, leandri u boji, limun, nova el. kosilica. Tel.: 024 528 682.

Izdajem u najam 20 ari placa u progonu u centru Tavankuta, pogodno za platenik ili organsku proizvodnju – ima bunar. Tel.: 064 5259245.

Prodaje se kuća – vikendica na zapadnoj obali jezera Palić. Tel.: 062 8687964.

Mijenjam ili prodajem veće leandere u boji i limun, koturaljke, novu električnu kosilicu, muške čačkare s prslukom, kožne čizme, koš, šešire, šubare, kaput i žensko bunjevačko ruvo (i sefiri), razne marame, sto i stolice, tepisi i ekskluzivna italijanska vjenčanica od čipke. Tel.: 024 532570.

Kupujem salaš s okućnicom u Ljutovu ili Tavankutu. Tel.: 069 2887213.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz Hrvatske riječi VAŽI DO 12. 6. 2015.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju *Hrvatske riječi*.
Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Hrvatska likovna udruga *CroArt* prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC *Bunjevačko kolo*, Likovni odjel, vrši prodaju slika svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4. radnim danom od 8 do 14 sati. Tel: 024/556-898 ili 555-589.

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:
dr. sc. Jasminka Dulić (hrurednik@tippnet.rs)

**POMOĆNIK I ZAMJENIK
GLAVNE I ODGOVORNE UREDNICE:**
Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković
(urednik rubrike kultura i urednik *Kužiša*)
Slavica Mamužić (novinarka)
Dražen Prčić
(urednik rubrike sport i zabava)
Željka Vukov
(urednica društvene rubrike i urednica *Hrčka*)
Zlata Vasiljević (novinarka dopisništva Sombor)
Suzana Darabašić (novinarka dopisništva Srijem)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović (mkopunovic@hrvatskarijec.rs)

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik) (tsujic@hrvatskarijec.rs)
Jelena Ademi (grafička urednica) (jademi@hrvatskarijec.rs)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević (nsudarevic@hrvatskarijec.rs)

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)

Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)
Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)

KOMERCIJALISTICA:

Mirjana Dropulja (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55; ++381 24/55-15-78;
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs
WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: Rotografika
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизacija
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

ČESTITAMO: KRISTINI MATKOVIĆ ZA POSTIGNUTI USPJEH

Učenica generacije

U petak, 29. svibnja, učenici osmih razreda završili su svoje osnovnoškolsko obrazovanje. Završna svečanost priređena je u svim školama, pa tako i u osnovnoj školi *Matko Vuković*. Na ovoj svečanosti dodijeljene su i diplome i priznanja učenicima koji su se svojim radom i učenjem istaknuli u prethodnom školovanju. Priznanje učenik generacije u ovoj školi pripala je **Kristini Matković**, učenici 8. h, razreda. Još jednu

godinu za redom ovo priznanje pripalo je učenici koja je pohađala nastavu na hrvatskom jeziku. Kristina nam je već poznata po brojnim natjecanjima, iz hrvatskog jezika i biologije, ali i iz sviranja klavira. Naime, Kristina od svoje četvrte godine ide u Muzičku školu u Subotici i svira klavir. I ove školske godine osvojila je II. mjesto na republičkom natjecanju pijanista. Dakle, osim osnovne škole, gdje su se svih osam godina redale petice, osim Muzičke škole i svakodnevnog vježbanja klavira (po 2-3 sata) Kristina stiže i na folklor u HKC *Bunjevačko kolo*, te na sate engleskog jezika. Je li je sve to moguće postići i to s ovako zavidnim uspjehom? Kristina je bila jasna kao i uvijek: »Bilo je

odricanja i ponekad je bilo i teško, ali sve se to može. Nekad sam više pazila na satu, pa morala manje učiti, a nekada je bilo obrnuto«, rekla je Kristina i dodala kako će osnovnu školu pamtiti po prijateljima i dobrom druženju, a pamtit će i neke nastavnike, osobito nastavnika biologije. Na pitanje kako su prijatelji reagirali na to da je ona uvijek najbolja i da je sada proglašena za učenicu generacije Kristina je rekla kako su njeni prijatelji na njen uspjeh već navikli. Kristina se sada sprema za polaganje male mature, te za prijamni ispit u Muzičkoj školi, što joj vjerujemo neće predstavljati neki problem. Planira upisati srednju Muzičku školu, smjer Glazbeni izvođač – klavir, te se kako je rekla u životu planira baviti glazbom. Ako joj i srednja škola i kasnije akademija, koju planira upisati budu išle kao osnovna škola, možda Kristina jednoga dana bude poznata i priznata umjetnica. Sve je moguće. Kristina je još jedna od onih koji su potvrdili izreku »Sve se može, kad se hoće«.

Ž. V.

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Po bilom svitu...

Piše: Branko Ivković

Faljnjs čeljadi moja, jevo idem po avliji i sve niki zviždukam, a davno sam borme već bijo veso. Ta kako ne bi zvižduko, sad ćedu mi doć ova moja dva pajdaša na rakiju pa žirim ponamirivat to malo josaga i sve povirivam na tarabe kugod nova-

lija na duvegiju. Ova moja se smije pa veli da sam kugod dite al pak toliko mi se tog lipog trevilo ove nedilje da mi ni ovi iz vlade što se svaki dan štogod falidu nisu mogli pomutit veselje. A ko nebi čeljadi moja, ta ne ide se svaki dan u svit molim vas lipo, a ja jeto u subatu bijo bome zvan i išo čak u Zemun na okupljanje ovi što pišedu pisme. Znete i ja pokadgod trevim napisat koju ričicu pa me se čeljad sitili Fala njim. A tamo sam upozno puno dobrog svita bome, a niko se nije ništa svađo niistiravo, svi smo bili veseli i zajedno obalazili crkve, tvrđavu, bili na Dunavu... A jeee, kolika je to vodurina čeljadi moja, ni blizo mu nije naš do u Ivković šoru. Tako mi se sviđalo bit s tim svitom da vam ne možem ni izdivanit, a ovo naše kukanje i zapomaganje mi već otrlo i uši i čakčire. Ta taki svit triba izvokšovat u vladu i skupštinu, veso i nasmijan, što iskreno gledi u čeljade, a ne kugod ovi sad, uvik namrgođeni i bisni, a vamo gledadu kako će turit ruku kome u budelar i izmislit kaku novu reštanciju jal kaznu. Došo sam kući sav kugod na krili, a kažem sam sebi: »Borme Braniša moraš i ti opravrit vako štogod u našim Ivković šoru, ta i šor nije makar šta i ode je bilo fajin kadgod sela i starine.« Av, di su već ona dva zamandeli je do sad, opet će me promać rakija, a danas je i proštenje u kraj šora, bit će još kaka lipa misa, doćedu nam dva svećenika, i naš a i iz Kera. I on je naš da šta je kad je odraso tute kod nas na Rvackom Majuru na salašu. Niki dan sam ga baš vidijo u varoši i kazo mi da će cigurno doć: »Hahaha, smije se ova moja, jeste da cigurno se tebi velečasni ispovido di će doć i kad, neg idi već u dućan, tribaš donet za kuću i fajin kruva, znadeš da će bit gostivi kad je proštenje, furtom divaniš o njim a ne staraš se.« Uf, čeljadi moja ta dobro i kaže žena, ja sasvim zaboravijo za goste božem prosti Idem oma u podrum napunit balon i spremit bokaliće, ova dvojica kandar nećedu ni doć na rakiju Cigurno su i nji njeve gospoje potirale da se paštre oko proštenja Neg baš dobro, sad ću obodvojici na proštenju kupit par ovi kineski papuča nako iz zafrkancije, a kad pitadu zašto ondak ću ji izafrkavat da su papučoši i da ne smidu od žena ni na rakiju ujtru u komšiluk otić. »Ta oćeš lil ti danas već mrdnit jel da ja sve radim sama«, bože kako je dreknila ispala mi čašica iz ruke. »Ta jevo idem oma, ded mi samo kotericu, šta sam ti skrivijo da se tako dereš na me, idem jevo već sidam na biciglu.« Ajd čeljadi moja sad stvarno moram ić, fajin je već odskoćilo sunce, a i gosti ćedu se već počet skupljat na salaš a domaćina nema. Moram se čuvat jel će i meni kogod kupit papuča, a zna se ko nosi čakčire. Zbogom, divanit ćemo drukput.

BAĆ IVIN ŠTODIR

Svud oko bać Ive nikaka izbiranja

Bać Iva samo gleda i čita šta se radi i u zadnje vrime skoro svaki put ka vidi štogoda novo, siti se pokojnoga dađe. Ne zna samo šta bi on reko na sve vo što se radi svudam okolo. Šta bi sad do da je živ, pa da se može š njim makar posvitovat. Jeste da je dada bijo po malo zadržt, al ka je taj štogoda prošodi i reko, ne bi se lako pribunijo. Oma bi zno ošacovat i vo što se sad radi. Ne bi mu ni bilo teško, jel to više niko ni ne sakriva, sve se obnaroduje i na televizije i u novina i na radijo-

Piše: Ivan Andrašić

Istom prikažu kako se u kakegod općine izbirali, pa ka se poizbirali, a kadgoda još i prija, dok se izbiralo punom parom, dolazili nikaki u veliki crni lemuzina i pravili džumbus. Znalo tu bit i razbiti glava i pukniti rebara, a koj to radijo, nikako da se sporazumu. Vi kažu poslali ji ni, a ni ope velu, to vi sami tuču sebe i svoje, pa onda ope vi svima tolmaču da su ji došli tuč ni što jim ni pravo što su vi zadobili. I ka svako rastolmači po svojem, vi kojima se tolmači skroz se pogubu, pa ne znu jel tude ko komu i metnijo šipak pod nos. A žandari ko i svaj drugi svit čutu, gledu, pa ni sami ne znu jel bi se tu tribalo umišat, jel ne bi. Šta ako, ne daj Bože, iz crne lemuzine izajde kakigod veliki rod jel dobri o kakoga gospodara, pa još ako se taj ne boji ni žandara, nego jim oma šipak pod nos, eto belaja. Onda se zna ko će povući klipak. A danas se jako lagano ostaje brez posla, pa ako gospodari nisu dobre volje, još mož i na sud. I žandari vidu da u ve države najbolje prolazi naj koji se baš puno i ne miša u svoj posov, pa velu zašto da se kola kidu baš priko njevi leđi? Ka vidi šta se svud oko njega radi, bać Ive sve lađnije okolo srca. Izgleda mu da će taj cirkus brzo i ko nji. Znade kako je pokojni dada uvik zno reč, ka igra mečka oko dvora, dojće i u dvor, jel tako štogoda. Eto i u njeve varoši se počelo talasat. Ni manje varoši ni više novina. Ko zna koliko koje radu po zakonu, al svit ji čita. Tude su i ni što trukuju u jedne varoši, al novce dobiju od druge. Čita bać Iva sve, a najviše no što je natrukovano na sokočalu. Tamo se istom svašta obnaroduje. Pljuje vaj po nima, naj po vima, pa treći po prvim i drugim i onda se još najde četvrti, pa ošine po svima. »Ajde, šta si taki zaštodiran? Evo sam skuvala kafu, već sam se željna divanit s tobom«, veli njegova pa i ona sidne u prisunje. »Ta šta da ti kažem? Bojim se da neće skoro i ko nas ne crne lemuzine. Sićaš se da je još zimus počo nikaki šareni cirkus, ka je no jutro osvanilo puno veliki plakata, vada meter sa meter?« pita je i srkne kafu. »Ta kako ne bi, bilo krupno natrukovano da će nas nikaki vodit u bolje sutra«, veli njegova. »E, baš ti. Samo koliko vidim, ko nji su najviše ni što su prominjili puno partija, al uvik bili pod gospodarima. A ti će nas odvest ne u bolje sutra, neg u očin!« veli bać Iva i ope se zagleda u komšijcki zid.

5. lipnja 2015.

MISLI POZNATIH

- **Theuriet:** Ljubav je redak cvijet koji ne niče na velikim cestama.
- **Einstein:** Ljubav je bolji učitelj nego dužnost.
- **Tagore:** Zbog prohujale ljubavi život je bogatiji.

KVIZ

Josip Belušić

Koje godine i gdje se rodio hrvatski izumitelj Josip Belušić?

Gdje je radio kao profesor?

Kako se zove njegov najpoznatiji izum?

U kom gradu ga je prvi puta predstavio?

Kada je njegov patent prihvaćen?

Čime je nagrađen za svoj izum?

Rodio se pokraj Labina 1847. godine.
U Koperu.
Velocimeter (brzinomjer).
U Parizu 1889. godine ne Svjetskoj izložbi.
1890. godine.
Diplomom i zlatnom medaljom i počasnim članstvom Francuske akademije.

FOTO KUTAK

A za ostale katove...

VICEVI

Kaže momak djevojci:

- Nitko ti ne može kupiti koliko ti ja mogu obećati.

- Kada bude došao kondukter, reci da imaš šest – kaže mater Perici

- Zašto?

- Pustit će te besplatno.

- Koliko imaš godina? - upita kondukter

- Šest!

- A kad puniš sedam?

- Čim izađem iz autobusa.

NOGOMET

Silovita Bačka 1901

SUBOTICA – Tri pogotka u mreži gostiju iz Vršca (3:0) obilježila su prvenstveni susret 29. kola Srpske lige skupina Vojvodina i donijela tri nova boda momčadi *Bačke 1901*. U sljedećem kolu trećeplasirani »crveno-bijeli« gostuju kod PIK *Prigrevice*.

Uvjerljiva igra *Tavankuta*

TAVANKUT – Momčad *Tavankuta* bila je izrazito efikasna u duelu protiv *Jadrana* iz Feketića (5:2) i zabilježila novu pobjedu u prvenstvu Bačke lige. *Tavankući* su trenutačno jedanaesti, a u sljedećem 30. kolu gostuju kod *Borca* u Bačkom Gračacu.

D. P.

Težak poraz Sonćana

SONTA – Sonćani su u posljednjoj utakmici ovogodišnjeg prvenstva Međuopćinske lige Sombor – Apatin – Kula – Odžaci, oslabljeni neigranjem četvorice prvotimaca, položili oružje pro-

tiv možda i najbolje ekipe lige, *Aleksa Šantića*. Gosti su utakmicu započeli silovito, pa su u prednost došli već u 2. minuti, a u 25. i 40. su je povećali. U 50. minuti Sonćani zgoditkom *Filipa Kovača* smanjuju na 1:3, a već u narednom napadu postižu još jedan pogodak, koji je poništen zbog zaleđa. U nastaloj gužvi *Đurđević* je isključen zbog udaranja pomoćnog suca. Kazna je uslijedila u 61. i 63. minuti, a Dinamovci iz brojnih prigoda nisu uspjeli zatresti mrežu sigurnog vratara gostiju, pa je konačni rezultat glasio: *Dinamo – Aleksa Šantić* 1:5.

I. A.

Novih šest bodova za *Dunav*

MONOŠTOR, RIĐICA – Novu radost navijačima *Dunava* donijela su 22. i 23. kolo Područne lige Sombor. Monoštorci su na stadionu u Doli dočekali goste iz Stanišića i ostvarili prijeko potrebnu pobjedu od 2:1, a potom su pobjedom od 3:2 pun plijen osvojili i na gostovanju u Riđici, kod fenjeraša *Graničara*. U zapaetljivoj i krajnje neizvjesnoj završnici, blago rečeno s dosta vrlo čudnih rezultata, ovih šest bodova će Monoštorcima, omogućiti da u nedjelju povoljnim rezultatom na domaćem travnjaku osvoje bodove koji će im i definitivno značiti ostanak u ligi.

I.A.

Sve bolja igra Sonćana

SONTA – Mladi Sonćani su na parketu hale OŠ *Ivan Goran Kovačić* u Sonti protiv ekipe *Vojput II* iz Subotice u lijepoj utakmici, s puno atraktivnih poteza, poraženi rezultatom 27:31. Navijače RK *Sonta* vesele sve bolja igre njihovih ljubimaca, bez obzira na trenutačne rezultate. Vratar **Srđan Kuruc** briljirao je na vratima domaćina, a u polju se igralo požrtvovano i kolektivno, što je bilo dovoljno samo za častan poraz. Nedostatak snage domaćini su nadoknađivali fanatičnom borbenošću, a najbolji strijelci u ekipi domaćina bili su **Rađenović** s 9 i **Pavlović** s 7 pogodaka.

Trijumfalni oproštaj s navijačima

SONTA – Na oproštaju od svojih navijača Sonćanke su u 21. kolu na parketu hale OŠ *Ivan Goran Kovačić* ugostile ekipu ŽRK *Cepelin* iz Bečeja. Uz bučnu podršku stotinjak navijača *Tajfunke* su naprosto otpuhale ne baš slabe protivnice. Od prvog sudačkog zvižduka zatvorile su sve prolaze ka svojim vratima, a ukoliko bi koja lopta i prošla njihovu zonu, završila bi na ruci, nozi ili tijelu nesavladive **Silvije Fabijanov**. Najbolja ilustracija takve igre je podatak da su gošće svoj prvi zgoditak postigle tek u 23. minuti. U drugom dijelu igre trener Sonte **Goran Matić** dao je priliku i najmlađim igračicama s klupe, pa su gošće uspjele ublažiti poraz. Krajnji rezultat glasio je 30:13 (16:5). U posljednjem, 22. kolu, rukometašice ŽRK *Sonta* su trebale otputovati na gostovanje u Klenak, ali je utakmica na njihov zahtjev odgođena.

I. A.

Temeljem članka 63. stavak 2. Zakona o planiranju i izgradnji (Službeni glasnik RS br. 72/09, 81/09-ispr., 64/10- US, 24/11, 121/12, 42/13-US i 50/13-US, 98/13-US, 132/14 i 145/14) i Pravilnika o načinu javne prezentacije urbanističkog projekta (Službeni glasnik RS, broj 43/10), obavještavaju se zainteresirani građani da će se od 8.6.2015. do 15.6.2015. god. u uredu 202/1 Stare Gradske kuće održati:

JAVNA PREZENTACIJA

URBANISTIČKOG PROJEKTA

ZA URBANISTIČKO-ARHITEKTONSKO OBLIKOVANJE I UREĐENJE PROSTORA KOJI OBUHVAĆA TRG REPUBLIKE, TRG SLOBODE I TRG DR. ZORANA ĐINĐIĆA I ULICE KORZO, ŠTROSMAJEROVA, MATIJE KORVINA, AGE MAMUŽIĆA, ERNEA LANJIA I ALBE MALAGURSKOG U SUBOTICI

Zainteresirana pravna i fizička lica mogu izvršiti uvid i dobiti informacije o Urbanističkom projektu u Gradskoj upravi Subotice, u Tajništvu za građevinarstvo, Stara gradska kuća, ured br. 202/1.

Primjedbe na planirana rješenja u tijeku javnog uvida, mogu se u pisanoj formi dostaviti Tajništvu za građevinarstvo (Uslužni centar, šalter 14 ili 15), do 15.6.2015. god.

Sve primjedbe prispjele u Zakonskom roku bit će dostavljene Komisiji za planove.

FILIP KRAJINOVIĆ, PROFESIONALNI TENISAČ

Susret protiv Goffina je veliko iskustvo

Mladi Somborac bi ove sezone mogao napraviti novi rezultatski iskorak u karijeri

Piše: Dražen Prčić

D^{evetoga} lipnja 2006. godine u *Hrvatskoj riječi* broj 173 na istim ovim sportskim stranicama pod naslovom *Najveći talent velike tenisačke obitelji* objavljen je prvi veliki razgovor s talentiranim mladim tenisačem **Filipom Krajinovićem** iz Sombora. Veliki potencijal koji je pokazivao osigurao mu je novinarsku pažnju, iako mu je bilo tek 14 godina. I nismo pogriješili. Danas 23 godišnji rođeni Somborac, nalazi se među 100 najboljih tenisača svijeta (prvi u povijesti tenisa na prostorima Bačke), član je *Davis Cup* reprezentacije Srbije i velika igračka budućnost je pred njim. Nakon nastupa u *Roland Garrosu*, nekoliko dana odmora proveo je u rodnom gradu, gdje smo i napravili ovaj kraći razgovor.

Nažalost, Belgijac Goffin je bio nesavladiva prepreka u prvom kolu Roland Garrosa, iako ste imali šansu, osobito u trećem setu i vodstvu od 4:0. Kako ocjenjujete svoj nastup na drugom Grand Slam turniru sezone?

Imao sam veliko vodstvo u tom trećem setu, pri rezultatu 1:1 u setovima, ali sam popustio u igri i Goffin je iskoristio malu krizu u mojoj igri i preokrenuo rezultat u svoju korist. U pitanju je ipak kvalitetan tenisač, koji je prošle godine mnogo napredovao u igri i osvojio nekoliko ATP turnira. Žao mi je zbog propuštene prilike, ali ovo je veliko iskustvo za mene i

Dražen Prčić i Filip Krajinović

zasigurno ću izvući pouke iz ove godine meča. Sezona se nastavlja i bit će još mnogo prilika za dobre rezultate. Slijedi nastup na Challengeru u poljskom Prostejovu.

Prošla godina je bila najuspješnija u vašoj profesionalnoj karijeri, a dobri rezultati i pobjede protiv renomiranih tenisača iz svjetskog vrha pridonijeli su ulasku u TOP 100. Koji bi ste susret izdvojili kao krucijalan u samospoznaji potvrde kako vam je mjesto među teniskom elitom?

Bilo je odličnih rezultata zahvaljujući kojima sam uspio ostvariti svoj prvobitni san ulaska među 100 najboljih na svijetu, ali svakako bih izdvojio susret protiv Talijana **Fogninija** na turniru Masters serije u Hamburgu.

Kao član kluba TOP 100 sada morate igrati još bolje i potvrditi plasman, i naravno napraviti još kvalitetnije rezultate za dalji proboj prema vrhu svjetske ATP ljestvice. Kakav je

raspored nastupa u sljedećih par mjeseci?

Prvo ću igrati na Challengeru u Prostejovu, a potom slijedi još nekoliko turnira u sklopu priprema za nastup na Wimbledonu. Potom slijedi put u Argentinu i susret četvrtfinala Davis Cupa, a iza toga ću prvi puta igrati na ATP turniru u Umagu.

U Parizu je bila zemlja, u Londonu će biti trava, pa potom opet zemlja. Na kojoj podlozi volite najviše igrati?

IZ RAZGOVORA VOĐENOG 2006. GODINE

Kakvi su tvoji daljnji životni planovi. Škola ili tenis?

Tenis. Svi moji životni planovi su isključivo vezani uz tenis, jer bih želio biti profesionalni igrač.

Ponikao sam na zemlji, u svom matičnom klubu ŽAK u Somboru i volim igrati na ovoj najsporijoj podlozi. Ali jednako dobro se snalazim i na svim ostalim podlogama. Svojevremeno u juniorskim danima igrao sam i polufinale na wimbledonskoj travi, pa mi ni ova podloga na kojoj se igra najmanji broj turnira u sezoni izuzetno odgovara. Volim igrati na travi.

Ulaskom u među 100 najboljih tenisača svijeta ispunili ste jedan od svojih igračkih ciljeva, koji bi Vas rezultat na kraju ove sezone u potpunosti osobno zadovoljio?

Plasmanom u TOP 100 sam ispunio prvi od svojih davnih teniskih snova, a bio bih iznimno zadovoljan ukoliko bih na koncu ove sezone uspio ući u TOP 50. Ima mnogo turnira i mnogo prilika, a ja moram igrati svoj najbolji tenis i vjerujem kako rezultati neće izostati.

DANI IVANA ANTUNOVICA

Subotica – Kalača
19.-21. lipnja 2015.

PROGRAM

Petak, 19. lipnja – Subotica

18,00 – otvorenje izložbe o Ivanu Antunoviću „Život da mi bude Krist“
iz fundusa Kalačke nadbiskupske riznice
– *Gradski muzej*

19,00 – Akademija; početak Međunarodnog znanstveno-stručnog
skupa „Ivan Antunović – narodni preporoditelj Hrvata u Ugarskoj“
(plenarna izlaganja) i predstavljanje knjige iz rukopisne ostavštine
Ivana Antunovića „Posljednji Gizdarev“
– *Velika vijećnica Gradske kuće*

Subota, 20. lipnja – Subotica

09,30 – Međunarodni znanstveno-stručni skup „Ivan Antunović
– narodni preporoditelj Hrvata u Ugarskoj“ (nastavak)
– *Pastoralni centar „Augustinianum“*

Nedjelja, 21. lipnja – Kalača

12,00 – Posjet knjižnici i riznici Kalačko-kečkemetske nadbiskupije

14,00 – Izložba fotografija „Zbogom bili salaši“
– *Predvorje Kalačkog kazališta*

14,30 – Akademija u organizaciji Znanstvenog zavoda Hrvata u
Mađarskoj – *Dom „Katona István“*

16,00 – Sveta misa u crkvi sv. Josipa na hrvatskom jeziku

17,00 – Polaganje vijenaca na spomen ploču Ivana Antunovića
– *Dom „Katona István“*

Prigodni program – *dvorište Visoke škole Pál Tomori*

Dani Ivana Antunovića održavaju se uz pokroviteljstvo:

Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske
Hrvatskoga nacionalnog vijeća u Republici Srbiji
i Hrvatske državne samouprave u Mađarskoj

Organizatori:
Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost
„Ivan Antunović“, Subotica
Zavod za kulturu vojvodanskih Hrvata, Subotica
Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj, Pečuh
Filozofski fakultet u Osijeku
Filozofski fakultet u Zagrebu
Katolički bogoslovni fakultet u Đakovu

Organizatori izložbe u Subotici:
Gradski muzej, Subotica
Kalačka nadbiskupska riznica, Kalača
Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost
„Ivan Antunović“, Subotica

Organizator programa u Kalači
Hrvatska samouprava Kalača

Manifestaciju su podržali:
Grad Subotica
Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu
i nacionalne manjine – nacionalne zajednice
Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Beogradu